

Τριμηνιαία έκδοση των Δημοσίων Σχέσεων της ΕΥΔΑΠ

Τεύχος 69 ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ • ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ • ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ • 2012

πηγή

[ενημέρωσης]

Κωδ.: 016313

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Τεκ. Γραφείο
ΚΕ.Π. ΑΘ.
Αριθμός Δελτίου
3373

Αφιέρωμα **Ψυτάλεια**

Μεγάλη διάκριση
της ΕΥΔΑΠ στην
προστασία του νερού

12

Εκδηλώσεις

16

Εταιρικά Νέα

24

Αγορά

27

Επιστήμη και
Τεχνολογία

28

Εταιρική
Κοινωνική Ευθύνη

32

Γνώση με
συνέχεια

36

Οι Άνθρωποί μας

38

Ροές Πολιτισμού

42

Ευ Ζην

50

Οι φίλοι του
Σταγονούλη

Ιδιοκτησία - Έδρα
ΕΥΔΑΠ Α.Ε.
Ωρωπού 156, 111 46
Γαλάτσι - Αττικής
Κωδικός: 6313

Εκδότης
Διεύθυνση Δημοσίων Σχέσεων
και Επικοινωνίας ΕΥΔΑΠ
Τηλ.: 210 7495420-21
Fax: 210 7495381
E-mail: pubrel@eydap.gr

Συντακτική Ομάδα
Άλπου Πένυ
Γκαμαλιέτσου Μαργαρίτα
Κόλια Κατερίνα
Σαδίκη Ευαγγελία
Τσιμιδάκη Όλγα

Συνεργάτες Τεύχους 69
Μόσχου Νικολία
Ναληπαντίδου Σοφία
Νιάρου Παρίτσα
Δρ. Παντελή Σμαρούλλα
Παπαγιαννάκη Εύη
Παπαδάκης Κώστας
Παπαϊωάννου Παναγιώτης
Παπαλάμπρου Παναγιώτης
Σαλακίδης Ιωάννης
Σαχίνης Γιώργος
Φαίτσέας Χρήστος

Επεξεργασία κειμένων
Διεύθυνση Δημοσίων Σχέσεων
και Επικοινωνίας

Τεχνική Επιμέλεια
Διεύθυνση Δημοσίων Σχέσεων
και Επικοινωνίας ΕΥΔΑΠ

Art Directors
Νάσος Γρηγοράτος
Βεατρίκη Τζένου

Διαχωρισμοί/Εκτύπωση
ΚΑΠΑ ΣΙΓΜΑ ΔΕΛΤΑ Α.Ε

περιεχόμενα

.....

> Αφιέρωμα Ψυττάλεια

Κέντρο Επεξεργασίας Λυμάτων Ψυττάλειας
Όλγα Τσιμιδάκη

04

**Συνέντευξη Προέδρου και Διευθύνοντος
Συμβούλου ΕΥΔΑΠ κ. Στέλιου Σταυρίδη**
Διεύθυνση Δημοσίων Σχέσεων και Επικοινωνίας

09

Έκτακτη Γενική Συνέλευση Μετόχων
Μαργαρίτα Γκαμαλιέτσου

12

Η ΕΥΔΑΠ τιμά τους συνταξιούχους της
Διεύθυνση Δημοσίων Σχέσεων και Επικοινωνίας

Αγιασμός των υδάτων στη λίμνη Μαραθώνα
Διεύθυνση Δημοσίων Σχέσεων και Επικοινωνίας

13

Συνάντηση με δημοσιογράφους
Διεύθυνση Δημοσίων Σχέσεων και Επικοινωνίας

Κοπή Πίτας της Επιτροπής Υγιεινής & Ασφάλειας
Διεύθυνση Δημοσίων Σχέσεων και Επικοινωνίας

14

**31° Συνέδριο Ομοσπονδίας
Εργαζομένων ΕΥΔΑΠ**
Διεύθυνση Δημοσίων Σχέσεων και Επικοινωνίας

Ατζέντα Εκδηλώσεων

15

Ημερίδα ΕΣΥΠ
Νικολία Μόσχου και Εύη Παπαγιαννάκη

16

Συνέντευξη με τον Προϊστάμενο της ΕΣΥΠ
Όλγα Τσιμιδάκη

19

**Επίσκεψη Σουηδών Φοιτητών
στο Φράγμα Μαραθώνα**
Σοφία Ναληπαντίδου

20

**Επίσκεψη Αντιπροσωπείας στελεχών
της Τουρκικής Εταιρείας Ύδρευσης
του Diyarbakir στην ΕΥΔΑΠ**
Πένυ Άλπου

**Μεγάλη Διάκριση της ΕΥΔΑΠ
στην προστασία του νερού**
Διεύθυνση Δημοσίων Σχέσεων και Επικοινωνίας

21

**Επιχειρηματικά Βραβεία Χρήμα
«Γιώργος Ουζούνης 2012»**
Διεύθυνση Δημοσίων Σχέσεων και Επικοινωνίας

22

Αποφάσεις
Ευαγγελία Σαδίκη

Επιστολές
Ευαγγελία Σαδίκη

23

editorial

*Επιχειρηματική αριστεία...
ή αριστεία Ανθρώπων;*

Βραβεία, διαγωνισμοί, αριστεία, πρωτιές διακρίσεις... λέξεις που σίγουρα κρύβουν αισιοδοξία, επιβράβευση, αναγνώριση Εταιρειών στον επιχειρηματικό στίβο.

Επιχειρήσεις όμως χωρίς ανθρώπους, τι θα ήταν παρά σώματα χωρίς ψυχή;

Στο τεύχος που έχετε στα χέρια σας δεν βραβεύεται η ΕΥΔΑΠ... βραβεύονται οι άνθρωποί της - οι εργαζόμενοι - που καθημερινά, δίνουν τον καλύτερό τους εαυτό, αποδεικνύοντας πως η επιχειρηματική αριστεία, δεν είναι παρά **αριστεία Ανθρώπων!**

Καλή ανάγνωση....

Η Συντακτική Ομάδα

Υ.Γ.: Τα σχόλια, οι παρατηρήσεις, οι προτάσεις σας είναι πάντα καλοδεχούμενα στην ηλεκτρονική διεύθυνση: pubrel@eydap.gr

**Συμμετοχή της ΕΥΔΑΠ στο 5ο Διεθνές Συνέδριο:
Μείωση διαρροών στα δίκτυα διανομής
της BWA στη Σόφια**

24 Γιώργος Σαχίνης και Κώστας Παπαδάκης

Άνοδος στην αγορά Βιομάζας στο άμεσο μέλλον...

25 Όλγα Τσιμιδάκη

Παγκόσμιο Συνέδριο Νερού - Άμπου Ντάμπι

26 Όλγα Τσιμιδάκη

**Μια εφαρμογή που δημιουργήθηκε από την
ΕΥΔΑΠ για πελάτες εκτός ΕΥΔΑΠ**

27 Παρίτσα Νιάρου

Ευρωπαϊκά Βραβεία Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης

28 Κατερίνα Κόλληλα

**Συμπεριφέρομαι Πράσινα,
φροντίζω για το μέλλον μου**

30 Κατερίνα Κόλληλα

Ο Τεχνικός Ασφαλείας στην ΕΥΔΑΠ

31 Χρήστος Φαλιτσέτας

Μανθάνων Οργανισμός

32 Παναγιώτης Παπαϊωάννου

Οι άνθρωποι πίσω από το έργο

36 Όλγα Τσιμιδάκη

Αγαπημένη μας Αθηνά...

37 Ιωάννης Σαλακίδης

Σερφάρισμα στον κόσμο

38

Πολιτιστικός Σύλληλος Εργαζομένων ΕΥΔΑΠ

40

Βιβλιοηρωτάσεις

Μη χάσετε...

«Έχει ακούσματα το παιδί»

41 Στέλιος Σταυρίδης

Δραστηριότητες για παιδιά

**Οι εναλλαγές των ρόλων στην
καθημερινότητα της κρίσης**

42 Δρ. Σμαρούλα Παντελή

HPV. Η λοίμωξη από τον ιό HPV αφορά όλους

44 Παναγιώτης Παπαλάμπρου

Οικολογικά και Χρήσιμα

48 Όλγα Τσιμιδάκη

Φίλοι του Σταγονούλη

50 Πηγές Ενέργειας - Συμπλήρωσε τις λέξεις - Πείραμα

Κέντρο Επεξεργασίας Λυμάτων

Ψυττάλειας

Το **μεγαλύτερο** περιβαλλοντικό έργο της Ελλάδας

*Όταν για πρώτη φορά
συνελήφθη η ιδέα για τη
δημιουργία του ΚΕΛ
της Ψυττάλειας τη
δεκαετία του '80, ελάχιστοι
οραματιστές μπορούσαν να
προβλέψουν τη θεαματική
εξέλιξή του και την έκταση
της σπουδαιότητας του
κέντρου για τη χώρα μας.*

Όταν για πρώτη φορά συνελήφθη η ιδέα για τη δημιουργία του ΚΕΛ της Ψυττάλειας τη δεκαετία του '80, ελάχιστοι οραματιστές μπορούσαν να προβλέψουν τη θεαματική εξέλιξή του και την έκταση της σπουδαιότητας του κέντρου για τη χώρα μας. Πολλοί λιγότεροι ήταν επίσης όσοι εκείνη την εποχή διέβλεπαν την ανοδική πορεία μιας αγοράς που τότε γεννιόταν και αφορούσε τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και συγκεκριμένα της βιομάζας από λύματα.

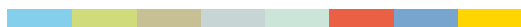
Πρόκειται για έργο που κατασκευάστηκε από το Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων με συγχρηματοδότηση από την Ε.Ε. και η ΕΥΔΑΠ έχει αναλάβει από το 1996 την ευθύνη λειτουργίας του. Στις εγκαταστάσεις της Ψυττάλειας, διενεργούνται σημαντικές δραστηριότητες με κυριότερη βέβαια την επεξεργασία των λυμάτων και της ιλύος, την παραγωγή βιοαερίου από την επεξεργασία της ιλύος και πλήρη αξιοποίησή του στις εγκαταστάσεις της Ψυττάλειας, την επαναχρησιμοποίηση των επεξεργασμένων εκροών για βιομηχανική χρήση και την άρδευση της Ψυττάλειας.

Η πρακτική της επαναχρησιμοποίησης των επεξεργασμένων λυμάτων ώστε να επιστρέφονται στο περιβάλλον με τη μορφή νερού για άρδευση πράσινου, μελετάται ώστε να εφαρμοστεί για χώρους πράσινου στο λεκανοπέδιο Αττικής.

Επεξεργασία Λυμάτων

Το Κέντρο Επεξεργασίας Λυμάτων (ΚΕΛ) Ψυττάλειας, είναι η κύρια μονάδα επεξεργασίας λυμάτων στην ευρύτερη περιοχή της Αττικής. Η συμβολή του στην προστασία του περιβάλλοντος είναι μέγιστης σημασίας για τη χώρα μας. Με δυναμικότητα 5.600.000 ισοδύναμων κατοίκων, αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες και πλέον σύγχρονες εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων παγκοσμίως.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΟΛΓΑ ΤΣΙΜΙΔΑΚΗ
Διεύθυνση Δημοσίων Σχέσεων και Επικοινωνίας

Το ΚΕΛ Ψυτάλεια κατασκευάστηκε τμηματικά, άρχισε να λειτουργεί το 1994 και ολοκληρώθηκε με την κατασκευή νέων μονάδων συμπαραγωγής ηλεκτρικής και θερμικής ενέργειας ΣΗΘΕ το 2009.

Σήμερα, σε πλήρη ανάπτυξη, περιλαμβάνει προεπεξεργασία, πρωτοβάθμια επεξεργασία και προχωρημένη δευτεροβάθμια βιολογική επεξεργασία των λυμάτων με απομάκρυνση αζώτου, επεξεργασία της παραγόμενης ιλύος καθώς και συμπαραγωγή ηλεκτρικής και θερμικής ενέργειας.

Μέσω της επεξεργασίας, τα εισρχόμενα λύματα καθαρίζονται σε εξαιρετικό βαθμό καθώς τα αιωρούμενα στερεά και το οργανικό φορτίο των λυμάτων μειώνονται κατά 93% περίπου και το ολικό άζωτο μειώνεται κατά 80% περίπου.

Η τελική εκροή του ΚΕΛ Ψυτάλεια έχει αποδέκτη τον Σαρωνικό Κόλπο όπου διατίθεται με υποθαλάσσιο σύστημα αγωγών βαθιάς διάχυσης. Μέρος της τελικής εκροής, αφού υποστεί διύλιση και απολύμανση με υπερύθρη ακτινοβολία, επαναχρησιμοποιείται τόσο στην λειτουργία των εγκαταστάσεων, όσο και στην άρδευση των σημαντικών εκτάσεων πρασίνου που δημιουργήθηκαν στην Ψυτάλεια.

Η επεξεργασία της ιλύος περιλαμβάνει πάχυνση, αναερόβια μεσοφιλική υψηλού ρυθμού χώνευση, αφυδάτωση και θερμική ξήρανση.

Το ΚΕΛ Ψυτάλεια διαθέτει και λειτουργεί τη μεγαλύτερη εγκατάσταση ξήρανσης της Ευρώπης δυναμικότητας εξατμίσων 40t H₂O/h.

Το παραγόμενο προϊόν (βιοστερεά) της μονάδας ξήρανσης (120–150 t/ημέρα με ξηρότητα περίπου 92%), αποτελεί ανανεώσιμη πηγή ενέργειας και αξιοποιείται πλήρως ως καύσιμο σε εργοστάσια παραγωγής τσιμέντου στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Το παραγόμενο κατά τη διεργασία της αναερόβιας χώνευσης βιοαέριο, αποτελεί ανανεώσιμη πηγή ενέργειας και χρησιμοποιείται ως καύσιμο στην ξήρανση της ιλύος και στις μονάδες ΣΗΘΕ. Με τις μονάδες ΣΗΘΕ συνολικής δυναμικότητας 24,3MWe και 34,5MWth. καλύπτεται μεγάλο

μέρος των θερμικών αναγκών για την χώνευση και την ξήρανση της ιλύος καθώς και μέρος των αναγκών σε ηλεκτρική ενέργεια των εγκαταστάσεων, ενώ τυχόν περίσσεια ηλεκτρικής ενέργειας πωλείται στον ΛΑΓΗΕ.

Η ΕΥΔΑΠ με το ΚΕΛ Ψυτάλεια εντάχθηκε στο σύστημα εμπορίας αερίων του θερμοκηπίου (ΕΑΘ) και συμπεριλαμβάνεται στις εταιρείες στις οποίες κατανέμονται δικαιώματα ΕΑΘ.

Οι εγκαταστάσεις λειτουργούν με υψηλής εξειδίκευσης προσωπικό και είναι εξοπλισμένες με την πλέον σύγχρονη τεχνολογία και αυτοματισμούς, που συνεχώς αναβαθμίζεται και εξελίσσεται προς όφελος του κοινωνικού συνόλου μέσω της προστασίας του περιβάλλοντος. Το ΚΕΛ Ψυτάλεια έχει συμβάλει τα μέγιστα και στην αποκατάσταση του οικοσυστήματος του Σαρωνικού, γεγονός που αναγνωρίζεται από όλους τους κατοίκους της Αττικής.

Η συνεχής ανάκαμψη και αύξηση της βιοποικιλότητας του οικοσυστήματος του Σαρωνικού, υπό την επίδραση της σωστής λειτουργίας του ΚΕΛ Ψυτάλεια, πιστοποιείται από τα συνεχή προγράμματα παρακολούθησης τα οποία υλοποιούνται από το Ελληνικό Κέντρο Θαλασσιών Ερευνών (ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε).

Το ΚΕΛ Ψυτάλεια αποτελεί το μεγαλύτερο περιβαλλοντικό έργο στην Ελλάδα, με σημαντικότητα στοιχεία αειφορίας, καθώς εφαρμόζεται αξιοποίηση βιοστερεών, βιοαερίου και επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων εκροών.

Η ΕΥΔΑΠ πρωτοπόρος

Το ΚΕΛ Ψυττάλειας, αποτελεί τον μεγαλύτερο παραγωγό βιοαερίου προερχόμενου από επεξεργασία λυμάτων και διαθέτει την μεγαλύτερη εγκατεστημένη ισχύ (49,15MWth) σε εγκαταστάσεις ενεργειακής αξιοποίησης βιοαερίου στην Ελλάδα.

Η παραγωγή του βιοαερίου πραγματοποιείται κατά τη διεργασία της αναερόβιας χώνευσης της ιλύος που προέρχεται από την επεξεργασία των εισερχομένων λυμάτων στο ΚΕΛ Ψυττάλειας. Η αναερόβια χώνευση της ιλύος πραγματοποιείται σε 8 χωνευτές, συνολικού όγκου 80.000 κ.μ.

Το βιοαέριο στο ΚΕΛ Ψυττάλειας αποτελείται κυρίως από μεθάνιο (61-65%) και διοξείδιο του άνθρακα (34-38%), είναι χρήσιμο καύσιμο και αποτελεί ανανεώσιμη πηγή ενέργειας. Είναι σαφώς καθαρότερο από τους ορυκτούς άνθρακες και εκπέμπει λιγότερο διοξείδιο του άνθρακα.

Η μέση παραγόμενη ποσότητα βιοαερίου στο ΚΕΛ Ψυττάλειας ανέρχεται σε περίπου 75.000 κ.μ./ημέρα και αξιοποιείται ως καύσιμο για την θέρμανση των χωνευτών, για την θερμική ξήρανση της ιλύος, καθώς στις αεριομηχανές των μονάδων ΣΗΘΕ για την παραγωγή ηλεκτρικής και θερμικής ενέργειας.

Η εμπειρία της ΕΥΔΑΠ στην ενεργειακή αξιοποίηση βιοαερίου είναι μεγάλη και αποκτήθηκε αρχικά με την κατασκευή και λειτουργία δύο μονάδων ΣΗΘΕ (το 2001 και το 2009), συνολικής ηλεκτρικής ισχύος 11,4 MWe και θερμικής ισχύος 17,15MWth.

Η θερμική ενέργεια, που παράγεται από τις μονάδες ΣΗΘΕ, καταλήγει μέσω εναλλακτών θερμότητας στους χωνευτές για τη διατήρηση της θερμοκρασίας λειτουργίας τους. Η παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια ιδιοκαταναλώνεται στις εγκαταστάσεις του ΚΕΛ Ψυττάλειας και η εκάστοτε περίσσεια ηλεκτρικής ενέργειας πωλείται στον ΛΑΓΗΕ.

Το 2011, η ΕΥΔΑΠ ΑΕ ξεκίνησε την χρήση του βιοαερίου ως καύσιμο και στην μονάδα θερμικής ξήρανσης ιλύος καλύπτοντας ένα σημαντικό μέρος των θερμικών αναγκών της. Η ενεργειακή αξιοποίηση του βιοαερίου στο ΚΕΛ Ψυττάλειας εξασφαλίζει σημαντικά περιβαλλοντικά και οικονομικά οφέλη:

Το παραγόμενο βιοαέριο, που αποτελεί ανανεώσιμη πηγή

ενέργειας, αξιοποιείται στην λειτουργία των εγκαταστάσεων του ΚΕΛ Ψυττάλειας και παράλληλα, με την ελεγχόμενη καύση του στην μονάδα θερμικής ξήρανσης και στις μονάδες ΣΗΘΕ, επιτυγχάνεται σημαντική μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στην ατμόσφαιρα έναντι της καύσης του σε δαυλούς. Επιπλέον, επιτυγχάνεται εξοικονόμηση καυσίμου για την παραγωγή θερμικής ενέργειας για τη θέρμανση των χωνευτών και την ξήρανση της ιλύος έναντι της καύσης ορυκτών καυσίμων, καθώς και παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας.

Το ετήσιο οικονομικό όφελος, που προέρχεται από τη μείωση των αναγκών αγοράς, τόσο φυσικού αερίου για την ξήρανση της ιλύος, όσο και ηλεκτρικής ενέργειας λόγω της παραγωγής και ιδιοκατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας ανέρχεται σε περίπου 2,5 εκατομμύρια ευρώ, συνυπολογίζοντας ότι η εταιρεία απόκτησε σημαντική εμπειρία και τεχνογνωσία στην παραγωγή και διαχείριση της ενέργειας στον τομέα αυτό.

Σήμερα για το ευρύ κοινό οι παρεχόμενες υπηρεσίες αποχέτευσης από την ΕΥΔΑΠ, θεωρούνται απλώς δεδομένες και ενδεχομένως ούτε εμείς οι ίδιοι οι συνάδελφοι δεν έχουμε απολύτως εκτιμήσει το τεράστιο έργο που επιτελείται.

Αξίζουν πολλά συγχαρητήρια τόσο στην Υπηρεσία ΚΕΛ Ψυττάλειας όσο και στη Διεύθυνση ΚΕΛ για την ποιότητα της εργασίας τους. Είναι ένα ομαδικό έργο στο οποίο συνεργάζονται επιστημονικό, εργατοτεχνικό και διοικητικό προσωπικό καθώς το έργο είναι υψηλών απαιτήσεων.

Πρόκειται για συναδέλφους που ήταν εκεί όταν πρωτοξεκίνησε το έργο, άλλους που προστέθηκαν στην πορεία και βέβαια τους νεότερους συναδέλφους που όλοι μαζί συνεργάζονται μεταξύ τους αλληλά και με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς ώστε να έχουμε πάντοτε αποτελέσματα κορυφαίας ποιότητας για τον άνθρωπο και για το φυσικό περιβάλλον.

Το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον παρελθόν ►►

Κάποιοι ίσως θυμούνται την εικόνα που παρουσίαζαν οι ακτές της Αττικής πριν είκοσι χρόνια...

Για να φτάσουμε σήμερα οι ίδιες ακτές να παίρνουν γα-
λίζα σημαία και να μπορεί ο πολίτης και ο επισκέπτης
να χαίρονται το κοχύμυι ακόμα και το ψάρεμα, χρειάστη-
κε να εργαστούν εκατοντάδες άνθρωποι και να αντιμετω-
πιστούν πάρα πολλά τεχνικά προβλήματα...

Πάνω από το έδαφος αθλή και υποθαλάσσια...

παρόν

Για να καταλήξουμε σήμερα σε μια μονάδα ανεκτίμητης περιβαλλοντικής αξίας

μέλλον

Η ομάδα της ΕΥΔΑΠ με ιδιοφυή τρόπο μετέτρεψε τα προβλήματα σε μικρά θαύματα όπως στην περίπτωση που δημιούργησε ένα μικρό άλσος χρησιμοποιώντας τα παραπροϊόντα των λυμάτων και ιδού!

Συνέντευξη Προέδρου και Διευθύνοντος Συμβούλου ΕΥΔΑΠ κ. Στέλιου Σταυρίδη

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

Διεύθυνση Δημοσίων Σχέσεων και Επικοινωνίας

Ο Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος
της ΕΥΔΑΠ κ. Στέλιος Σταυρίδης

Το Νοέμβριο του 2012 υποδεχθήκαμε στην ΕΥΔΑΠ το νέο Πρόεδρο και Διευθύνοντα Σύμβουλο, κ. Στέλιο Σταυρίδη. Ένας άνθρωπος που με τη ζωντάνια μικρού παιδιού και το μπρίο ενός ανθρώπου που διψάει για δημιουργία, έκλεψε τις εντυπώσεις και τράβηξε τα φώτα της δημοσιότητας και την προσοχή, φέρνοντας την ΕΥΔΑΠ στο προσκήνιο, δεν θα μπορούσε βέβαια να ξεφύγει από τη συντακτική μας ομάδα.

Κύριε Σταυρίδη, πρώτα από όλα να σας ευχαριστήσουμε για το χρόνο σας και ευχόμαστε κάθε επιτυχία στο έργο σας και από το θήμα του Περιοδικού μας. Η πρώτη ερώτηση, που αυθόρμητα ήρθε στο μυαλό μας όταν αναλάβατε το τιμόνι της ΕΥΔΑΠ, ήταν: Για ποιο λόγο ένας τόσο επιτυχημένος επιχειρηματίας, με πάρα πολλές δραστηριότητες, έρχεται να ασχοληθεί με τη διοίκηση μιας ΔΕΚΟ;

Όταν μετά τις σπουδές μου, ξεκίνησα νέος το μακρύ, δημιουργικό και ευχάριστο «ταξίδι» της δράσης και της συνεχούς μάθησης, είχα πολλά όνειρα, πολύ κέφι και μεγάλη αισιοδοξία. Πραγματοποίησα πολύ περισσότερα απ' όσα μπορούσα να φανταστώ. Πέρασα στιγμές όμορφες, με ανθρώπους κάθε ηλικίας, φύλου, θρησκείας, εθνικότητας. Αγάπησα με πάθος τη χώρα μου και είμαι περήφανος που είμαι Έλληνας. Είμαι, όμως, και Ευρωπαίος και πολίτης αυτού του κόσμου. Είδα την Ελλάδα να μεγαλουργεί και την είδα να καταρρέει.

Τα τελευταία χρόνια, βλέπω στα μάτια νέων παιδιών, θλίψη, αγωνία, απογοήτευση. Την Ελλάδα την καταστρέφουμε με τις άφρονες και αντικοινωνικές μας συμπεριφορές. Η περίφημη «γενιά του Πολυτεχνείου» θα κριθεί από το αποτέλεσμα. Και, ή θα δικαιωθούμε στο 6ο λεπτό των καθυστερήσεων (αλλά με πεντακάθαρο γκολ), ή θα παραδώσουμε ηττημένοι και θλιβεροί, τη σκυτάλη στα παιδιά μας.

Ε λοιπόν, δεν είμαι διατεθειμένος να «φύγω» ηττημένος. Θέλω να προσφέρω στα φυσικά παιδιά μου το μέλλον που τους ανήκει. Και μαζί με αυτά, να βοηθήσω τόσα άλλα νέα και θαυμάσια Ελληνόπουλα. Οφείλω λοιπόν να δώσω μία ύστατη μάχη, με την πείρα, τις γνώσεις και το κέφι που ακόμη έχω αστείρευτο. Απλά ήμουν πολύ τυχερός που μου έλαχε ο κλήρος που έγραφε με χρυσά γράμματα «ΕΥΔΑΠ».

Θα θέλαμε να σας ρωτήσουμε ποιες είναι οι βασικές δυσκολίες με τις οποίες ήρθατε αντιμέτωπος, το σύντομο διάστημα της θητείας σας, στη διαχείριση της Εταιρείας και κυρίως πώς σκοπεύετε να τις υπερνικήσετε;

Πολλές οι δυσκολίες, αλλά και πολλοί οι «κρυμμένοι θησαυροί» και οι ευκαιρίες. Η άθλια γραφειοκρατία, οι αντιστάσεις ενός συστήματος αναποτελεσματικού, η έλλειψη ομαδικού πνεύματος, η ανύπαρκτη δυνατότητα του κάθε εργαζόμενου να υψώσει τη φωνή του, ο μηχανιστικός τρόπος σκέψης και αντιμετώπισης της καθημερινότητας, απαξιώνουν τον άνθρωπο και του απομυζούν καθημερινά - σαν βδέλλες - κάθε ρανίδα δημιουργικότητας.

Είναι θαύμα που υπάρχουν στην ΕΥΔΑΠ, τόσο πολλοί άνθρωποι «ζωντανοί», έτοιμοι να αποτινάξουν τα «δεσμά» και να αναδειχθούν, αποδεικνύοντας στους εαυτούς τους και σε όλους, πόσο πολύ αξίζουν. Κάτι που γνωρίζω άριστα, γιατί έχω δει τις τεράστιες δυνατότητες του ανθρώπου. Πόσο μάλλον ανθρώπων έμπειρων, νοικοκυραίων και μορφωμένων, που αγαπούν το δεύτερό τους σπίτι, την ΕΥΔΑΠ.

Η μεγαλύτερη πρόκληση είναι να αλληλάξουμε κουλτούρα και να δουλέψουμε σαν ομάδα, αναγνωρίζοντας και επιβραβεύοντας ο ένας τον άλλον. Οι εποχές της συνεχιζόμενης αντίληψης και του «ο σώζων εαυτόν σωθήτω», πέρασαν ανεπιστρεπτί. Όλοι γινόμαστε καλύτεροι και όλοι πρέπει να γίνουμε ακόμα καλύτεροι. Εργαζόμενοι, στελέχη, συνδικαλιστές, οι πάντες.

Οι ακραίοι χαρακτηρισμοί δεν βοηθούν σε τίποτα, πολώνουν, διχάζουν, διαλύουν.

Με τα σημερινά δεδομένα, ο δρόμος είναι ένας και μοναδικός: μία ισχυρή οικογένεια, μία ισχυρότατη και υπεύθυνη ομοσπονδία εργαζομένων. Σε αυτό δεν θα μπορούσα να είμαι περισσότερο κατηγορηματικός.

Αν καταφέρω να περάσω αυτήν την κουλτούρα, θα πετύχουμε θεαματικά. Αν όχι, η αποτυχία θα είναι παταγώδης και το αποτέλεσμα για την ΕΥΔΑΠ ολέθριο. Στην προσπάθεια αυτή, χρειάζομαι τη βοήθεια όλων σας. Δεν περισσεύει κανείς. Απολύτως κανείς!

Κύριε Σταυρίδη, παραλάβετε την ΕΥΔΑΠ με ένα σχεδιασμό δράσεων για την επέκταση των δραστηριοτήτων της τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Σκοπεύετε να συνεχίσετε τον ίδιο στρατηγικό σχεδιασμό ή έχετε κάτι άλλο στο νου σας;

Η ΕΥΔΑΠ έχει τεράστια αξία και άριστη στρατηγική, χαραγμένη από τους προκατόχους μου. Θα τη συνεχίσω με ένταση και όλοι έχουμε να ωφεληθούμε τα μέγιστα. Η ΕΥΔΑΠ πρέπει να «ακουστεί» βροντερά, εντός και εκτός Ελλάδας. Και όλοι σας να είστε περήφανοι που την υπηρετείτε.

Να πάρουμε στην ελληνική περιφέρεια, στα νησιά μας, παντού, για να ανακουφίσουμε τον πολίτη που τον γδέρνουν χυδαία τα κυκλώματα που τον λυμαίνονται. Να πάρουμε στη Λιβύη (συνεχίζοντας την πολιτική της προηγούμενης ηγεσίας της ΕΥΔΑΠ), να βοηθήσουμε στην ανασυγκρότησή της και να ενισχύσουμε τους παραδοσιακούς δεσμούς φιλίας με τον αραβικό κόσμο.

Να πάρουμε και να εφαρμόσουμε ό,τι καλύτερο υπάρχει σε τεχνογνωσία στον κόσμο, χωρίς ανόητες προκαταλήψεις: ρώσικη, εβραϊκή, αμερικάνικη, κινέζικη, γερμανική, γαλλική, ισπανική. Ό,τι καλύτερο υπάρχει, να το πάρουμε. Για να κάνουμε την ΕΥΔΑΠ παγκόσμιο πρωταθλητή στον χώρο του νερού! Κανείς δεν είναι καλύτερός μας. Αρκεί να διαλέξουμε τους άριστους συνεργάτες.

Κύριε Σταυρίδη, είναι προφανές ότι έχετε αντιληφθεί τη δυσανεμία των εργαζομένων της ΕΥΔΑΠ, όσον αφορά τις περικοπές στη μισθοδοσία τους. Θεωρείτε ότι όντως υπάρχει θέμα με το νομικό καθεστώς της ΕΥΔΑΠ; Υπάρχει μια σύγκυση, μετά την εκχώρηση του 61,3% των μετοχών του Δημοσίου στο ΤΑΙΠΕΔ. Μπορείτε να μας ξεκαθαρίσετε το τοπίο;

Οι περικοπές είναι εξοντωτικές, δυσβάσταχτες, άδικες και υπακούουν σε συγκεκριμένη νομοθεσία. Αυτό οφείλουμε να το αντιληφθούμε όλοι, είτε μας αρέσει είτε όχι. Η ασάφεια της νομοθεσίας οδηγεί σε διαφορετικές νομικές εκτι-

μήσεις και τελικά, σε δυσάρεστες καταστάσεις για όλους τους εμπλεκόμενους. Θα ήταν αστείο να θεωρήσει κανείς μία απόφαση ασφαλιστικών μέτρων τελεισίδικη και να πράξει αντίστοιχα.

Ο γκέιτς οφείλει να αναλαμβάνει τις ευθύνες του και να μην ληϊκίζει. Έχει υποχρέωση απέναντι στους μετόχους της εταιρείας (28.500 μικρομέτοχοι, πέραν του ΤΑΙΠΕΔ), στους καταναλωτές (που πάντα πληρώνουν το μάρμαρο), τους εργαζόμενους, την ίδια την εταιρεία.

Φαντάζεστε να δίνωμε επί σειρά ετών χρήματα και κάποτε μία δικαστική απόφαση να υποχρεώσει οικογενειάρχες να τα δώσουν πίσω, κυριολεκτικά εξοντώνοντάς τους; Άρα, το τοπίο θα ξεκαθαρίσει ο μοναδικός αρμόδιος: η δικαιοσύνη. Κανείς άλλος. Το ότι η δικαιοσύνη αργεί τόσο πολύ, είναι τεράστια παθολογία, που συμβάλλει και στην ανεργία, αφού είναι ένας ακόμη ανασταλτικός παράγοντας για επενδύσεις.

Μιας και αναφέραμε το ΤΑΙΠΕΔ, και με δεδομένη την άποψή σας σχετικά με τις αποκρτικοποιήσεις γενικότερα, συγκεκριμένα για την ΕΥΔΑΠ, πιστεύετε ότι η ιδιωτικοποίησή της, θα έδινε λύσεις; και αν ναι, σε ποιους τομείς; ή πιστεύετε ότι θα δημιουργούσε περισσότερα προβλήματα;

Έχω κατ' επανάληψη δηλώσει ότι «διοικώ, δεν πουλώ». Στην Ελλάδα, μας αρέσει να μπερδεύουμε τους ρόλους, ενώ οι περισσότεροι έχουν μαύρα μεσάνυχτα από το πώς λειτουργεί μία επιχείρηση:

Οι μέτοχοι επιλέγουν ένα διοικητικό συμβούλιο και αυτό διοικεί την εταιρεία, εκχωρώντας εξουσία σε μέλος του (διευθύνων σύμβουλος) ή και μέλη του (εκτελεστικά μέλη).

Η ιδιωτικοποίηση της ΕΥΔΑΠ είναι απόφαση της ελληνικής Βουλής και το ΤΑΙΠΕΔ δεν θα κριθεί αν καλώς ή κακώς ιδιωτικοποιεί, αλλά αν εφαρμόζει σωστά και με διαφάνεια τους κανόνες που οφείλει να τηρεί.

Η δική μου συμπεριφορά και τρόπος λειτουργίας δεν διαφέρει στο ελάχιστο, είτε ο μέτοχος είναι ιδιώτης, είτε το κράτος. Η θεωρία ότι μπορεί μία εταιρεία του Δημοσίου να διοικηθεί σωστά, καταρρίπτεται ξανά και ξανά στην πράξη: Συνεχείς αλλαγές προσώπων (ακόμα και με την ίδια κυβέρνηση, αλλά διαφορετικό υπουργό), κακώς εννοούμενος κομματισμός, αδιαφάνεια, σπατάλη και κακοδιοίκηση, είναι ο συντριπτικός κανόνας. Στην ΕΥΔΑΠ βλέπω με έκπληξη πολλές θετικές πηγές, που ούτε καν φανταζόμουν.

Όμως, τα πρόσωπα αλλάζουν (διοικήσεις, συνδικαλιστές, υπουργοί, κ.λπ.) και όταν το σύστημα είναι σαθρό, χωρίς θεσμούς και «ταίπα», προσπάθειες ετών μπορούν να πάνε στράφι μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα.

Στα 42 χρόνια που είμαι στον τίβο της εργασίας, σπάνια είδα πολιτικούς να ενδιαφέρονται για τις επιχειρήσεις του Δημοσίου. Εξαντλούντο μόνο (και μας εξαντλούσαν) στις ολέθριες πελατειακές τους σχέσεις, προς άγαν ψήφων. Όποιος μάλιστα «βούλιαζε» από ρουσφέτια τις περισσότερες επιχειρήσεις, εκλέγετο ή επανεκλέγετο, πρώτος των πρώτων!

Ωστόσο, όλα αυτά δεν είναι στην ατζέντα μου. Με ενδιαφέρει να διοικήσω σωστά την ΕΥΔΑΠ, να αξιοποιήσω τους θαυμάσιους ανθρώπους της, να την κάνω πανίσχυρη και πολύ λιγότερο ευάλωτη σε οποιονδήποτε κίνδυνο. Σε αυτό, είμαι σίγουρος ότι έχω και θα έχω τη συμπαράσταση όλων. Και επειδή δεν είμαι δογματικός, θα είμαι και

πανευτυχής να «βγάλω το μάτι» (με πρώτο και καλύτερο το δικό μου!) όσων πιστεύουν ότι μία εταιρεία του Δημοσίου δεν μπορεί να διοικηθεί σωστά (όχι ότι δεν αντιλαμβάνομαι τους μεγάλους κινδύνους, από ασύδοτη επιχειρηματικότητα, όταν το κράτος δεν παίζει άριστα τον ελεγκτικό και ρυθμιστικό του ρόλο). Στη ζωή μου δεν έμαθα να «μασάω» τα λόγια μου και φυσικά είναι αργά (δυστυχώς ή ευτυχώς) για να αλλιάξω.

Ποιο σκοπεύετε να είναι το στίγμα που θα αφήσετε στην ΕΥΔΑΠ όταν ολοκληρωθεί η θητεία σας; Πώς θα θέλατε να μείνετε στην ιστορία της Εταιρείας;

Ως ο Στέλιος, ο απλός άνθρωπος, που έδωσα ευκαιρίες σε πολλούς να αναδειχθούν, που αγκάλιασε όλους, ενδιαφέρθηκε για όλους, πίστεψε σε όλους. Ως ένας άνθρωπος που απολάμβανε κάθε στιγμή που ζούσε μέσα και έξω από την ΕΥΔΑΠ. Για την ΕΥΔΑΠ και τους ανθρώπους της.

Τίποτα περισσότερο και τίποτα λιγότερο απ' ότι έγινε στα 41 χρόνια του «ταξιδιού» μου, στη Σαουδική Αραβία, στον Βόλο, στην Αίγυπτο, στις Μπαχάμες ή στο Μαϊάμι, στη «Lavipharm», στην Κλωστοϋφαντουργία «Αιγαίον», στα Τσιμέντα Ηρακλής, στον Amarilio, στα Ελληνικά Πετρέλαια, στην ΛΑΤΟ, στην ΕΛ-BHM, και φυσικά πάνω απ' όλα, στην Piscines Ideales και τον Ολυμπιακό της καρδιάς μου!

Κύριε Διευθύνοντα κλίνοντας την ενδιαφέρουσα συνομιλία μας... αυτό που λείπει από το σύνολο των εργαζομένων είναι η αισιοδοξία και η ελπίδα για το μέλλον της Εταιρείας και το δικό τους. Πώς σκοπεύετε να εμπνεύσετε το προσωπικό; Για ποιο λόγο θα πρέπει να συνεχίσουν να δίνουν τον καλύτερο εαυτό τους όταν οι ηθικές και κυρίως οι υλικές ανταμοιβές είναι πια μηδαμινές ή ανύπαρκτες;

Στη ζωή, ή παλεύεις με αισιοδοξία και πίστη ή γκρινιάζεις, διαμαρτύρεσαι, καταριέσαι την τύχη σου, σου φταίνε όλοι και όλα, «χάβεις» κάθε σενάριο συνωμοσίας, νομίζεις ότι σε «ψεκάζουν», γίνεσαι έρμαιο αυτών που θέλουν να σε χειραγωγήσουν με αισχρό τρόπο, τα βάζεις με τον εαυτό σου και τελικά καταρρέεις. Όταν δεν μπορείς να καταλάβεις ότι πάντα υπάρχουν τρισεχιρότερα, συνήθως επισπεύδεις την πτώση σου.

Οι γονείς μου, μικρά παιδιά πολύ πλούσιων γονέων, όταν τον Αύγουστο του 1922, μπήκαν στη βάρκα στον κόλπο της Σμύρνης, ήξεραν ότι τα σπίτια τους καταστράφηκαν, οι περιουσίες τους χάθηκαν, τα χωράφια τους τα είχαν πάρει οι Τούρκοι και όσους συγγενείς είχαν μείνει πίσω, κινδύνευαν να μην τους ξαναδούν ποτέ. Αν διαμαρτύροντο και μεμψιμοιρούσαν, θα είχαν αφήσει τα κοκαλάκια τους στον κόλπο της Σμύρνης και εγώ δεν θα είχα την ευκαιρία να δώσω αυτήν την ενδιαφέρουσα συνέντευξη.

Ήρθαν στην Ελλάδα, γνώρισαν προσφυγιά, φτώχεια, πείνα, έζησαν πολέμους, εξορίες, διωγμούς, αλλιά δούλεψαν με αξιοπρέπεια σε όποιον τους προσέφερε δουλειά και τελικά, δημιουργήσαν, έζησαν μία ευτυχισμένη ζωή και μου έδωσαν ανθρωπιά και δύναμη να παλεύω συνεχώς, απολαμβάνοντας αυτό που κάνω. Με τους ανθρώπους γύρω που αγάπησαν και με αγάπησαν.

Η ηθική ανταμοιβή έρχεται πρώτα και πάνω απ' όλα από μέσα μας και σαρώνει τους πάντες και τα πάντα. Από εμάς και μόνον από εμάς εξαρτάται.

Υπάρχει μεγαλύτερη παρακίνηση και έμπνευση για όλους μας, από τη ρήση του Νίκου Καζαντζάκη, που έχω για σημαία; «Ν' αγαπάς την ευθύνη. Να ήες : Εγώ, εγώ μονάχος μου έχω χρέος να σώσω τη γη. Αν δεν σωθεί, εγώ φταίω».

Ευχαριστούμε πολύ για το χρόνο σας! Καλή επιτυχία στο δύσκολο έργο σας!

Ο Πρόεδρος εν δράσει

Ιδίοις όμμασι

Αμέσως σχεδόν ο κ. Σταυρίδης επέλεξε να βγει στους χώρους εργασίας και να βρεθεί δίπλα στους εργαζόμενους. Σε μια από τις πρώτες εξορμήσεις του λοιπόν, ακολουθεί σε ρόλο ρεπόρτερ, έναν από τους καταμετρητές μας και σημειώνει:

Στα 75 λεπτά που κράτησε η «περίηγηση», είδα όλη την αθλιότητα του σύγχρονου ελληνικού κράτους, αλλιά και την κραυγαλέα ανευθυνότητα και αδιαφορία του πολιτή, που πληττόμενος πλέον βάρβαρα, πρέπει να βρει το όραμα και το κουράγιο να «σταθεί στα πόδια του» και να δείξει σεβασμό, κατ'αρχήν στον συνάνθρωπό του και στη συνέχεια στην κοινή δημόσια παρουσία, που ακριβοπληρώθηκε με κατασπαταληθέντα και λεηλατηθέντα ποσά. Που σήμερα βλέπει να του τα παίρνουν βίαια, άδικα και χυδαία, από τον οικογενειακό του προϋπολογισμό.

Έκτακτη Γενική Συνέλευση Μετόχων

ΤΗΣ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΣ ΓΚΑΜΑΛΕΤΣΟΥ

Προϊσταμένης Υπηρεσίας Εταιρικών
Ανακοινώσεων

Στις **19 Νοεμβρίου 2012**, πραγματοποιήθηκε Έκτακτη Γενική Συνέλευση της Εταιρείας στην οποία παρευρέθηκαν μέτοχοι που εκπροσωπούσαν το 72,51% του μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρείας. Ο Μέτοχος πλειοψηφίας ΤΑΙΠΕΔ, με ποσοστό 61,33% εξέλεξε τα ακόλουθα δύο (2) μέλη Δ.Σ.:

Στυλιανό Σταυρίδη και Ελευθερία Καραχάλιου.

Σε συνέχεια της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης, το νέο Διοικητικό Συμβούλιο συνεδρίασε και εξέλεξε τον κ. Στυλιανό Σταυρίδη, ως Πρόεδρο Δ.Σ. και Διευθύνοντα Σύμβουλο της Εταιρείας.

Ο κ. Σταυρίδης είναι διπλωματούχος Μηχανολόγος του Πολυτεχνείου Ζυρίχης με μεταπτυχιακές σπουδές σε Business Administration και Οικονομικά. Μιλάει άπταιστα Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά και καλὰ Ιταλικά και Ισπανικά. Έχει μακρά και πετυχημένη πορεία επαγγελματία manager, σε κορυφαίες διοικητικές θέσεις σε πολύ μεγάλες ελληνικές βιομηχανίες, όπως ο Όμιλος Lavipharm, η Κλωστο-ϋφαντουργία Αιγαίου, τα Τσιμέντα Ηρακλής - Lafarge, τα Ελληνικά Πετρέλαια και τα Ελληνικά Διυλιστήρια Ασπρογύρου.

Είναι επίσης ιδιοκτήτης και Διευθύνων Σύμβουλος του Ομίλου Ideales. Εκτός των άλλων, η πλούσια καριέρα του περιλαμβάνει εκτενή διεθνή δραστηριότητα σε πολλές χώρες, αλλά και έντονη δραστηριοποίηση σε Ενώσεις, Επιμελητήρια και Συνδέσμους.

Η ΕΥΔΑΠ τιμά τους συνταξιούχους της

Μέσα σε εγκάρδιο και φιλικό κλίμα, ο Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της ΕΥΔΑΠ, κ. Στέλιος Σταυρίδης, υποδέχθηκε το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου Συνταξιούχων στις εγκαταστάσεις της Εταιρείας στο Γαλάτσι.

Σε εκτενή συζήτηση, οι εκπρόσωποι του Συλλόγου παρέθεσαν σειρά ζητημάτων που τους απασχολούν και πήραν διαβεβαίωση ότι θα εξεταστούν με προσοχή, με στόχο την άμεση επίλυσή τους.

Στο τέλος της συνάντησης, απονεμήθηκε ειδική αναμνηστική πινακίδα στους εκπροσώπους των συνταξιούχων, ως έκφραση ευγνωμοσύνης, για την υπερπολύτιμη προσφορά τους, στην οικοδόμηση της ΕΥΔΑΠ, ως μιας από τις σημαντικότερες Εταιρείες του Δημόσιου Τομέα!

Ο πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της ΕΥΔΑΠ, κ. Στέλιος Σταυρίδης με τον πρόεδρο του Συλλόγου Συνταξιούχων της ΕΥΔΑΠ, κ. Νίκο Χρονόπουλο.

Αγιασμός των υδάτων στη λίμνη Μαραθώνα

Στο Φράγμα της πανέμορφης λίμνης Μαραθώνα, η οικογένεια της ΕΥΔΑΠ γιόρτασε με κέφι και αισιοδοξία τα Θεοφάνεια. Η λίμνη, με τη στάθμη του νερού στο υψηλότερο σημείο της, τις τελευταίες δεκαετίες, αναδείκνυε με επιβλητικότητα την περιβαλλοντολογική και πολιτιστική της αξία.

Το Φράγμα της λίμνης, επενδεδυμένο εξ' ολोकλήρου από πεντελικό μάρμαρο (όπως και ο Παρθενώνας) αποτελούσε το τέλειο σκηνικό μια τέτοιας γιορτής. Ο Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της ΕΥΔΑΠ, κ. Στέλιος Σταυρίδης, μεταξύ άλλων τόνισε:

«Η ΕΥΔΑΠ, με μεγάλη περιβαλλοντική ευαισθησία φροντίζει να αναβαθμίζει συνεχώς τις υπηρεσίες της προς το κοινωνικό σύνολο. Η τεχνογνωσία και η εμπειρία που διαθέτει αποτελούν τη μεγαλύτερη δυνατή εγγύηση για όσους απολαμβάνουν τις υπηρεσίες της.»

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

Διεύθυνση Δημοσίων Σχέσεων και Επικοινωνίας

Συνάντηση με δημοσιογράφους

Ο Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της ΕΥΔΑΠ κ. Στέλιος Σταυρίδης

Ο Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της ΕΥΔΑΠ κ. Στέλιος Σταυρίδης, με την παρουσία των Γενικών Διευθυντών και εκπροσώπων των εργαζομένων, συναντήθηκε με δημοσιογράφους και αντάλλαξε μαζί τους απόψεις για θέματα γύρω από τις δραστηριότητες και τις μελλοντικές δράσεις της Εταιρείας, σε φιλικό και εγκάρδιο κλίμα.

Αναλυτικότερα, συζητήθηκαν τα χρέη των Δήμων και του Δημοσίου, το τσάκισμα της γραφειοκρατίας, ο εξορθολογισμός των χρεώσεων κυρίως σε περιπτώσεις αφανών διαρροών, η αξιοποίηση των δυνατοτήτων της πληροφορικής, η ακόμα πιο έντονη περιβαλλοντική παρέμβαση και ανάπτυξη της εταιρικής υπευθυνότητας, η μεταφορά τεχνογνωσίας σε δήμους εκτός Αττικής, με έμφαση τα νησιά και γενικότερα η αναβάθμιση της εταιρικής εικόνας.

Απαντώντας σε επίμονες ερωτήσεις των δημοσιογράφων σχετικά με την τιμολογιακή πολιτική της Εταιρείας, ο κ. Σταυρίδης είπε χαρακτηριστικά: «κανέναν απολύτως λόγος για να αυξηθεί η τιμή του νερού».

Μια συνάντηση που γίνεται εθιμοτυπικά μια φορά το χρόνο μεταξύ δημοσιογράφων και διοίκησης, φέτος είχε κάποια ξεχωριστά σημεία που έκαναν εντύπωση και σχολιάστηκαν θετικά από το σύνολο των δημοσιογράφων.

Το σημαντικότερο ίσως ήταν, ότι για πρώτη φορά στη συνάντηση αυτή παραβρέθηκαν και εκπρόσωποι των εργαζομένων γεγονός που αποδεικνύει τη βούληση και των δύο πλευρών για συνεργασία και γόνιμο διάλογο αφού οι λύσεις δίνονται και μέσα από τις διαφωνίες και τη σύνθεση των απόψεων.

Κοπή πίτας

της Επιτροπής Υγιεινής & Ασφάλειας

Χαμόγελα και ζεστή ατμόσφαιρα στην κοπή της πίτας της Επιτροπής Υγιεινής και Ασφάλειας που φέτος, ελέω απεργίας στα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς, δεν συγκέντρωσε όσους συναδέλφους περιμέναμε.

Πάντως, όσοι τελικά κατάφεραν να παρευρεθούν πέρασαν καλά ενώ, παρά το εορταστικό κλίμα, μεταξύ άλλων δόθηκε η ευκαιρία να συζητηθούν και αρκετά φλέγοντα για τους εργαζόμενους θέματα.

Την εκδήλωση τίμησε με την παρουσία του ο Πρόεδρος & Διευθύνων Σύμβουλος της ΕΥΔΑΠ, κ. Στέλιος Σταυρίδης, ο Εκπρόσωπος των Εργαζομένων κ. Μανώλης Αγγελιάκης, ο Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Εργαζομένων κ. Βαγγέλης Δημούδης αλλά και ο Γενικός Γραμματέας κ. Χρήστος Κιόσης, ο Πρόεδρος του Πολιτιστικού Κέντρου της ΕΥΔΑΠ κ. Γιάννης Χρυσοφίδης καθώς και εκπρόσωποι διαφόρων Συλλόγων εργαζομένων.

Ευχαριστούμε τον Πολιτιστικό Σύλλογο για την ευγενική παραχώρηση της αίθουσας, αν και για πολλοστή φορά όλοι εκφράσαμε την ευχή του χρόνου να κόψουμε πίτα σε μια αίθουσα ανανεωμένη και αναβαθμισμένη που να μπορεί να φιλοξενεί όλες τις εκδηλώσεις των εργαζομένων.

Για την ιστορία το φλουρί κέρδισε ο Θεοδωρόπουλος Περικλής.

31^ο Συνέδριο

Ομοσπονδίας Εργαζομένων ΕΥΔΑΠ

Σε θετικό κλίμα, πραγματοποιήθηκε το 31^ο Συνέδριο της ΟΜΕ ΕΥΔΑΠ σε γνωστό ξενοδοχείο της Αθήνας. Την έναρξη των εργασιών του Συνεδρίου έκανε ο Πρόεδρος κ. Βαγγέλης Δημούδης, ενώ ομιλία εκφώνησε και ο Γ.Γ. κ. Χρήστος Κιόσης.

Χαιρετισμό απύθνυε ο Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της ΕΥΔΑΠ κ. Στέλιος Σταυρίδης, ενώ ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσίασαν οι ομιλίες των Εκπροσώπων των Εργαζομένων κ.κ. Βαγγέλη Μουτάφη και Μανώλη Αγγελιάκη. Το Συνέδριο ολοκληρώθηκε αργά το απόγευμα με την έκδοση ψηφισμάτων και την έγκριση του Διοικητικού και Οικονομικού απολογισμού της ΟΜΕ.

Στο περιθώριο των εργασιών του Συνεδρίου έγινε και η κοπή της πίτας της ΟΜΕ με τυχερούς δύο συναδέλφους.

Ατζέντα Εκδηλώσεων

Συνέδρια, Ημερίδες, Εκθέσεις και ό,τι άλλο νεότερο από τις εξελίξεις στην αγορά για το τρίμηνο από το Μάρτιο 2013 έως τον Μάιο του 2013.

Στείλτε μας τις δικές σας προτάσεις στο e-mail: pubrel@eydap.gr

22 Μαρτίου 2013 Παγκόσμια Ημέρα Νερού!

Μάρτιος 2013

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

7 - 9 Μαρτίου

The 8th IRDO international conference on social responsibility and current challenges 2013 - Education and communication for more social responsibility, Maribor, Slovenia

7 - 8 Μαρτίου

13th Annual Ethical Sourcing Forum, New York, NY

Απρίλιος 2013

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

9 - 13 Απριλίου

20th European Junior Scientist Workshop on Sewer Systems and Processes - Graz, Austria - www.iwahq.org/1xg/events/iwa-events/2013/european-junior-scientist-workshop.html

17 - 19 Απριλίου

UK YWP Conference - Darlington, UK - www.iwahq.org/1td/events/iwa-events/2013/uk-ywp-2013.html

24 - 26 Απριλίου

Asset Management for Enhancing Energy Efficiency in Water and Wastewater Systems - Marbella, Spain - www.iwahq.org/1sd/events/iwa-events/2013/asset-management.html

24 - 26 Απριλίου

3rd International IWA Conference on Water Economics, Statistics and Finance - Marbella, Spain - www.iwahq.org/1sf/events/iwa-events/2013/water-economics-statistics-and-finance.html

Μάιος 2013

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

6 - 8 Μαΐου

1st IWA Conference on Holistic Sludge Management - Vasteras, Sweden www.iwahq.org/1qh/events/iwa-events/2013/4.html

13 - 15 Μαΐου

Regional Utility Management Conference: Improving Performance in Emerging Economies - Tirana, Albania - www.iwahq.org/1tt/events/iwa-events/2013/regional-balkans-utility-management.html

26 - 29 Μαΐου

6th IWA International Specialized Conference on Sustainable Viticulture Narbonne, France - www.iwahq.org/1t1/events/iwa-events/2013/winery-2013.html

28 - 31 Μαΐου

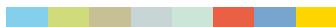
9th International Conference on Biofilm Reactors - Paris, France www.iwahq.org/1sz/events/iwa-events/2013/biofilm-reactors.html

Ημερίδα ΕΣΥΠΠ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

**ΝΙΚΟΛΙΑ ΜΟΣΧΟΥ ΚΑΙ
ΕΥΗ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΑΚΗ**

Διεύθυνση Δημοσίων Σχέσεων
και Επικοινωνίας

Η Διοίκηση της ΕΥΔΑΠ Α.Ε. διοργάνωσε Ημερίδα στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Εκστρατείας με θέμα **«Διαχείριση της υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας με τη συμμετοχή και συνεργασία διοίκηση και εργαζομένων»**.

Τις εργασίες της ημερίδας εγκαινίασε ο νέος Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της ΕΥΔΑΠ κ. Στέλιος Σταυρίδης, κάνοντας έτσι την πρώτη του δημόσια εμφάνιση από τη νέα του θέση. Ο κ. Σταυρίδης τόνισε ότι η προσήλωση της Διοίκησης στην διασφάλιση των όρων υγιεινής και ασφάλειας είναι δεδομένη και αδιαπραγμάτευτη.

Συνεχάρη για το έργο τους, τόσο την Εσωτερική Υπηρεσία Πρόληψης και Προστασίας (ΕΣΥΠΠ), όσο και την Επιτροπή για την Υγιεινή και Ασφάλεια (ΕΥΑΕ) και δήλωσε τη βούλησή του για άμεση συνεργασία προς όφελος όλων μας.

Χαιρετισμό απεύθυναν οι κ.κ. Ανδρέας Κολλής, Μέλος του Δ.Σ. της ΓΣΕΕ και Αντιπρόεδρος της ΕΛΙΝΥΑΕ, Σταματία Πισιμίση, Διευθύντρια του ΚΕΠΕΚ Αθηνών και Κρήτης, Βαγγέλης Δημούδης, Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Εργαζομένων ΕΥΔΑΠ και Νίκος Τσίληρας, Πρόεδρος της ΕΥΑΕ.

Κύριοι ομιλητές ήταν οι κ.κ. Αντώνης Χριστοδούλου, Διευθυντής Γενικής Διεύθυνσης Συνθηκών και Υγιεινής της Εργασίας στο Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, Χρήστος Φαίτσέτας, Προϊστάμενος ΕΣΥΠΠ ΕΥΔΑΠ, Μαρία Τολάκη, Διευθύντρια Υγείας και Ασφάλειας ΔΕΗ, Κατερίνα Παναγοπούλου, Αναπληρώτρια Διευθύντρια Διεθνούς Ανάπτυξης και Ελέγχου ΕΥΔΑΠ και Προϊσταμένη Υπηρεσίας Επιχειρησιακής Ανάλυσης και Εφαρμογής ISO, Θεανώ Κουκουλάκη, Αγρονόμος Τοπογράφος - Εργονόμος στην ΕΛΙΝΥΑΕ και ο Βασίλης Δρακόπουλος, ιατρός εργασίας από την ΕΛΙΝΥΑΕ που μίλησε στη θέση του κ. Θεόδωρου Κωνσταντινίδη που για λόγους ανωτέρας βίας δεν μπόρεσε να παρευρεθεί.

Τα πρακτικά της Ημερίδας θα είναι διαθέσιμα σύντομα, αλλήλ μέχρι τότε σας παρουσιάζουμε τα σημαντικότερα σημεία των ομιλιών που ακούστηκαν.

► **Κολλής Ανδρέας, Μέλος Δ.Σ. ΓΣΕΕ και Αντιπρόεδρος της ΕΛΙΝΥΑΕ**

Ο κ. Κολλής χαιρέτησε τις εργασίες της Ημερίδας και σημείωσε τη σπουδαιότητα των υγιών συνθηκών εργασίας ως κομμάτι της επιχειρησιακής κουλτούρας, τόσο για την υγεία των εργαζομένων, όσο και για την οικονομική επιτυχία μιας επιχείρησης. Χαρακτηριστικά είπε:

«Η προαγωγή της υγείας στην εργασία οδηγεί σε μια κατάσταση όπου δεν υπάρχουν ηττημένοι, παρά μόνο νικητές.»

Σημείωσε ότι, για κάθε ευρώ που επενδύει μια επιχείρηση στη διατήρηση της ικανότητας για εργασία έχει επιστροφή από τέσσερα έως έξι ευρώ στην παραγωγικότητα.

Ο κύριος Κολλής έκλεισε την ομιλία του παραθέτοντας σημαντικά στοιχεία για το κόστος της επαγγελματικής νοσηρότητας παγκοσμίως.

► **Σταματία Πισιμίσση, Διευθύντρια ΚΕΠΕΚ Αθήνας και Κρήτης.**

Η κα Πισιμίσση αναφέρθηκε στον τρόπο λειτουργίας των Κέντρων Πρόληψης Επαγγελματικών Κινδύνων μέσα στα πλαίσια του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας.

Δύο Επιτελικές Υπηρεσίες του Υπουργείου έχουν αναλάβει τον συντονισμό των δράσεων για την υγεία και την ασφάλεια: η Γενική Διεύθυνση Συνθηκών και Υγιεινής της Εργασίας, κεντρική Υπηρεσία η οποία έχει επιτελικό έργο, όπως δράσεις πάνω κυρίως στο νομοθετικό τομέα και τη διάδοση της πληροφόρησης, και βεβαίως το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ), που είναι κυρίως ο ελεγκτικός μηχανισμός του Υπουργείου.

Αποστολή του κάθε ΚΕΠΕΚ είναι η βελτίωση των συνθηκών εργασίας μέσα στις επιχειρήσεις, στην πράξη. Παρά τις όποιες αδυναμίες του συστήματος, όπως έλλειψη πόρων ανθρωπίνων αλλά και υλικών, σύγχρονων ηλεκτρονικών συστημάτων, νομικής υποστήριξης των Επιθεωρητών έναντι κακόβουλων ενεργειών των εργοδοτών, η ποιότητα των ελέγχων από τους Επιθεωρητές δεν έχει υποβαθμιστεί με κανέναν τρόπο.

Κλείνοντας, τόνισε ότι το ΚΕΠΕΚ εκ μέρους της πολιτείας, μαζί με τους εργαζόμενους, τις επιχειρήσεις, τους ειδικούς στα θέματα Ασφάλειας και Υγείας της εργασίας, είναι κομμάτι της αλυσίδας και όλοι μαζί οφείλουν να συνεργάζονται για να προάγουν το αντικείμενο.

Αλλήλωσε αυτό είναι και το θέμα της εκστρατείας, ότι **όλοι μαζί μπορούμε.**

► **Βαγγέλης Δημούδης, Πρόεδρος Ομοσπονδίας Εργαζομένων ΕΥΔΑΠ**

Ο Πρόεδρος της ΟΜΕ ΕΥΔΑΠ σημείωσε ότι, παρά τις δράσεις και την ενεργοποίηση των εμπλεκόμενων φορέων αλλά και την αλητάωδη πρόοδο στα τεχνολογικά μέσα που έχουμε στην διάθεσή μας, δυστυχώς τα τελευταία χρόνια έχουμε αρκετά εργατικά ατυχήματα με κόστος ακόμα και σε ανθρώπινες ζωές.

Αυτά θα πρέπει όχι μόνο να μας προβληματίσουν, αλλά να εντείνουν τις προσπάθειες όλων, ώστε να εκμηδενίσουμε τις πιθανότητες ατυχημάτων και εργασιακών ασθενειών.

Ο κ. Δημούδης εξέφρασε την άποψη ότι ο Πρόεδρος της Εταιρείας θα πρέπει να συμμετέχει προσωπικά και όχι δια αντιπροσώπου στις τριμερείς συναντήσεις που γίνονται με την ΕΥΑΕ και επεσήμανε το σπουδαίο ρόλο που οφείλουν να παίξουν στον τομέα αυτό τα διευθυντικά στελέχη της ΕΥΔΑΠ, όχι μόνο επιβάλλοντας αλλά και εμπνέοντας ορθές πρακτικές ασφάλειας στους εργαζόμενους. Βεβαίως, δεν μπορούσε να μην επισημάνει και προφανή προβλήματα των εργαζομένων, όπως η έλλειψη Ατομικών Μέσων Προστασίας που οφείλεται κυρίως σε γραφειοκρατικούς λόγους.

Τόνισε την αναγκαιότητα της συνεργασίας, όχι μόνο των φορέων αλλά και των εργαζομένων, οι οποίοι πρέπει να εμπλακούν ενεργά.

► **Νίκος Τσίλλης, Πρόεδρος ΕΥΑΕ ΕΥΔΑΠ**

Ο κος Τσίλλης ενημέρωσε για τα αιτήματα που έθεσε η ΕΥΑΕ στις τελευταίες Τριμερείς Συναντήσεις με τη Διοίκηση και πρέπει να επιλυθούν με τη συνεργασία όλων: Αναφέρθηκε στην καθυστέρηση που παρατηρείται στην προμήθεια και διανομή των Μέσων Ατομικής Προστασίας για τους εργαζόμενους, εξέφρασε τις επιφυλάξεις του για τον νέο τρόπο χλωρίωσης του νερού με ένα ακριβότερο μεν υλικό, για το οποίο όμως η επιτροπή δεν έχει Τεχνικές Προδιαγραφές και επομένως δεν έχει προτάσεις για την ασφαλή χρήση του, ενώ δεν παρέλειψε να σημειώσει την αναγκαιότητα των προληπτικών ιατρικών εξετάσεων αλλά και τον εμβολιασμό των εργαζομένων.

Κλείνοντας ο Πρόεδρος της Επιτροπής, κάλεσε τη Διοίκηση να υποστηρίξει το έργο της ΕΥΑΕ και να ενισχύσει το ήδη καλό κλίμα συνεργασίας.

► **Αντώνης Χριστοδούλου, Διευθυντής Γενικής Διεύθυνσης Συνθηκών και Υγιεινής της Εργασίας**

Ο κ. Χριστοδούλου στην ομιλία του ανέδειξε την σπουδαιότητα των θεμάτων ασφαλείας και υγείας στην εργασία και τόνισε ότι το γενικό σύνθημα είναι: «οφέλη προσωπικά, οφέλη για τις επιχειρήσεις».

Επεσήμανε ότι υγεία και ασφάλεια δεν σημαίνει μόνο αποφυγή ατυχημάτων αλλά και πρόληψη διάφορων ασθενειών.

ών που σχετίζονται με το αντικείμενο εργασίας.

Αναφέρθηκε στο κόστος που επιφέρουν οι κακές συνθήκες ασφάλειας το οποίο περιλαμβάνει πέρα από επιπλέον αμοιβή, ασφάλιστρα, ιατρικά έξοδα κ.α. αλλή και το έμμεσο κόστος που δεν μπορεί εύκολα να υπολογιστεί.

Έμφαση έδωσε στην ουσιαστική συμμετοχή των εργαζομένων. Επεσήμανε την αναγκαιότητα βελτίωσης της δράσης του ΣΕΠΕ, της διαμόρφωσης και προώθησης της κουλτούρας πρόληψης, καθώς και της ένταξης της υγείας και ασφάλειας στην εκπαίδευση.

► **Χρήστος Φαλτσέτας, Προϊστάμενος της ΕΣΥΠΠ ΕΥΔΑΠ**

Ο κύριος Φαλτσέτας μίλησε για τη σύσταση και τον τρόπο λειτουργίας της ΕΣΥΠΠ τονίζοντας την ηθική ανεξαρτησία της από τη Διοίκηση αλλή και το πολυσχιδές έργο της ΕΣΥΠΠ, λόγω του αντικειμένου εργασιών της ΕΥΔΑΠ.

Αναφέρθηκε στα εργαλεία που έχει στη διάθεσή της η ΕΣΥΠΠ, αναλύοντάς τα συνοπτικά και σημειώνοντας το παραγωγικό έργο της Υπηρεσίας στο επίπεδο προτάσεων και επιστημονικών προς τη Διοίκηση.

Μεγάλη έμφαση έδωσε κατά την ομιλία του στη συνεργασία της ΕΣΥΠΠ με την Υπηρεσία Επιχειρησιακής Ανάλυσης και Εφαρμογής ISO ώστε να ενσωματώσουμε το πρότυπο ΕΛΟΤ 1801 (occupational health and safety management systems) με μεγάλη οφέλη για την ΕΥΔΑΠ.

Κάνοντας έναν σύντομο απολογισμό, διαπίστωσε τη μείωση των εργατικών ατυχημάτων στην Εταιρεία, ήδη από το 1995 όταν, και για πρώτη φορά εργάστηκαν στην ΕΥΔΑΠ Γιατροί Ασφαλείας, αριθμός που έγινε μονοψήφιος μετά το 2006. Σε αυστηρό και συμβουλευτικό ύφος έκλεισε την ομιλία του ο κ. Φαλτσέτας επιστημαίνοντας τη σημασία του παραδειγματισμού και της συνεργατικότητας, γιατί όπως είπε «αυτά που κάνεις μιλούν τόσο δυνατά που δεν ακούω αυτά που ήες».

► **Μαρία Τολάκη, Διευθύντρια Υγείας και Ασφάλειας ΔΕΗ**

Στη συνέχεια έλαβε το λόγο η κυρία Μαρία Τολάκη, Διευθύντρια Υγείας και Ασφάλειας της ΔΕΗ, η οποία ευχαρίστησε για τη δυνατότητα να ανταλλάξει εμπειρίες και προβληματισμούς με τη συμμετοχή της στην εκδήλωση μιας εταιρίας με κοινή πορεία, κοινούς στόχους και κοινά προβλήματα του προσωπικού.

Η κ. Τολάκη αναφέρθηκε στο περίπλοκο έργο της ΔΕΗ, που περιλαμβάνει πλήθος εγκαταστάσεων βαριάς βιομηχανίας (ορυχεία, σταθμούς παραγωγής, φράγματα κλη) και ένα εκτεταμένο δίκτυο διανομής που καλύπτει το σύνολο της χώρας εξηγώντας έτσι και γιατί η ΔΕΗ πρώτη εισήγαγε το θεσμό του Επόπτη Ασφάλειας (μετά Τεχνικός Ασφάλειας), πρώτη προσέλαβε Γιατρούς Εργασίας (πολύ πριν γίνει υποχρεωτικός θεσμός το 1985) και πρωτοστάτησε στη δημιουργία νομοθετικών ρυθμίσεων και κανονισμών.

Ολοκληρώνοντας, τόνισε ότι για τις εταιρείες του ομίλου της ΔΕΗ, ο σεβασμός στον άνθρωπο, την κοινωνία και το περιβάλλον δεν είναι απλή μια νομοθετική υποχρέωση. Είναι θεμελιώδης εταιρικός στόχος, βασικό μέρος της ευρύτερης επιχειρηματικής πολιτικής και ακρογωνιαίος λίθος της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης.

► **Κατερίνα Παναγοπούλου, Αναπληρώτρια Διευθύντρια Διεθνούς Ανάπτυξης και Ελέγχου ΕΥΔΑΠ, Προϊσταμένη Υπηρεσίας Επιχειρησιακής Ανάλυσης και Εφαρμογής ISO**

Η κ. Παναγοπούλου ασχολήθηκε κυρίως με την εφαρμογή των προτύπων στον τομέα Υγείας και Ασφάλειας με απλή και συνοπτικό τρόπο.

Επεσήμανε ότι η εφαρμογή προτύπων στην υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων έχει στόχο να προστατέψει το έμψυχο προσωπικό και να περιορίσει τα εργατικά ατυχήματα και τις επαγγελματικές ασθένειες, παρέχοντας παράλληλα καλύτερη ποιότητα εργασίας.

Η ΕΥΔΑΠ εφαρμόζει τα πρότυπα ΕΛΟΤ 18001 και ISO9001 που βάζουν τις βάσεις, τις προδιαγραφές για ένα σύστημα διαχείρισης της υγείας και της ασφάλειας, έτσι ώστε η πολιτική και οι στόχοι για την υγεία και την ασφάλεια να είναι σύμφωνοι με την κείμενη Νομοθεσία.

Ολοκληρώνοντας η κυρία Παναγοπούλου τόνισε ότι: «Η πιστοποίηση δεν είναι αναγκαία από τη νομοθεσία. Επιδεικνύει όμως τη δέσμευση της Εταιρείας στις απαιτήσεις των προτύπων. Και επιβεβαιώνει θα ήλεγμε τις καλές πρακτικές διαχείρισης και βελτίωσης του συστήματος διαχείρισης υγείας και ασφάλειας».

► **Κουκουλάκη Θεανώ - Αγρονόμος Τοπογράφος - Εργονόμος, Κέντρο Ασφάλειας ΕΛΙΝΥΑΕ**

Η κυρία Θεανώ Κουκουλάκη αναφέρθηκε στην επίδραση παραγόντων της εργασίας στην υγεία του ατόμου. Η εργονομία του χώρου που εργαζόμαστε, οι νέες απαιτήσεις από την τεχνολογία και η απουσία των απαραίτητων διαλλειμάτων, οδηγούν σε πλήθος μυοσκελετικών παθήσεων.

Οι ψυχοκοινωνικοί παράγοντες (stress) επίσης είναι αιτίες δημιουργίας προβλημάτων υγείας. Ειδικά στις μέρες με την έντονη εργασιακή ανασφάλεια, την πίεση του χρόνου και την εντατικοποίηση της δουλειάς, η κατάσταση επιδεινώθηκε.

Ιδιαίτερο πρόβλημα έχουμε επίσης με τα «άρρωστα κτίρια». Η συνάθροιση πολλών ατόμων στον ίδιο χώρο, η έλλειψη καλού αερισμού, οι θόρυβοι, ο κακός φωτισμός, μπορεί να μην δημιουργούν άμεσα προβλήματα, αλλή έχουν μακροχρόνιες επιδράσεις στην υγεία.

Τέλος, η αναδιάρθρωση των υπηρεσιών έχει πολλές αρνητικές συνέπειες στην υγεία. Από μελέτες που έχουν γίνει έχουν παρατηρηθεί ψυχολογικά και καρδιαγγειακά προβλήματα και κακής ποιότητας ύπνος. Οφείλονται κυρίως στην αύξηση του φόρτου εργασίας και της πίεσης από την αύξηση των απαιτήσεων της εργασίας.

Με τη λήξη των ομιλιών ακολούθησε ενδιαφέρουσα συζήτηση των παρευρισκομένων. Κυρίως τα θέματα που επικράτησαν αφορούσαν την εφαρμογή των όρων ασφάλειας και υγείας σε σχέση με τα οικονομικά μεγέθη μιας εταιρείας, με την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων αλλή και μέσα σε ένα περιβάλλον οικονομικής κρίσης, με ό,τι αυτό μπορεί να συνεπάγεται.

Αυτό που όλοι συμφώνησαν πάντως, είναι ότι πολύ σύντομα θα πρέπει να ακολουθήσει ένα νέο ραντεβού με περισσότερες συμμετοχές.

Συνέντευξη

με τον Προϊστάμενο της ΕΣΥΠΠ κ. Χρήστο Φαητσέα

Επισκεφθήκαμε την ΕΣΥΠΠ, για να μιλήσουμε με τον Προϊστάμενο κ. Φαητσέα Χρήστο, ο οποίος μας δέχθηκε στο γραφείο του στο Γαλάτσι, για να μας ενημερώσει για την πραγματική κατάσταση που επικρατεί στον τομέα της Υγείας και Ασφάλειας των Εργαζομένων στην ΕΥΔΑΠ αλλά και τους στόχους της Υπηρεσίας για το μέλλον.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΟΛΓΑ ΤΣΙΜΙΔΑΚΗ

Διεύθυνση Δημοσίων Σχέσεων και Επικοινωνίας

Π. Κύριε Φαητσέα ευχαριστούμε για το χρόνο σας. Για αρχή θα θέλαμε την εκτίμησή σας για το επίπεδο τήρησης των όρων Υγείας και Ασφάλειας στην ΕΥΔΑΠ. Θεωρείτε ότι είμαστε σε ένα καλό επίπεδο;

Α. Για να είμαι απολύτως ειλικρινής, θεωρώ ότι μπορούμε πολύ καλύτερα. Τα περιθώρια βελτίωσης είναι μεγάλη. Υπάρχει έλλειμμα κοουλτούρας στην ΕΥΔΑΠ στον τομέα αυτό αλλά κυρίως δεν υπάρχει καταγεγραμμένη η δέσμευση της Εταιρείας σε μια Δήλωση Πολιτικής Ασφάλειας. Η ΕΥΔΑΠ είναι μια μεγάλη Εταιρεία και οφείλει να επιδείξει αντίστοιχα μεγάλη αποφασιστικότητα στον τομέα αυτό.

Π. Η μη τήρηση των όρων ασφαλείας είναι ευθύνη περισσότερο του εργοδότη, του εργαζόμενου ή των ελληνικών φορέων;

Α. Ο Νόμος είναι σαφής: Ο Εργοδότης είναι υπεύθυνος και από την ευθύνη αυτή δεν απαλλάσσεται ούτε αν οι εργαζόμενοι δεν τηρούν τις υποχρεώσεις τους. Ο ρόλος της ΕΣΥΠΠ είναι συμβουλευτικός, ο ρόλος της Επιθεώρησης Εργασίας είναι ελεγκτικός, αλλά ο ρόλος αυτού που πρέπει να επιβάλλει τους όρους και κυρίως να υποβάλει τους εργαζόμενους σε έναν συγκεκριμένο τρόπο εργασίας, να καλλιεργήσει την κατάλληλη νοοτροπία, αυτόν τον ρόλο τον έχει ο εργοδότης, ο οποίος πρέπει πρώτα από όλους να δίνει και το καλό παράδειγμα.

Π. Έχουμε συνδέσει την ΕΣΥΠΠ με τη χειρωνακτική εργασία κυρίως για τους εργαζόμενους στον τεχνικό τομέα της Εταιρείας. Αυτό ισχύει πράγματι ή μήπως είναι κάτι που αφορά όλους μας;

Α. Όλοι οι χώροι εργασίας ενδέχεται να κρύβουν κινδύνους για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων. Όσο πιο εκτεθειμένος είναι ο εργαζόμενος, τόσο αυτοί οι ενδεχόμενοι κίνδυνοι αυξάνουν. Αυτό που αλλιάζει από το εργοτάξιο σε ένα γραφείο είναι το είδος των κινδύνων, αλλά οι βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες συνέπειές τους είναι οι ίδιες για όλους τους εργαζόμενους, ανεξάρτητα από το αντικείμενο εργασίας τους.

Π. Τα μέσα που έχετε στη διάθεσή σας ως Υπηρεσία είναι αρκετά για να επιτελέσετε το έργο σας όπως πρέπει;

Α. Πιστεύω ναι, και οφείλω να ομολογήσω ότι παρά τη με-

γάλη γεωγραφική διασπορά των Υπηρεσιών της ΕΥΔΑΠ αλλά και των αντικειμένων που διαχειρίζεται, και αριθμικά αλλά κυρίως ποιοτικά, η ομάδα της ΕΣΥΠΠ μπορεί με επιτυχία να ανταπεξέρχεται στο έργο της. Επίσης, έχουμε δυνατότητα πρόσβασης όπου το ζητήσουμε και μας παρέχονται όλα τα στοιχεία που θα ζητήσουμε. Το ζήτημα είναι να μην σταματάει η Υγεία και η Ασφάλεια στο συμβουλευτικό κομμάτι και να γίνει τρόπος ζωής και αναπόσπαστο μέρος της λειτουργίας της Εταιρείας.

Π. Η εφαρμογή προτύπων ISO, θεωρείτε ότι βοηθά το έργο της ομάδας σας και με ποιο τρόπο;

Α. Η εφαρμογή προτύπων γενικά βοηθάει στην εύρυθμη λειτουργία ενός οργανισμού. Ειδικά για τον τομέα της Υγείας και Ασφάλειας των Εργαζομένων υπάρχει αντίστοιχο Πρότυπο (ΕΛΟΤ1801:2008), το οποίο πολλές μεγάλες Εταιρείες έχουν ήδη ενσωματώσει στη λειτουργία τους. Τα πρότυπα, δεν είναι απλά ένα θεωρητικό μοντέλο αλλά θα πρέπει να απεικονίζουν την πραγματική εικόνα των δραστηριοτήτων μας.

Π. Θα ήθελα να κλείσουμε με μια αναφορά στην συνεργασία σας με άλλους φορείς όπως η ΕΥΑΕ της ΕΥΔΑΠ, το ΕΛΙΝΥΑΕ και την Επιθεώρηση Εργασίας.

Α. Η συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς στον τομέα της Υγείας και Ασφάλειας των εργαζομένων είναι για εμάς αυτονόητη και δεδομένη. Στην περίπτωση της ΕΥΔΑΠ πρόκειται για μια πετυχημένη συνεργασία που κατά περίπτωση είναι ακόμα και εξαιρετική. Στο πλαίσιο αυτής της συνεργασίας άλλωστε διοργανώθηκε και η πρόσφατη Ημερίδα για την Υγεία και την Ασφάλεια των εργαζομένων, στην οποία συμμετείχαν αξιόλογα στελέχη από όλους τους χώρους. Η συνεργασία όλων είναι καθημερινή στην πράξη και απλά αναδεικνύεται από τέτοιους είδους εκδηλώσεις που είναι απαραίτητες για την καλλιέργεια της κοουλτούρας για την Υγεία και την Ασφάλεια.

Π. Ευχαριστούμε κ. Φαητσέα.

Καθώς επέστρεφα στο γραφείο μου σκεφτόμουν ότι πριν μερικά χρόνια, η υποχρέωσή μας να φοράμε ζώνη ασφαλείας στο αυτοκίνητο, φαινόταν για πολλούς αστεία, παρά τα θανατηφόρα τροχαία ατυχήματα που κόστιζαν δεκάδες ζωές κάθε Σαββατοκύριακο.

Τώρα πια, για τη συντριπτική πλειοψηφία αποτελεί μηχανική κίνηση με την είσοδό μας σε αυτοκίνητο. Πόσα ατυχήματα άραγε θα χρειαστούν ακόμα, πριν να γίνει μηχανική κίνηση το να φοράμε κράνος με την είσοδό μας σε εργοτάξιο;

Επίσκεψη

Σουηδών φοιτητών στο Φράγμα Μαραθώνα

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΣΟΦΙΑ ΝΑΛΠΑΝΤΙΔΟΥ
Προϊσταμένη Υπηρεσίας Μενιδίου - Μαραθώνα

Η υπηρεσία Μενιδίου - Μαραθώνα δέχτηκε στις εγκαταστάσεις της ΕΥΔΑΠ στο Μαραθώνα ομάδα μεταπτυχιακών φοιτητών από πανεπιστήμια της Σουηδίας (Stockholm, Linköping, Uppsala) συνοδευόμενη από καθηγήτές τους.

Η εν λόγω ομάδα βρέθηκε στην Αθήνα με σκοπό την ενημέρωση και έρευνα επί του πεδίου, στο πλαίσιο μεταπτυχιακού προγράμματος με θέμα τη διαχείριση υδατικών πόρων «Water Resource Management in Time and Space, Focus Greece 2012», υπό το συντονισμό της Διεύθυνσης Ιστορίας της Επιστήμης και Τεχνολογίας του Τμήματος Φι-

λοσοφίας και Ιστορίας της Επιστήμης του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Οι φοιτητές είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν παρουσίαση του Βοηθού Γενικού Διευθυντή Λειτουργίας Δικτύων & Εγκαταστάσεων, κ. Απόστολου Νασικά με θέμα την Εξέλιξη του υδροδοτικού συστήματος της Αθήνας από το 1930 έως σήμερα, ενώ η Προϊσταμένη της υπηρεσίας κ. Σοφία Ναλπαντίδου τους ξενάγησε στην περιοχή του φράγματος, τους ενημέρωσε σχετικά με το ιστορικό πλαίσιο κάτω από το οποίο κατασκευάστηκαν τα σχετικά έργα και τους παρουσίασε τεχνικά στοιχεία του φράγματος και του ταμιευτήρα Μαραθώνα.

Επίσκεψη

αντιπροσωπείας στελλεχών της Τουρκικής Εταιρείας Ύδρευσης του Diyarbakir στην ΕΥΔΑΠ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΠΕΝΥ ΑΛΠΟΥ

Υπηρεσία Εταιρικών Ανακοινώσεων

Στις αρχές Δεκεμβρίου, επισκέφθηκε την ΕΥΔΑΠ αντιπροσωπεία της Τουρκικής Εταιρείας Ύδρευσης της πόλης Diyarbakir, η οποία αποτελείται από 5 στελέχη και έναν διερμηνέα για εκπαιδευτική επίσκεψη.

Στο πλαίσιο της επίσκεψης, πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις με στελέχη της ΕΥΔΑΠ στην αίθουσα Πληροφορικής, παρουσία την πρώτη ημέρα και του Προέδρου και Διευθύνοντος Συμβούλου κ. Στέλιου Σταυρίδη, όπου έγινε ενημέρωση - συζήτηση για θέματα: ύδρευσης, αποχέτευσης και επεξεργασίας λυμάτων, εξυπηρέτησης πελατών, τιμολόγησης πελατών, πληροφορικής, 1022, εκπαίδευσης και σχολής μαθητείας δημοσίων και διεθνών σχέσεων.

Επίσης, πραγματοποιήθηκε επίσκεψη - ξενάγηση στο Επιχειρησιακό Κέντρο και στο Κέντρο Επεξεργασίας Λυμάτων Ψυττάλειας.

Μεγάλη διάκριση της ΕΥΔΑΠ στην προστασία του νερού

Για την ποιότητα των υπηρεσιών της σε δύο τομείς ζωτικής σημασίας για το περιβάλλον, τη διαχείριση λυμάτων και την επεξεργασία νερού βραβεύτηκε η Εταιρεία μας φέτος.

Συγχαρητήρια σε όλους όσους με τον καθημερινό αγώνα τους και την επιστημονική τους γνώση, φέρνουν την ΕΥΔΑΠ πάντα πρώτη!

Το μεγάλο βραβείο **Grand Water Stewardship Award** στο διαγωνισμό **Environmental Awards 2013** απονεμήθηκε στην ΕΥΔΑΠ για τη συμβολή της στην προστασία του νερού.

Επιπλέον, η Εταιρεία διακρίθηκε στις εξής κατηγορίες: Water Stewardship - Water Efficiency, Water Stewardship - Wastewater Treatment, Energy-Biomass.

Τα βραβεία παρέλαβαν οι κ.κ. Στέφανος Γεωργιάδης, Ηλίας Θώδος, Μαργαρίτα Ξανθάκη, Γεωργία Στεφανάκου, Διευθυντικά Στελέχη στον Τομέα Ύδρευσης & Διαχείρισης Λυμάτων.

Για τη βράβευση της Εταιρείας, ο κ. Στέλιος Σταυρίδης, Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της ΕΥΔΑΠ δήλωσε χαρακτηριστικά:

«Η ΕΥΔΑΠ και οι άνθρωποί της, ήταν και θα είναι πάντοτε περιβαλλοντολογικά και κοινωνικά υπεύθυνοι, κάτι που αποδεικνύουμε καθημερινά, πέρα από βραβεύσεις και διακρίσεις».

Διακρίσεων συνέχεια για την ΕΥΔΑΠ...

Επιχειρηματικά Βραβεία Χρήμα

Γιώργος Ουζούνης 2012

Πρωταθλήτρια η ΕΥΔΑΠ, διέπρεψε και φέτος στα **Επιχειρηματικά Βραβεία ΧΡΗΜΑ Γιώργος Ουζούνης**, αποσπώντας στις παρακάτω κατηγορίες, τα ακόλουθα βραβεία:

1ο Βραβείο Ανάκαμψης Αποτελεσμάτων - 2012 και

2ο Βραβείο Καλύτερης Εταιρείας του Δημοσίου - 2012

Η προσήλωση των στελεχών μας στους στόχους, η αφοσίωση και η επιμονή τους σε συνδυασμό με τη συνεχή υποστήριξη των προσπαθειών τους, είναι η συνταγή που εφαρμόζει όλα αυτά τα χρόνια η ΕΥΔΑΠ για την επιτυχία.

Διακρίσεις σαν και αυτές για την ΕΥΔΑΠ, αποδεικνύουν στην πράξη ότι στα δύσκολα, ακόμα και κάτω από ασφυκτική πίεση, μπορούμε να τα καταφέρουμε, ειδικά στη δύσκολη συγκυρία που διανύουμε.

Όλοι εμείς στην ΕΥΔΑΠ ευχαριστούμε τους συμμετέχοντες στην ψηφοφορία, που στήριξαν την υποψηφιότητά μας και δεσμευόμαστε για ακόμα καλύτερα αποτελέσματα προς όφελος της Ελληνικής κοινωνίας.

αποφάσεις

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΣΑΔΙΚΗ

Διεύθυνση Δημοσίων Σχέσεων
και Επικοινωνίας

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΥΔΑΠ ενέκρινε το σχέδιο σύμβασης μεταξύ ΕΥΔΑΠ και των Δήμων:

Φιλαδέλφειας - Χαλκηδόνας, Μεταμόρφωσης, Τανάγρας, Λαυρεωτικής, Αγίας Βαρβάρας, Αγκιστριού, Λειβαδεών, Ασπροπύργου, Πεντέλης, Χαλκιδέων, για τη ρύθμιση των παιδιών οφειλών και την είσπραξη των τρεχουσών οφειλών των παραπάνω Δήμων προς την ΕΥΔΑΠ.

Εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο το σχέδιο σύμβασης μεταξύ ΕΥΔΑΠ και του Δήμου Αχαρνών για τη μεταβίβαση και παράδοση στην ΕΥΔΑΠ του δικτύου ύδρευσης της περιοχής Πανοράματος του ως άνω Δήμου.

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΣΑΔΙΚΗ

Διεύθυνση Δημοσίων Σχέσεων
και Επικοινωνίας

Σε επιστολή που απέστειλε προς την Υπηρεσία Υδρομετρητών ο **Διευθυντής του Γενικού Λυκείου Αμπελακίων**, αναφέρει: Οι μαθητές της Β' τάξης του Γενικού Λυκείου Αμπελακίου που υλοποιούν το project με θέμα «Νερό με το τουλούμι», στο πλαίσιο της ερευνητικής εργασίας σύμφωνα με το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών του Υπουργείου Παιδείας, η υπεύθυνη καθηγήτρια κα Σ. Κουτσούκου και εγώ προσωπικά θα θέλαμε να σας ευχαριστήσουμε για τη θερμή φιλοξενία και την εξαιρετική και διαφωτιστική ξενάγηση που πραγματοποιήσατε στις εγκαταστάσεις της Υπηρεσίας σας».

Ο **Δήμαρχος του Δήμου Χαϊδαρίου κ. Δ. Μαραβέλιας** σε επιστολή του προς τη Διεύθυνση Δημοσίων Σχέσεων και Επικοινωνίας, αναφέρει: «Ο Δήμαρχος και το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Χαϊδαρίου σας ευχαριστούν θερμά για τη δωρεά βιβλίων που κάνετε στη βιβλιοθήκη μας. Η βιβλιοθήκη ιδρύθηκε και λειτουργεί στο Δήμο μας από το 1971. Σήμερα θεωρείται μια άρτια και πλήρως οργανωμένη βιβλιοθήκη που εμπλουτίζεται συχνά με νέο υλικό που προέρχεται από αγορές του Δήμου και δωρεές αναγνωστών, μελών και φίλων. Τα βιβλία που προσφέρατε καταχωρήθηκαν στο βιβλίο εισαγωγής της βιβλιοθήκης και βρίσκονται στο στάδιο της βιβλιοθηκονομικής επεξεργασίας. Θεωρούμε πως και η δική σας προσφορά συνέβαλε στον εμπλουτισμό της βιβλιοθήκης και στην επίτευξη των στόχων της. Σας ευχόμαστε κάθε πρόοδο στο έργο σας και καλές γιορτές».

Η **Γενική Διευθύντρια των Γιατρών του Κόσμου κα Ε. Θάνου**, σε επιστολή της προς τους εργαζομένους της ΕΥΔΑΠ, αναφέρει: «Με την παρούσα επιστολή θα θέλαμε να σας ευχαριστήσουμε θερμά για την έμπρακτη στήριξή σας στο έργο των Γιατρών του Κόσμου και τις ανάγκες της Οργάνωσής μας με τη δωρεά γάλακτος μακράς διάρκειας. Εκδηλώσεις ευαισθησίας σαν αυτή μας δίνουν τα μέσα και το κουράγιο να συνεχίσουμε την προσπάθειά μας για την ανακούφιση του ανθρώπινου πόνου, ενώ συγχρόνως αναδεικνύουν την καλλιέργεια και την ευαισθητοποίησή σας επάγονται στα σοβαρά κοινωνικά προβλήματα της εποχής μας. Βέβαιοι πως θα σας βρίσκουμε πάντοτε συμπαραστάτη στο έργο μας, σας ευχαριστούμε ξανά και είμαστε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε πληροφορία ή διευκρίνιση».

Ο κ. **Β. Τζαμτζής, Διευθυντής του Ελληνικού Σχολείου της Πολωνίας** με έδρα τη Βαρσοβία, σε επιστολή του προς τη Διεύθυνση Δημοσίων Σχέσεων και Επικοινωνίας, αναφέρει: «Με την επιστολή μου αυτή θα ήθελα να σας ευχαριστήσω θερμά για το εκπαιδευτικό υλικό που μας προμηθεύσατε από το περίπτερό σας στη φετινή Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης. Σας συχαίρω για την άριστη εικόνα του περιπτέρου σας και ελπίζω να ακολουθήσουν και άλλοι Οργανισμοί το παράδειγμά σας».

Η κα **Δ. Χατζή** σε επιστολή της αναφέρει: «Θέλω να εκφράσω τα θερμά μου συγχαρητήρια για την ιστοσελίδα σας. Ο 9χρονος γιος μου χρειάστηκε να κάνει μια εργασία για το νερό και βρήκε εύκολα και περιεκτικά όλες τις πληροφορίες που χρειάστηκε. Και πάλι συγχαρητήρια».

Η κα **Ν. Πράπα** σε επιστολή της προς την Περιφερειάρχη του Περιφερειακού Κέντρου Γαλιτασίου κα Μ. Μπρίνια, αναφέρει: «Θα ήθελα και εγγράφως να σας ευχαριστήσω για τη βοήθειά σας στο θέμα που αντιμετωπίζα με το τιμολόγιό μου.

Η Εταιρεία είναι τυχερή που έχει υπαλλήλους σαν εσάς. Αν και στην αρχή θεώρησα ότι θα ταλαιπωρηθώ για μια απλή διευκρίνιση, η παρέμβασή σας ήταν καταλυτική ώστε να αποφύγω την ταλαιπωρία και να ενημερωθώ τηλεφωνικά. Ο κ. Βελιχουτάκος που με ενημέρωσε ήταν και αυτός άπογος και στην επικοινωνία και στην ενημέρωση.

Με τέτοιες συμπεριφορές μπορούμε όλοι να ελπίζουμε ότι η ζωή μας θα γίνει καλύτερη και ευκολότερη. Σας εύχομαι καλή συνέχεια στο έργο σας».

Ο κ. **Ανδρέας Σεφερλής**, Διευθυντής Παραγωγής της Εταιρείας CL Productions σε επιστολή του προς τη Διεύθυνση Δημοσίων Σχέσεων και Επικοινωνίας αναφέρει: «Θα θέλαμε να σας ευχαριστήσουμε θερμά για την υποστήριξή σας στην πραγματοποίηση του γυρίσματος στην λίμνη του Μαραθώνα για τις ανάγκες της ελληνικής κινηματογραφικής ταινίας με τίτλο «Ο Ακάδημπος».

Θα θέλαμε ιδιαίτερα να σταθούμε στη βοήθεια που μας προσφέρατε και στην εμπιστοσύνη που μας δείξατε τόσο ως τμήμα Δημοσίων Σχέσεων όσο και στην προσωπική καλοπροαίρετη αντιμετώπιση από εργαζομένους της ΕΥΔΑΠ, με πρώτη την κα Γκαμαλέτσου και την ευγενική προσπάθειά της για την πραγματοποίηση του γυρίσματος μέσα στη λίμνη, την κα Ναλπαντίδου με την εμπιστοσύνη της και τους ανθρώπους στη βάρδια της λίμνης που με περισσή περηφάνια για τον πανέμορφο χώρο εργασίας τους, μας φιλοξένησαν και μας βοήθησαν με κάθε μέσο στη διάθεσή τους.

Ο Γιάννης Κατταβερίδης, ο Γιάννης Ζάγαρης και ο Θανάσης Σακελλάρης ήταν δίπλα μας στη διαδικασία της προετοιμασίας, του γυρίσματος και της αποπεράτωσης του επιβληπόντος αλλιό και υποστηρίζοντας με καλή διάθεση όλη την εμπειρία τους μετά τα τόσα χρόνια στη λίμνη. Προσωπικά με εντυπωσίασε η περηφάνια τους για την ίδια την λίμνη, οι γνώσεις τους για τις ιδιαιτερότητες της και την ιστορία της και η αγάπη τους για αυτό τον πανέμορφο τόπο. Εκ μέρους της παραγωγής ένα μεγάλο ευχαριστώ».

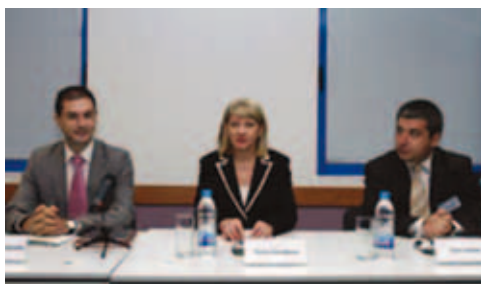
Η σύζυγος του αείμνηστου **Γιάννη Ναζήλπουλου, κα Χρυσοφάνια Ναζήλπουλου** σε επιστολή της προς το Περιοδικό μας, αναφέρει: «Ήταν μεγάλη η συγκίνησή μου όταν διάβασα στην Πηγή το αφιέρωμά σας στο έργο του Γιάννη μου. Εσείς που τον ζήσατε από κοντά ασφαλώς γνωρίζετε καλύτερα για το πόσο είχε δοθεί και δεθεί με τη δουλειά του. Από τη δική μου πλευρά απλώς ήθελα και εγώ να αναφέρω ότι ήταν υπόδειγμα συζύγου, πατέρα και φίλου, πάντα πρόθυμος να βοηθήσει με κάθε τρόπο τον συνάνθρωπό του. Η απώλεια του Γιάννη μας είναι αναντικατάστατη και η παρουσία του Γιαννάκη, του αγαπημένου του εγγονού, θα μας τον θυμίζει κάθε στιγμή. Θέλω να σας ευχαριστήσω από τα βάθη της ψυχής μου κι εγώ και τα παιδιά μου για τα καλά σας λόγια και να σας ευχηθώ κάθε καλό σε εσάς και στην οικογένειά σας».

Συμμετοχή της ΕΥΔΑΠ στο 5ο διεθνές συνέδριο:

Μείωση Διαρροών στα Δίκτυα Διανομής της BWA (Bulgarian Water Association) στη Σόφια

Η ΕΥΔΑΠ συμμετείχε στο 5ο διεθνές συνέδριο

*«Μείωση Διαρροών στα Δίκτυα Διανομής» της BWA
(Bulgarian Water Association) στη Σόφια.*

Στο πλαίσιο του συνεδρίου πραγματοποιήθηκε συνεδρίαση του WOP - SEE, του Γραφείου Νοτιοανατολικής Ευρώπης της **GWOPA** (της υπό τον ΟΗΕ Διεθνούς Σύμπραξης Φορέων Διαχείρισης Νερού). Η ΕΥΔΑΠ μοιράζεται την έδρα του εν λόγω Γραφείου με τη Ρουμανία.

Η παρουσία της ΕΥΔΑΠ

Η παρουσία μας στο συνέδριο, στη συνεδρίαση και στις κατ' ιδίαν συναντήσεις, επικεντρώθηκε στην ανάδειξη της ΕΥΔΑΠ ως κέντρο τεχνογνωσίας στα Βαλκάνια με τα εξής χαρακτηριστικά:

- ▶ Εμπειρία επιτυχημένου λειτουργού. Αναδείξαμε την εμπειρία της ΕΥΔΑΠ στο να εφαρμόζει επιτυχημένα και καθημερινά στο δίκτυό της, το μεγαλύτερο της Βαλκανικής, σύγχρονες πρακτικές λειτουργίας και παρακολούθησης δικτύου. Ως πρόσφατο παράδειγμα σύγχρονων πρακτικών λειτουργίας παρουσιάσαμε τις τελευταίες μας εξελίξεις στη διαχείριση πίεσης στα αντλιοστάσια. Ως πρόσφατο παράδειγμα σύγχρονων διαδικασιών παρακολούθησης λειτουργίας, αναφερθήκαμε στον on-line συσχετισμό συμβάντων που γίνεται στο Επιχειρησιακό Κέντρο Λειτουργίας. Η σύγκριση δεικτών ατιμολόγητου νερό της Αθήνας (23%) με της Σόφιας (60%) εντυπωσίασε.
- ▶ Εγκατεστημένες δομές διάχυσης τεχνογνωσίας και συμβουλευτικών υπηρεσιών. Το τρίπτυχο «ΕΥΔΑΠ Νήσων – Σχολή Μαθητείας

ΤΟΥ: ΠΙΡΡΟΥ ΣΑΧΙΝΗ

Προϊστάμενου Επιχειρησιακού Κέντρου
Λειτουργίας και 1022

ΚΑΙ ΚΩΣΤΑ ΠΑΠΑΔΑΚΗ

Προϊστάμενου Υπηρεσίας Η/Μ
Εγκαταστάσεων

– Επιχειρησιακό Κέντρο» παρουσιάστηκε γενικά στο σύνολο των συνεδριών και αναλυτικά στα παρόντα μέλη του WOP-SEE. Αναδείξαμε την εμπειρία της εταιρίας στην αποτύπωση, ανάλυση και βελτιστοποίηση δικτύων και εγκαταστάσεων και στην διαστασιολόγηση απαραίτητων νέων επενδύσεων βασισμένη στις πραγματικές ανάγκες, αποφεύγοντας επενδύσεις με μεγάλο κόστος κατασκευής αλλήλ και λειτουργίας. Επίσης, αναδείξαμε τη δυνατότητα της εταιρείας να εγγυάται τη λειτουργία των επενδύσεών της, συγκριτικό πλεονέκτημα σε σχέση με μελετητές που δεν είναι εταιρίες ύδρευσης - αποχέτευσης. Τέλος, αναφέραμε την έντονη δραστηριοποίηση της εταιρείας στον τομέα της εκπαίδευσης προσωπικού («coaching») διαμέσου της Σχολής Μαθητείας.

Αποτελέσματα

Τα παραπάνω κέρδισαν το ενδιαφέρον βαλκανικών εταιριών ύδρευσης- αποχέτευσης, των ενώσεών τους αλλήλ και δυτικο-ευρωπαϊών συμβούλων και οργανισμών που δραστηριοποιούνται στην περιοχή. Συγκεκριμένα:

Η BWA (Bulgarian Water Association) ενδιαφέρεται για επίσκεψη στην ΕΥΔΑΠ με τον Υφυπουργό Ανάπτυξης της Βουλγαρίας.

Οι εταιρίες Ύδρευσης και Αποχέτευσης από Τίρανα Αλβανίας, Κωστανζα Ρουμανίας, Βοσνίας, 4 Δήμων έξω από το Ζάγκρεμπ Κροατίας και της εταιρείας παροχής συμβούλων των τελευταίων, έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην παρουσίαση του τρίπτυχου «ΕΥΔΑΠ Νήσων – Σχολή Μαθητείας - Επιχειρησιακό Κέντρο»

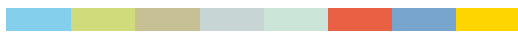
Η Σχολή Μαθητείας της ΕΥΔΑΠ συμπεριλήφθηκε ως ένας δυνητικός προορισμός επίσκεψης στο πλαίσιο των βαλκανικών WOPs του υπό διαμόρφωση προγράμματος LOTUS «Water Sector Capacity Development Program». Το πρόγραμμα αποσκοπεί στη διοικητική εξυγίανση της Σερβίας στα θέματα νερού.

Τα παραπάνω αποτελέσματα καθώς και τα αποτελέσματα από το συνέδριο για τη Σύγκληση των Χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης στον Τομέα Ύδρευσης-Αποχέτευσης στα πρότυπα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σκόπια, Οκτώβριος 2012), συγκλίνουν στο συμπέρασμα ότι η ΕΥΔΑΠ ως Βαλκανικό κέντρο υψηλής εφαρμοσμένης τεχνογνωσίας ενδιαφέρει τόσο τους Βαλκάνιους εταίρους μας, όσο και άλλους ευρωπαϊούς συμβούλους και οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στην περιοχή.

Άνοδος στην αγορά βιομάζας στο άμεσο μέλλον...

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΟΛΓΑ ΤΣΙΜΙΔΑΚΗ

Διεύθυνση Δημοσίων Σχέσεων και Επικοινωνίας

Αναδημοσίευση από [Environmental Expert.com](http://EnvironmentalExpert.com)

NRG Expert [103 Latymer Court, Hammersmith Road
London W6 7JF United Kingdom]

Η βρετανική εταιρεία ερευνών αγοράς, NRG Expert, πραγματοποίησε έρευνα στον τομέα της αγοράς βιομάζας και δημοσίευσε τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής, που παρουσιάζουν ειδικό ενδιαφέρον για όσους πρόκειται να επενδύσουν στην ανερχόμενη αυτή αγορά.

Τι είναι η βιομάζα;

Ο όρος συχνά μπορεί να προκαλεί σύγχυση. Η βιομάζα είναι μια ανανεώσιμη πηγή ενέργειας, που προέρχεται από βιολογικό υλικό. Οι πηγές από όπου προέρχεται η βιομάζα μπορούν να διακριθούν σε δύο κύριες κατηγορίες: τα φυτικά και τα άηλων ειδών απόβλητα.

Υλικά όπως το ξύλο και τα δασικά παράγωγα, παράγωγα από καλλιέργειες και διάφορα υπολείμματα, η κοπριά, τα απόβλητα από τις βιομηχανίες ζάχαρης (τα οποία χρησιμοποιούνται κυρίως για να παράγουν αιθανόλη), άλλα βιομηχανικά απόβλητα αλλήλα και η αποξηραμένη λάσπη που προέρχεται από τις μονάδες επεξεργασίας λυμάτων των αστικών περιοχών.

Η ενέργεια από τη βιομάζα παράγεται απευθείας από την μετατροπή της σε άλλα ενεργειακά προϊόντα όπως το βιοκαύσιμο. Ηλεκτρική ενέργεια μπορεί να παραχθεί από φυτικά υπολείμματα με κομποστοποίηση της βιομάζας ή τη μετατροπή της σε βιομηχανικά χημικά παραπροϊόντα.

Καθώς τα οικονομικά στοιχεία της παραγωγής ενέργειας από βιομάζα συνεχώς βελτιώνονται, και ταυτόχρονα γίνεται εντονότερη η ανησυχία για το φαινόμενο της αύξησης βλαπτικών αερίων εξαιτίας του φαινομένου του θερμοκηπίου, η αγορά βιομάζας γίνεται όλο και πιο ελκυστική επιλογή για τους υποψήφιους επενδυτές.

Από όλες τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, η βιομάζα είναι μοναδική, καθώς αποτελεί αποτελεσματικό τρόπο αποθήκευσης της ηλιακής ενέργειας. Επίσης, είναι η μόνη ανανεώσιμη πηγή ενέργειας που αποτελεί πηγή άνθρακα και μπορεί να μετατραπεί εύκολα σε στερεό, υγρό ή αέριο καύσιμο.

Από όλες τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, μόνο η υδροδυναμική υπερέρχει ως προς το ποσό της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας. Επομέ-

ως, η βιομάζα έχει αναγνωριστεί ως πολλά υποσχόμενη ανανεώσιμη πηγή ενέργειας.

Περιβαλλοντικές επιπτώσεις της χρήσης βιομάζας

Στα αρνητικά της χρήσης βιομάζας, ως πηγή ενέργειας, είναι η διαδεδομένη χρήση δασικής ξυλείας από φυσικά δάση που ενδεχομένως να οδηγήσει σε απογύμνωση των δασών και κατά τόπους ακόμα και σε ανεπάρκεια ξυλείας, με σοβαρές οικολογικές αλλήλα και κοινωνικές συνέπειες. Κάτι τέτοιο συμβαίνει αυτή την εποχή και μάλιστα σε μεγάλη κλίμακα, στο Νεπάλ, στη Νοτιοανατολική Ασία, κάποιες περιοχές της Ινδίας, τη Νότιο Αμερική και σε τμήματα της Αφρικής πέριξ της ερήμου της Σαχάρα. Από την άλλη πλευρά όμως, θετικά προσμετράται το γεγονός ότι η βιομάζα έχει χαμηλά παράγωγα διοξειδίου του άνθρακα συγκριτικά με άλλες πηγές ενέργειας.

Η αγορά

Η αγορά βιομάζας έπεσε δραματικά κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης καθώς συνέπεσε με τη χαμηλή τιμή του άνθρακα, τους λογιστικούς περιορισμούς αλλήλα και το πρόβλημα των αποθεμάτων. Το 2010, καθώς οι τιμές του άνθρακα άρχισαν να ανεβαίνουν και πάλι, η επιλογή λειτουργίας των εργοστασίων άνθρακα με ενέργεια προερχόμενη από βιομάζα, άρχισε να φαντάζει ελκυστική.

Μετά το 2012 η αγορά βιομάζας αναμένεται να παίξει ρόλο κλειδί όσον αφορά την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών από ανανεώσιμες πηγές, με αντίστοιχη μείωση της χρήσης άνθρακα. Η αγορά βιομάζας είναι μια εναλλακτική αγορά πολλά υποσχόμενη ακόμα και σε σύγκριση με την αιολική ή την ηλιακή ενέργεια καθώς είναι μια πηγή πιο διαχειρίσιμη από τον άνθρακα.

Η απλότητα της τεχνολογίας μαζί με την ποικιλία των καυσίμων που μπορεί να παραχθούν οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια σε αύξηση των σχετικών επενδύσεων. Επιχειρήσεις αλλήλα και ολόκληρες χώρες, στρέφονται στην αγορά βιομάζας, καθώς επιδιώκουν χαμηλές εκπομπές άνθρακα, υψηλές αποδόσεις ενέργειας και στρέφονται σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Η ΕΥΔΑΠ βέβαια έχει προβλέψει τις εξελίξεις και βρίσκεται ήδη μπροστά και στη χρήση της βιομάζας από τις Εγκαταστάσεις στην Ψυτάλεια. Έργο σχεδιασμένο ήδη από τη δεκαετία του '80, σε πλήρη λειτουργία πλέον, παρέχει σήμερα αυτονομία ενέργειας όσον αφορά τη λειτουργία της καύσης της αποξηραμένης λάσπης από την επεξεργασία λυμάτων. Η ΕΥΔΑΠ μετατρέπει τη βιομάζα σε βιοαέριο εξασφαλίζοντας σπουδαίο οικονομικό όφελος για την Εταιρεία αλλήλα και εφαρμόζοντας υψηλού επιπέδου περιβαλλοντικές πρακτικές για το κοινωνικό σύνολο.

Παγκόσμιο Συνέδριο Νερού Άμπου Ντάμπι

INTERNATIONAL
WATER SUMMIT

Abu Dhabi 2013

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε και φέτος το Παγκόσμιο Συνέδριο Νερού, με τη συμμετοχή είκοσι χωρών και εκατόν πενήντα εταιρειών που παρουσίασαν στον εκθεσιακό χώρο τις τελευταίες καινοτομίες στον κλάδο της διαχείρισης του νερού.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΟΛΓΑ ΤΣΙΜΙΔΑΚΗ

Διεύθυνση Δημοσίων Σχέσεων και Επικοινωνίας

Καθώς πολλές χώρες αναζητούν λύσεις στο φλέγον ζήτημα της λειψυδρίας, κυβερνήσεις, επιχειρήσεις και εξειδικευμένοι επιστήμονες από όλο τον κόσμο, συγκεντρώθηκαν στο Άμπου Ντάμπι από 15 έως 17 Ιανουαρίου 2013 στο Συνέδριο που διοργάνωσε η Masdar με βασικό χορηγό την Borouge Borealis, και στρατηγικό υποστηρικτή την Επιχείρηση Υδάτων και Ενέργειας του Άμπου Ντάμπι, υποστηρίχτηκε από διακεκριμένους φορείς και συγκέντρωσε πλήθος επιστημόνων σε μια προσπάθεια να δημιουργηθεί μία παγκόσμια δεξαμενή σκέψης (think tank) αφιερωμένη στην προστασία του νερού αλλά και στην αξιοποίησή του για την παραγωγή ενέργειας.

Ακριβώς δίπλα, στον ίδιο εκθεσιακό χώρο λειτουργούσε ταυτόχρονα αντίστοιχη Έκθεση για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.

Ο κ. Peter McConnell, Διευθυντής Έκθεσης για το International Water Summit, δήλωσε: «Είμαστε εξαιρετικά ευχαριστημένοι με την συμμετοχή των εκθετών, αν και είναι μια έκθεση που διοργανώνουμε για πρώτη φορά. Είμαστε βέβαιοι ότι οι συμμετέχοντες μας θεωρούν ιδανική πλατφόρμα για την παρουσίαση νέων πρωτοποριακών προϊόντων ή για την ανακοίνωση των τελευταίων μοντέλων τους.»

Κορυφαίες εταιρείες του κλάδου από ολόκληρο τον κόσμο, όπως η Borouge Borealis, CH2MHILL, Xylem, Hyflux, Metito, Cla Val Europe, Abener Energia SA, GE Water, Grundfos, Hitachi, Mitsubishi, Shell & Schlumberger, παρουσίασαν πρωτοποριακές τεχνολογίες στο πλαίσιο της Έκθεσης, η οποία μάλιστα συστεγάστηκε παράλλη-

λα με αντίστοιχη Έκθεση για την Ενέργεια (World Future Energy Summit). Τοπικές αρχές του Άμπου Ντάμπι, επίσης συμμετείχαν, όπως το Υπουργείο Περιβάλλοντος, η Εταιρεία Ύδρευσης και Ηλεκτρισμού, η Εταιρεία Διαχείρισης και Επібλεψης Λυμάτων καθώς και η Επιτροπή Ελέγχου Τροφίμων.

Εξώρισαν τα περίπτερα με τις κορυφαίες καινοτομίες σε εθνικό επίπεδο όπως της Γερμανίας, της Ιταλίας, των ΗΠΑ, της Γαλλίας, της Ελβετίας, της Ολλανδίας και της Σιγκαπούρης. Με το θέμα της αειφορίας του νερού και της ενέργειας σε υψηλή προτεραιότητα για πολλές χώρες, πραγματικά και το Συνέδριο και η Έκθεση προσέδρασε μεγάλο πλήθος επισκεπτών, καθώς μπορούσε κανείς να παρακολουθήσει από κοντά τεχνολογίες αιχμής και σύγχρονες λύσεις σε δύσκολα προβλήματα σχετικά με την επεξεργασία νερού, την επαναχρησιμοποίηση του νερού και την ανακύκλωση, τη διανομή και τα δίκτυα αποχέτευσης, νερό για άρδευση και αστικούς χώρους πράσινου, διαχείριση βιομηχανικών υγρών αποβλήτων κλπ.

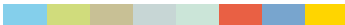
Σε απάντηση της διακήρυξης του Άμπου Ντάμπι ότι το νερό είναι πιο σημαντικό από το πετρέλαιο στα Αραβικά Εμιράτα, το Διεθνές Συνέδριο Νερού αποτέλεσε ένα πρώτο βήμα σε αυτή την άνοδρη περιοχή ώστε να αναπτυχθεί ένα στρατηγικό σχέδιο δράσης και να εξασφαλιστούν οι αναγκαίες τεχνολογικές λύσεις για την ορθή χρήση και αξιοποίηση του ανεκτίμητου φυσικού πόρου αλλά με τις λιγότερες περιβαλλοντικές συνέπειες.

Με την παράλληλη λειτουργία της Έκθεσης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, οι διοργανωτές θέλησαν να δηλώσουν την πεποίθησή τους ότι υπάρχει αδιάρρηκτη σχέση νερού και ενέργειας και όπως οι ανάγκες για την εξοικονόμηση ενέργειας έτσι και οι ανάγκες για την εξοικονόμηση νερού, πρέπει να βρίσκονται πάντα στην κορυφή της Παγκόσμιας ατζέντας.

Μια εφαρμογή που δημιουργήθηκε από την ΕΥΔΑΠ για πελάτες **ΕΚΤΟΣ** ΕΥΔΑΠ

ΤΗΣ: ΠΑΡΙΤΣΑΣ ΝΙΑΡΟΥ
Αναπληρώτριας Διευθύντριας
Πληροφορικής και Τεχνολογίας

Για πρώτη φορά μία εφαρμογή που σχεδιάστηκε, αναπτύχθηκε, ελέγχθηκε από συναδέλφους της Διεύθυνσης Πληροφορικής και Τεχνολογίας διατέθηκε για χρήση εκτός της Εταιρείας.

Η εφαρμογή αυτή ήρθε να καλύψει την ανάγκη της άμεσης ενημέρωσης της ΕΥΔΑΠ για τα χρήματα που εισπράττουν οι πράκτορες ΟΠΑΠ από την εξόφληση των λογαριασμών πελατών.

Μέχρι σήμερα, ο πελάτης της ΕΥΔΑΠ εξοφλούσε το λογαριασμό του στα πρακτορεία του ΟΠΑΠ και ο πράκτορας απέδιδε τα χρήματα ερχόμενος στο πλησιέστερο Περιφερειακό Κέντρο.

Με την καινούργια εφαρμογή, με το που προσέρχεται ο πελάτης στο πρακτορείο, ο πράκτορας διαβάζει το barcode που είναι εκτυπωμένο στο απόκομμα του λογαριασμού και αμέσως ενημερώνεται on-line η ΕΥΔΑΠ για την είσπραξη.

Κατόπιν, ο πράκτορας καταθέτει τα χρήματα σε τραπεζικό λογαριασμό της ΕΥΔΑΠ μια διαδικασία που μπορεί να κάνει μέσω e-banking ή και να αποστείλει με Fax ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στην ΕΥΔΑΠ.

Κατά συνέπεια, επιτυγχάνεται αποσυμφόρηση των ταμείων της ΕΥΔΑΠ από τους πράκτορες και μπορούν να εξυπηρετηθούν γρηγορότερα οι πελάτες μας. Η εφαρμογή εγκαταστάθηκε πιλοτικά για ένα εξάμηνο σε δύο πρακτορεία και στη συνέχεια προχώρησε η εγκατάσταση λειτουργίας και σε άλλα πρακτορεία.

Σήμερα, οι πράκτορες που έχουν εγκατεστημένη την εφαρμογή αριθμούν τους 33 και έπεται συνέχεια.

► Ευρωπαϊκά Βραβεία Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης

Η 3η Δεκεμβρίου 2012 ορίστηκε και επισήμως ως η εναρκτήρια ημέρα της πανευρωπαϊκής διαδικασίας ανάδειξης των καλύτερων προγραμμάτων Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (ΕΚΕ) που εφαρμόζουν οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις.

ΤΗΣ ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΚΩΛΛΙΑ

Διεύθυνση Δημοσίων Σχέσεων
και Επικοινωνίας

Τα Ευρωπαϊκά Βραβεία ΕΚΕ προκηρύχθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με στόχο τη δυναμική ανάδειξη ενός νέου επιχειρηματικού μοντέλου για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που αντιμετωπίζει σήμερα η κοινωνία και τη δημιουργία των προϋποθέσεων για μια βιώσιμη ανάπτυξη μέσα από τις αρχές και αξίες της ΕΚΕ.

Την πανευρωπαϊκή διοργάνωση των βραβείων ανέλαβε το Ευρωπαϊκό Δίκτυο ΕΚΕ (CSR Europe) και το Βρετανικό Δίκτυο ΕΚΕ (British in the Community), ενώ οι 29 εθνικοί εταίροι του Ευρωπαϊκού Δικτύου ΕΚΕ θα διοργανώσουν τη διεξαγωγή του διαγωνισμού σε αντίστοιχες ευρωπαϊκές χώρες.

Τόσο το θέμα του διαγωνισμού: «**ΕΚΕ: Συνεργασία, Καινοτομία, Αποτελεσματικότητα**», όσο και οι όροι, τα κριτήρια και οι προδιαγραφές στελέχωσης των κριτικών επιτροπών υποδεικνύονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και είναι κοινά για όλες τις χώρες που θα συμμετάσχουν στη διαδικασία.

Στη χώρα μας τη διοργάνωση των πρώτων Ευρωπαϊκών Βραβείων ΕΚΕ ανέλαβε το Ελληνικό Δίκτυο για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη ο παλαιότερος φορέας - πυρήνας διάδοσης της έννοιας της ΕΚΕ στην Ελλάδα - που προωθεί συστηματικά την εφαρμογή μιας αναπτυξιακής στρατηγικής από τις επιχειρήσεις, συνδυάζοντας επιτυχώς το τρίπτυχο οικονομική ανάπτυξη, κοινωνική ευημερία και προστασία του περιβάλλοντος.

Σε εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στο ΕΒΕΑ, όπου έγινε και η παρουσίαση των πρώτων Ευρωπαϊκών Βραβείων ΕΚΕ τονίστηκε η ανάγκη ανάδειξης και προβολής σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο των καλύτερων συνεργατικών και καινοτόμων προγραμμάτων ΕΚΕ που μπορούν να εφαρμόζουν οι ελληνικές επιχειρήσεις με θετικό αντίκτυπο στην κοινωνία και την επιχείρηση.

Η πρόεδρος του Ελληνικού Δικτύου ΕΚΕ κ. Μαρία Αλεξίου υπογράμμισε emphaticά την αξία του νέου θεσμού, τονίζοντας τη σημασία της ενσωμάτωσης της ΕΚΕ σε κάθε

επιχείρηση ανεξάρτητα του μεγέθους της.

Όπως μάλιστα υποστήριξε τα τρία βασικά χαρακτηριστικά «Συνεργασία, Καινοτομία και Αποτελεσματικότητα είναι το ζητούμενο σε κάθε περίπτωση και αυτά τα χαρακτηριστικά θα αποτελέσουν και τα βασικά κριτήρια για την επιλογή των καλύτερων επιχειρηματικών πρακτικών που θα προκριθούν για τη σχετική βράβευση».

Η πρόκληση για υποβολή υποψηφιοτήτων απευθύνεται σε όλες τις ελληνικές επιχειρήσεις μεγάλης, μεσαίας και μικρής που υλοποιούν ή υλοποίησαν κατά την τελευταία πενταετία προγράμματα εταιρικής κοινωνικής ευθύνης σε συνεργασία με ένα τουλάχιστον μη επιχειρηματικό φορέα (π.χ. ΜΚΟ ή δημόσια αρχή).

Στη χώρα μας θα απονεμηθούν μάλιστα και δύο έπαινοι σε κάθε κατηγορία.

Η συγκεκριμένη προσπάθεια έχει τη στήριξη της Βουλής των Ελλήνων και τελεί υπό την αιγίδα του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων με στόχο να υποστηριχθεί η προσπάθεια του Ελληνικού Δικτύου και να αναδειχθούν οι καλύτερες ελληνικές επιχειρηματικές προσπάθειες ΕΚΕ ακόμη και πέρα από τα Ελληνικά σύνορα.

Όπως τονίστηκε η αναγγελία των εν λόγω βραβείων αποτελεί την καλύτερη δυνατή ευκαιρία, ώστε να αναδειχθεί η πραγματική σημασία που έχει η ΕΚΕ στο σύγχρονο επιχειρείν.

Σε μια εποχή κρίσης, όπου συχνά επαναπροσδιορίζονται εκ νέου οι στόχοι και οι στρατηγικές επιλογές των επιχειρήσεων η αυτοδέσμευση τους στις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης και της κοινωνικής ευημερίας αποτελεί για αυτές ένα δυναμικό εργαλείο αυτοαξιολόγησης, δίνοντας τους ταυτόχρονα ένα συγκριτικό πλεονέκτημα στην αγορά και μια σημαντική θέση στο διάλογο που έχουν με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.

...γιατί Σε
με σκέφτεσαι;

THINK

Συμπεριφέρομαι «Πράσινα» φροντίζω για το μέλλον μου

GREEN

ΤΗΣ ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΚΟΛΛΙΑ

Διεύθυνση Δημοσίων Σχέσεων
και Επικοινωνίας

Όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων του σύγχρονου ανθρώπου έχει άμεσο αντίκτυπο στο περιβάλλον. Γι' αυτό το λόγο οφείλουμε όλοι να υιοθετήσουμε μια πιο ορθολογική περιβαλλοντική συμπεριφορά και να εφαρμόσουμε κυρίως στο χώρο εργασίας, όπου γίνεται μια μεγάλη κατανάλωση υλών και υλικών γραφείων, μια σειρά από δράσεις και προγράμματα, συνεισφέροντας στην κοινωνία και το περιβάλλον.

Τα κυριότερα είδη πρώτων υλών που χρησιμοποιούνται για τις λειτουργικές ανάγκες των επιχειρήσεων αφορούν αναλώσιμα υλικά. Για τη μείωση της κατανάλωσης των πρώτων υλών, κυρίως του χαρτιού, και την ορθολογική διαχείριση των υλικών γραφείων όλες οι σύγχρονες επιχειρήσεις μπορούν να αναπτύξουν δράσεις ανακύκλωσης υλικών γραφείου και ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης των εργαζομένων.

Πιο συγκεκριμένα σε ό,τι αφορά την εξοικονόμηση του χαρτιού απαιτείται η πλήρης ψηφιοποίηση και οργάνωση-διαχείριση των εντύπων που χρησιμοποιούνται και διανέμονται τόσο εσωτερικά όσο και εξωτερικά, η μείωση της πολυπλοκότητας των εντύπων, η ελαχιστοποίηση του εκτυπωτικού κόστους και των ταχυδρομικών υπηρεσιών, όπως και η καταγραφή του όγκου του χρησιμοποιούμενου και ανακυκλούμενου χαρτιού.

Επίσης, συνιστάται η εκτύπωση όσων εγγράφων είναι αναγκαίων, η χρήση λειτουργίας «προεπισκόπηση εκτύπωσης» για να αποφεύγονται οι άσκοπες εκτυπώσεις και η κατάλληλη ρύθμιση εκτυπωτών, προκειμένου να εκτυπώνουν μπρος πίσω (double sided). Στο πλαίσιο αυτό η αντικατάσταση παλιών μηχανημάτων fax με modem, η τοποθέτηση ειδικών κάδων για την ανακύκλωση χαρτιού σε επιλεγμένα σημεία στους χώρους εργασίας, η εφαρμογή

συστήματος ανακύκλωσης χαρτιού σε συνεργασία με αδειοδοτημένη επιχείρηση και η προώθησή του σε βιομηχανίες για πολιτοποίηση, όπως και η χρήση ανακυκλούμενου χαρτιού συμβάλλουν σημαντικά στην εξοικονόμηση του χαρτιού.

Με στόχο τη μείωση των φωτοαντιγραφικών – εκτυπωτικών πολυμηχανημάτων κάθε τμήμα πρέπει να διαθέτει κωδικό πρόσβασης, όπου και θα αναγράφονται οι παραγόμενες σελίδες και σε περίπτωση αποκλίσεων από τον αποδεκτό μέσο όρο παραγόμενων σελίδων να εφαρμόζονται οι απαιτούμενες διορθωτικές ενέργειες.

Αναφορικά με την ορθολογική διαχείριση του ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού επιβάλλεται η τοποθέτηση ειδικών κάδων για τη συλλογή του απορριπτόμενου ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού σε συνεργασία με σχετική εταιρεία για την ανακύκλωσή τους και η προμήθεια φωτοαντιγραφικών – εκτυπωτικών μηχανημάτων μέσω συμβάσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης και συντήρησης. Τα άχρηστα υλικά και τα αναλώσιμα (γραφίτης, μελανοδοχεία) θα αποσύρονται από τον ανάδοχο συντηρητή για ανακύκλωση.

Προκειμένου να μπορούν να υλοποιηθούν όλες οι παραπάνω πρωτοβουλίες, απαιτούνται μια σειρά από ενέργειες, όπως η διοργάνωση ενημερωτικής εκστρατείας για την ανάπτυξη περιβαλλοντικής κουλτούρας των εργαζομένων, η καθημερινή ευαισθητοποίηση των εργαζομένων σε περιβαλλοντικά ζητήματα και η ενθάρρυνση τους μέσω ιδεών (πράσινα tips) για αποτελεσματικότερη περιβαλλοντική συμπεριφορά στο χώρο της εργασίας.

Για το λόγο αυτό, η προβολή σε όλους τους υπολογιστές ενός ηλεκτρονικού μηνύματος το οποίο θα εμφανίζεται σε καθημερινή βάση και θα υπενθυμίζει στους εργαζομένους συμβουλές περιβαλλοντικού περιεχομένου είναι σημαντική. Τέλος, η επιβράβευση της πιο «πράσινης» Διεύθυνσης όχι μόνο λειτουργεί παραδειγματικά, αλλά αποτελεί και κίνητρο για την υιοθέτηση συμπεριφορών και δράσεων που εγγυώνται ένα μέλλον ασφαλέστερο για εμάς και τα παιδιά μας.

Ο τεχνικός ασφαλείας ► στην ΕΥΔΑΠ

ΤΟΥ ΧΡΗΣΤΟΥ ΦΑΛΤΣΕΤΑ
Προϊστάμενου ΕΣΥΠ

Στην ΕΥΔΑΠ απασχολούνται 9 Τεχνικοί Ασφαλείας. Όλοι τους με πολύχρονη εμπειρία σε θέματα ασφάλειας του προσωπικού. Η παρουσία τους σ' όλους τους χώρους είναι εμφανής και συνεχής. Καθημερινά επιθεωρούν τους χώρους εργασίας με σκοπό την επισήμανση των κινδύνων για την ασφάλεια του προσωπικού.

Η παρουσία, ο ρόλος και η θέση στην ιεραρχία του Τεχνικού Ασφαλείας είναι θεσμοθετημένος με μία πλειάδα νόμων, με τελευταίο το Ν3850/2010, ο οποίος αποτελεί κωδικοποίηση όλων των προγενέστερων.

Ο Τεχνικός Ασφαλείας είναι ο διάυλος των εργαζομένων με τη Διοίκηση για βελτίωση των συνθηκών εργασίας. Όλοι σας θα πρέπει να τον βλέπετε ως φίλο και συνεργάτη, να του καταδεικνύετε τα προβλήματα που υπάρχουν στο χώρο της εργασίας σας, να συζητάτε μαζί του έτσι ώστε αφενός από την εμπειρία του να προσφέρει λύσεις για την επίλυση των προβλημάτων, αφετέρου να γίνεται κομιστής των θεμάτων ασφαλείας προς τη Διοίκηση.

Η Διοίκηση εξάλλου, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία είναι υπεύθυνη για την ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων της επιχείρησής της. Καμία Διοίκηση όμως δεν πρέπει να εργάζεται κάτω μόνο από τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη νομοθεσία. Η Διοίκηση θα πρέπει να έχει **στόχο** και **όραμα**.

Η ασφάλεια θα πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα σε ό,τι κάνουμε στην ΕΥΔΑΠ. Τίποτα δε θα πρέπει να έχει μεγαλύτερη αξία από την ασφάλεια και την υγεία των ανθρώπων

μας, των εργαζομένων, των προμηθευτών, των συνεργατών, των επισκεπτών μας.

Στόχος θα πρέπει να είναι το **«μηδέν ατύχημα»** στο χώρο εργασίας. Μόνο μέσω των εργαζομένων, που θα αισθανθούν έμπνευση και συμμετοχή, μπορούμε να επιτύχουμε τον παραπάνω στόχο. Τα μέχρι τώρα ατυχήματα, που έχουν συμβεί στους χώρους εργασίας, θα πρέπει να αποτελέσουν έμπνευση και να προσφέρουν ιδέες για νέες λύσεις, οι οποίες μπορούν να ενσωματωθούν στην καθημερινή ασφαλή μας συμπεριφορά για ένα καλύτερο αποτέλεσμα.

Όλα τα παραλίγο ατυχήματα και όλα τα ατυχήματα, όσο μικρά και να είναι δεν είναι ασήμαντα, πρέπει όλοι σας να μας κάνετε κοινωνούς έτσι ώστε μαζί να προσπαθήσουμε να μην ξανασυμβούν παρόμοια περιστατικά.

Οι στόχοι της Διοίκησης θα πρέπει να είναι:

- Η Δημιουργία κουλτούρας Ασφάλειας.
- Η αύξηση της κοινοποίησης των θεμάτων ασφάλειας και δημιουργία σχεδίων δράσης για την ασφάλεια σε κάθε εγκατάσταση.
- Η ασφάλεια να γίνει η πρώτη σκέψη των ανθρώπων μας και να κάνουν τις σωστές επιλογές για την ασφάλειά τους.
- Να ενθαρρύνει το διάλογο με σκοπό τον εντοπισμό των θεμάτων ασφαλείας και επίλυση αυτών.

Για να επιτευχθούν τα παραπάνω θα πρέπει:

Πρώτα και πάνω απ' όλα να υπάρχει η «ΟΡΑΤΗ ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ» μέσω της **«ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ & ΑΣΦΑΛΕΙΑ»** με στόχο τη συνεχή βελτίωση της Ασφάλειας των εργαζομένων της, των συνεργατών της.

- Να υπάρχει σωστή οργάνωση σ' όλα τα επίπεδα.
- Να ορισθούν ευθύνες, διαδικασίες και αρμοδιότητες.
- Να υπάρχουν στόχοι και επιδιώξεις.
- Να γίνει εναρμόνιση με τα πρότυπα.
- Να εγκαθιδρυθεί η επικοινωνία με τους ανθρώπους μας σε όλα τα επίπεδα.
- Να γίνει σωστή προγραμματισμένη και στοχευμένη εκπαίδευση του προσωπικού.

Εμείς είμαστε εδώ. Θέλουμε η ΕΥΔΑΠ να γίνει μια σύγχρονη εταιρεία με κανόνες και διαδικασίες, με εργαζόμενους που να θεωρούν ότι είναι τυχεροί που εργάζονται σ' αυτήν εδώ την εταιρεία.

Μα πάνω απ' όλα, θέλουμε όλοι μας να δουλεύουμε με **ΑΣΦΑΛΕΙΑ & ΥΓΕΙΑ**.

Learning Organization

«Μανθάνων Οργανισμός»

Ο όρος Learning Organization υπάρχει εδώ και πολλά χρόνια, βάσει βιβλιογραφίας πάνω από 20, και στα ελληνικά μπορεί να αποδοθεί ως «οργανισμός που μαθαίνει» ή «μανθάνων οργανισμός».

Έχουν παρουσιαστεί και άλλες αποδόσεις. Η απόδοση στον υπότιτλο του άρθρου μοιάζει η πλέον δόκιμη και αυτή θα χρησιμοποιήσουμε στη συνέχεια. Παρόλα αυτά ακόμα και αυτή ξενίζει, γι αυτό ως τίτλος επιλέχθηκε ο όρος στην αγγλική γλώσσα.

Ο όρος «Μανθάνων Οργανισμός» αναφέρεται σε οργανισμούς οι οποίοι προωθούν την απόκτηση γνώσης από τα μέλη τους και διαθέτουν μηχανισμούς οι οποίοι μετασχηματίζουν τη γνώση των μελών σε γνώση του οργανισμού αναπτύσσοντας έτσι την ικανότητά του να ορίζει το μέλλον του.

Η ιδέα γεννήθηκε - που αλλού; - εκεί που ανθεί η επιχειρηματικότητα. Με όλο τον κόσμο διασυνδεδεμένο και τις επιχειρήσεις να έρχονται αντιμέτωπες με την πολυπλοκότητα και τη ρευστότητα του περιβάλλοντος το μοντέλο που βασιζόταν στην ικανότητα μάθησης και αντίδρασης του ενός δεν ήταν πλέον επαρκές.

Η νέα ιδέα ήταν ότι οι επιτυχημένες επιχειρήσεις θα είναι αυτές οι οποίες θα ανακαλύψουν πώς να δεσμεύσουν τους ανθρώπους στη συνεχή μάθηση σε όλα τα επίπεδα ιεραρχίας. Ακολουθούν μερικές χαρακτηριστικές απόψεις – αφορισμοί της εποχής που όμως είναι πάντα επίκαιρες και δείχνουν την ανάγκη ανάπτυξης οργανισμών επικεντρωμένων στη μάθηση:

«Ξεχάστε τις παλαιές ιδέες περί ηγεσίας. Η πλέον πετυχημένη επιχείρηση της δεκαετίας του 90 θα είναι κάτι που λέγεται Learning Organization» (*Fortune Magazine, 1989*)

«Η ικανότητα να μαθαίνεις γρηγορότερα από τους ανταγωνιστές ίσως είναι το μόνο διατηρήσιμο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα» (*Arie de Geus, Harvard Business Review, 1988*)

«Η αδυναμία μάθησης για ένα παιδί είναι τραγική, για έναν οργανισμό είναι καταστροφική. Εξ' αιτίας αυτού λίγες επιχειρήσεις καταφέρνουν να ζήσουν το μισό απ' όσο ένας άνθρωπος. Οι περισσότερες σβήνουν λίγο πριν φτάσουν τα σαράντα.» (*Peter Senge, The Fifth Discipline, 1990*)

Στοιχεία που χαρακτηρίζουν τους Μανθάνοντες Οργανισμούς:

- 1) Διαμορφώνουν κουλτούρα ενθάρρυνσης και υποστήριξης των εργαζομένων στη συνεχή μάθηση, κριτική σκέψη και υιοθέτηση νέων ιδεών.
- 2) Επιτρέπουν λάθη και αξιολογούν θετικά την παραγωγή και κατάθεση ιδεών από τους εργαζόμενους.

ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ
Αναπληρωτή Διευθυντή Εκπαίδευσης
και Σχολής Μαθητείας

αφού μπορείς
να μου κάνεις κλικ...

- 3) Αποκτούν γνώση με την εμπειρία και τον πειραματισμό.
- 4) Διαχέουν τη γνώση που αποκτάται σε όλο τον οργανισμό ώστε να ενσωματωθεί στην παραγωγική λειτουργία και τις καθημερινές δραστηριότητες.

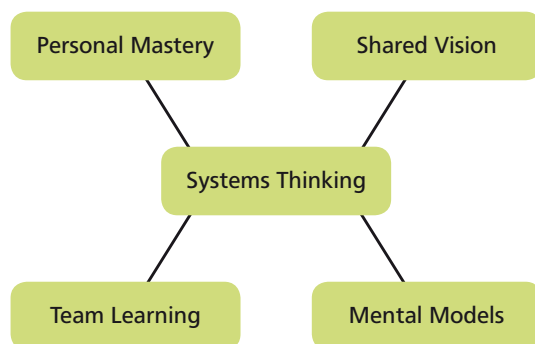
Πολλοί επιστήμονες ασχολήθηκαν με το θέμα αυτό, μεγάλο όμως μέρος των αντιλήψεων που έχουμε σήμερα έχει διαμορφωθεί από τον Peter Senge (MIT Sloan School of Management) με το βιβλίο του «The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization». Στο βιβλίο αυτό περιγράφονται οι πέντε μηχανισμοί ή αρχές με τους οποίους αναπτύσσεται ένας Μανθάνων Οργανισμός. Θα περιγραφούν σε αδρές γραμμές στη συνέχεια.

Εν αρχή ην η συστημική

Η ιδέα για το Μανθάνοντα Οργανισμό γεννήθηκε μέσα από τη συστημική σκέψη.

Για να μπούμε στην έννοια της συστημικής σκέψης ας φανταστούμε το εξής: Αν ένα πυκνό σύννεφο σκιάσει τον ουρανό και τα φύλλα στροβιλίζονται με τον αέρα, καταλαβαίνουμε με βεβαιότητα ότι θα έρθει μπόρα. Γνωρίζουμε επίσης ότι το νερό θα πέσει στο έδαφος και θα πάει πολύ μακριά και επίσης ότι αργότερα θα έχουμε πάλι ηλιοφάνεια. Όλα αυτά τα γεγονότα είναι μακριά το ένα από το άλλο τόσο χρονικά όσο και χωρικά αλλά παρόλα αυτά συνδέονται μεταξύ τους ως μέρη της ίδιας «ακολουθίας». Καθένα από αυτά επηρεάζει τα υπόλοιπα και αυτή η επίδραση πολλές φορές δε φαίνεται. Το «σύστημα» της καταιγίδας γίνεται κατανοητό βλέποντάς το συνολικά και όχι μελετώντας μεμονωμένα καθένα από τα μέρη του.

Learning Organization

Οι οργανισμοί (οι εταιρείες) είναι και αυτές «συστήματα». Λειτουργούν και περιορίζονται από δομές και αλληλεξαρτήσεις που συνήθως δεν είναι άμεσα ορατές, ενώ το αποτέλεσμα των αλληλεπιδράσεων πολλές φορές χρειάζεται χρόνια για να εκδηλωθεί και να ολοκληρωθεί. Όπως και στο φυσικό φαινόμενο που περιγράψαμε, έτσι και εδώ σχηματίζονται «ακολουθίες», όμως για εμάς που αποτελούμε μέρος μιας «ακολουθίας» είναι διπλά δύσκολο να κατανοήσουμε την εξέλιξή της. Αντίθετα, εστιάζουμε το ενδιαφέρον μας σε στιγμιότυπα συμπεριφοράς μεμονωμένων τμημάτων των «συστημάτων» όπου λειτουργούμε. Αποτέλεσμα είναι να προσπαθούμε και να ξαναπροσπαθούμε και τα ουσιαστικά προβλήματά μας να μοιάζουν άλυτα.

Η συστημική σκέψη είναι πλαίσιο θεμελιωδών αρχών, γνώσεων, μεθοδολογιών και εργαλείων, που έχει σκοπό να αποκαλύψει τις παραπάνω «ακολουθίες», να τις απο-

σαφηνίσει και να μας βοηθήσει να τις τροποποιήσουμε ώστε να παραχθούν χρήσιμα αποτελέσματα.

Ο Peter Senge προσδιόρισε πέντε αρχές με τις οποίες αναπτύσσεται ένας Μανθάνων Οργανισμός. Ο όρος «αρχές» ίσως δεν είναι ακριβής. Αυτό που αναφέρεται ως «αρχή» θα πρέπει να εκληφθεί και ως δομικό στοιχείο για τον οργανισμό και ως συνεχώς ασκούμενη δεξιότητα για τα μέλη. Οι αρχές αυτές είναι οι εξής:

1) Προσωπική Αριστεία (Personal Mastery)

Αναφέρεται στη δέσμευση του ατόμου στη συνεχή βελτίωσή του μέσω δια βίου μάθησης, ανάπτυξη των προσωπικών του ικανοτήτων και δημιουργία προσωπικού οράματος μέσα στον οργανισμό. Είναι σημαντική γιατί η δέσμευση ενός οργανισμού στη μάθηση δε μπορεί να είναι μεγαλύτερη από αυτή των μελών του. Ο Μανθάνων Οργανισμός προκύπτει ως αποτέλεσμα της ατομικής μάθησης ενώ αποτελεί ανταγωνιστικό πλεονέκτημά του η δυνατότητα του έμπυχου δυναμικού του να μαθαίνει γρηγορότερα από το έμπυχο δυναμικό άλλων οργανισμών. Η ατομική μάθηση διενεργείται μεν μέσω προγραμματικών εκπαιδεύσεων και ανάπτυξης, δε μπορεί όμως να είναι προϊόν εξαναγκασμού σε ανθρώπους μη δεκτικούς σε αυτή. Δεδομένου μάλιστα ότι μεγάλο μέρος της μάθησης συμβαίνει στο χώρο εργασίας θα πρέπει να καλλιεργείται κλίμα προσωπικής βελτίωσης σε κάθε πτυχή της εταιρικής δραστηριότητας.

2) Νοντικά Μοντέλα (Mental Models)

Αναφέρεται στη μοντελοποίηση του κόσμου, δηλαδή στην αντίληψη και τις γενικεύσεις που έχουν τόσο τα άτομα όσο και οι οργανισμοί σχετικά με τη φύση των πραγμάτων ή καταστάσεων και τον τρόπο που αυτά λειτουργούν και παράγουν αποτελέσματα. Τα μοντέλα που διατηρούμε, είναι σημαντικά γιατί ο τρόπος που αντιλαμβανόμαστε τα πράγματα επηρεάζει άμεσα τον τρόπο με τον οποίο αποφασίζουμε και ενεργούμε. Τα μοντέλα που χρησιμοποιούν οι άνθρωποι ως άτομα βασίζονται σε θεωρίες που σκοπεύουν να ακολουθήσουν ή πρακτικές που ήδη ακολουθούν στη ζωή τους. Ομοίως οι οργανισμοί τείνουν να συντηρούν ως μοντέλα τις καθιερωμένες συμπεριφορές, κανονισμούς ή αξίες.

Η ύπαρξη και χρήση των μοντέλων τόσο σε άτομα όσο και οργανισμούς δεν είναι πάντα συνειδητή. Για ένα Μανθάνοντα Οργανισμό τα μοντέλα αυτά πρέπει να τεθούν υπό αμφισβήτηση. Η διαδικασία περιλαμβάνει ανακάλυψη των μοντέλων, επαναπροσδιορισμό τους, αξιολόγησή τους και δοκιμασία σε πραγματικές συνθήκες με χρήση επιστημονικών και αντικειμενικών μεθοδολογιών.

Με τη διαδικασία αυτή ο Μανθάνων Οργανισμός θα ανακαλύψει και θα ενσωματώσει (θα μάθει) νέες αξίες και συμπεριφορές τρόπους οργάνωσης και λειτουργίας, ενώ τα ανεπιθύμητα στοιχεία θα οδηγηθεί να τα εντοπίσει και να τα αποβάλλει.

3) Κοινό Όραμα (Shared Vision)

Η μεγαλύτερη πρόκληση της διοίκησης ενός οργανισμού ανέκαθεν ήταν η δημιουργία εταιρικού σκοπού ή οράματος που να το ενστερνίζονται όλοι στον οργανισμό και να αποτελεί, ει δυνατόν, σκοπό της ζωής τους. Η ανάπτυξη κοινού οράματος είναι σημαντικός παράγοντας για την παρακίνηση του προσωπικού σε διαρκή μάθηση και βελτίωση γιατί δημιουργεί ενιαία εταιρική αντίληψη ταυτότητας η

οποία ενεργεί ως πόλος συγκέντρωσης της ενέργειας και της προσπάθειας των ατόμων του οργανισμού.

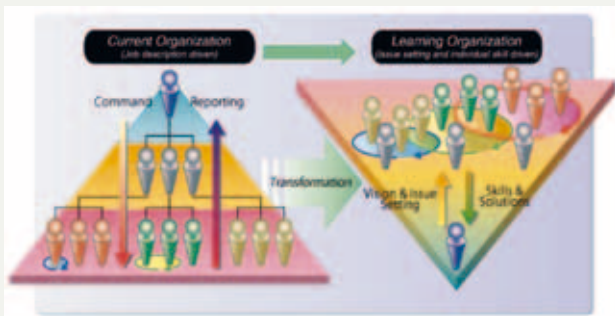
Το κοινό όραμα δεν είναι δεδομένο σε έναν οργανισμό. Αντίθετα, στελέχη ή απλοί εργαζόμενοι συντηρούν ο καθένας το δικό του προσωπικό όραμα και αυτό, για να λήξει την αλήθεια, δεν είναι παράλογο. Για το λόγο αυτό η ανάπτυξη πετυχημένου κοινού οράματος συμβαίνει να είναι δύσκολη σε εταιρείες με παραδοσιακές δομές όπου το κοινό όραμα επιβάλλεται άνωθεν ως «vision statement».

Έχει διαπιστωθεί ότι τα πλέον επιτυχημένα εταιρικά οράματα χτίζονται πάνω στο προσωπικό όραμα κάθε μέλους του οργανισμού από όλα τα επίπεδα ιεραρχίας.

Στα πλαίσια του Μανθάνοντος Οργανισμού το όραμα προέρχεται εκ των έσω. Αντικατοπτρίζει αξίες και μακροπρόθεσμους στόχους οι οποίοι προέρχονται μέσα από τον οργανισμό, με αποτέλεσμα οι άνθρωποι να δεσμεύονται σε αυτό επειδή το θέλουν και όχι επειδή τους το επιβάλλουν.

4) Μάθηση Ομάδας (Team Learning)

Αναφέρεται στη μάθηση σε επίπεδο ομάδας η οποία προκύπτει ως συσσώρευση της ατομικής μάθησης κάθε μέ-

λους της ομάδας αλλήλ δεν είναι μόνο αυτό. Έχει παρατηρηθεί το φαινόμενο μια ομάδα να συγκροτείται από μέλη με δείκτη νοημοσύνης IQ 120 και, εν τέλει, η συλλογική συμπεριφορά τους να αντιστοιχεί σε δείκτη νοημοσύνης 63. Γνωρίζουμε ότι οι ομάδες μπορούν να «μάθουν».

Στον αθλητισμό, στις τέχνες, στην επιστήμη και, περιστασιακά, στις επιχειρήσεις υπάρχουν αξιοσημείωτα παραδείγματα όπου η νοημοσύνη της ομάδας υπερβαίνει τη νοημοσύνη των μελών και όπου η ομάδα αναπτύσσει εξαιρετική ικανότητα συντονισμένης δράσης.

Όταν οι ομάδες πραγματικά «μαθαίνουν» όχι μόνο παράγουν εξαιρετικά αποτελέσματα αλλήλ και τα μέλη τους ως άτομα αναπτύσσονται γρηγορότερα. Η μάθηση ομάδας βασίζεται στην αποβολή των ατομικών εγωιστικών συμπεριφορών, στην ειλικρίνεια, στην ανταλλαγή απόψεων μέσω διαλόγου και συζήτησης και οδηγεί στην ανάπτυξη κοινού εννοιολογικού υπόβαθρου και κοινά αποδεκτών μοντέλων κατανόησης των προβλημάτων.

Οι Μανθάνοντες Οργανισμοί συνήθως έχουν ανεπτυγμένα συστήματα διαχείρισης γνώσης και πετυχαίνουν απόκτηση ή δημιουργία γνώσης, διάδοση και αξιοποίησή της μέσα στον οργανισμό. Η μάθηση ομάδας είναι ζωτικής σημασίας για τον οργανισμό γιατί στους σύγχρονους οργανισμούς δομικά στοιχεία είναι οι ομάδες και όχι τα άτομα. Αν η ομάδα δε μπορεί να «μάθει» ούτε ο οργανισμός μπορεί.

5) Συστημική Σκέψη (Systems Thinking)

Η συστημική σκέψη είναι η πέμπτη αρχή που δίδει ένα Μανθάνοντα Οργανισμό. Είδαμε στην αρχή πως ένας οργανισμός είναι ένα σύστημα. Η συστημική θεώρηση είναι απαραίτητη για τις άλλες 4 αρχές αλλήλ ταυτόχρονα τις χρειάζεται. Για παράδειγμα, το «κοινό όραμα» χωρίς τη συστημική θεώρηση χάνει τη σύνδεση με τις πραγματικές δυνατόσεις οι οποίες θα οδηγήσουν και θα «σπρώξουν» προς αυτό. Όπως λέει ο Senge χωρίς συστημική θεώρηση ο σπόρος του «κοινού οράματος» πέφτει σε σκληρό χώμα.

Η συστημική θεώρηση επίσης χρειάζεται το κοινό όραμα, γιατί αυτό θα δημιουργήσει δέσμευση σε μακροπρόθεσμους στόχους, όπως επίσης χρειάζεται η νοητική μοντέλα, γιατί θα αποκαλύψουν τις αδυναμίες αντίληψης καθώς και τη μάθηση ομάδας, η οποία θα καταστήσει τα άτομα ικανά να αντιληφθούν πέρα από τα προσωπικά τους όρια. Τέλος, η συστημική θεώρηση κάνει κατανοητή την πιο λεπτή πτυχή του Μανθάνοντος Οργανισμού, η οποία είναι ο νέος τρόπος με τον οποίο τα άτομα αντιλαμβάνονται τον εαυτό τους και το περιβάλλον τους.

Από εκεί που έβλεπαν τον εαυτό τους απέναντι από τα στοιχεία του περιβάλλοντος τώρα αντιλαμβάνονται ότι είναι μέρος του περιβάλλοντος και τον τρόπο με τον οποίο εντάσσονται σε αυτό. Για την επίτευξη του Μανθάνοντος Οργανισμού είναι πολύ σημαντικό οι πέντε αυτές αρχές να αναπτύσσονται και να λειτουργούν μαζί ως ενιαίο σύνολο.

Ας σημειωθεί ότι ο Μανθάνων Οργανισμός δεν είναι μία κατάσταση στην οποία καταλήγει και παραμένει ένας οργανισμός. Αντίθετα είναι μία συνεχής και ατέρμων προσπάθεια άσκησης των παραπάνω πέντε αρχών ή δεξιοτήτων. Όπως γνωρίζουμε υπάρχουν και άλλες κλασικές βασικές αρχές που εφαρμόζονται σε επιχειρήσεις όπως π.χ. η κοστολόγηση ή η γενική και αναλυτική λογιστική.

Οι παραπάνω πέντε αρχές διαφέρουν γιατί δεν αναφέρονται μόνο στον οργανισμό αλλήλ αντιπροσωπεύουν και προσωπικές δεξιότητες, οι οποίες βοηθούν με τον οργανισμό να διαμορφώσει το μέλλον του, ταυτόχρονα όμως συνεισφέρουν και στην προσωπική ολοκλήρωση των μελών του. Ο υποφαινόμενος επιφυλάσσει να συνεχίσει σε επόμενο άρθρο αναπτύσσοντας τις δυσκολίες που παρουσιάζονται στην άσκηση του Μανθάνοντος Οργανισμού.

Οι άνθρωποι πίσω από το έργο

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΟΛΓΑ ΤΣΙΜΙΔΑΚΗ

Διεύθυνση Δημοσίων Σχέσεων και Επικοινωνίας

Ξεκινώντας να γράψω για τους ανθρώπους που εργάζονται στα Κέντρα Επεξεργασίας Λυμάτων και ειδικά στην Ψυττάλεια, είχα ζητήσει από τον καθένα μια φράση τους για την δουλειά τους, τις εμπειρίες τους, την καθημερινότητά τους.

Οι ίδιοι, όταν πήγα να τους δω μου έδωσαν ένα κείμενο θέλοντας να αποχαιρετήσουν τη συνάδελφο, Αγγελική Σοφρά.

*Αποχαιρετιστήριο γράμμα
στην Αγγελική Σοφρά
από τους συναδέλφους
της στην Υπηρεσία
Κέντρων Επεξεργασίας
Λυμάτων Ψυττάλειας.*

Αγγελική μας,

Θέλαμε να γράψουμε για σένα αλλιά πονούσε, είναι δύσκολο όταν χάνεις κάποιον που αγαπάς πολύ. Είναι δύσκολο να εκφράσεις όλα αυτά που υπάρχουν στην καρδιά για έναν άνθρωπο που στην σύνομη ζωή του έζησε σαν άγγελος και έφυγε σαν άγγελος.

Εμείς οι συνάδελφοί σου που δουλέψαμε μαζί σου και μοιρασθήκαμε μαζί σου τόσες όμορφες και τόσες δύσκολες στιγμές στην Ψυττάλεια, μακάρι να μπορούσαμε να σου είχαμε εκφράσει όταν ήσουν κοντά μας, όλα αυτά που δεν προλάβαμε, σε σένα τον πιο ακέραιο άνθρωπο που γνωρίσαμε ποτέ, τον πιο αγαπητό και καλόκαρδο, τον πιο ανυστερόβουλο και δίκαιο.

Θυμόμαστε πάντα με αγάπη, το χαρακτηριστικό εγκάρδιο γέλιο σου, το γλυκό σου πρόσωπο με το κατάλευκο δέρμα, την προσεγμένη παρουσία. Η εργατικότητα σου, η μεθοδικότητα, η συνέπεια και ο σεβασμός με τον οποίο αντιμετώπιζες καθημερινά όλα τα θέματα στη δουλειά σου, που ήταν

πολλά και είχαν να κάνουν με μία Υπηρεσία με πολλές και μεγάλες ευθύνες και πολύπλοκο αντικείμενο, είναι παράδειγμα για όλους εμάς.

Εξαιρετικά φιλοσοφημένο άτομο με μια πρωτόγνωρη στάση ζωής, κατασταλαγμένες και ξεκάθαρες απόψεις, ήσουν πάντα άψογη στην καθημερινή σου εργασία και πάντα πρόθυμη να βοηθήσεις, να μάθεις και να προσφέρεις με χαρά. Είχες έναν καλό λόγο να πεις για όλους. Ποτέ δεν είχες σκεφτεί κακό για κανέναν. Πάντα μας άκουγες και είχες έναν λόγο παρηγοριάς για όλους μας. Ακόμα και στις δύσκολες στιγμές σου, η καρτερικότητά σου, η υπομονή σου μας ξάφνιαζε.

Αντιμετώπισες με απίστευτη αξιοπρέπεια και ηρωισμό τη ζωή! Είσαι ένα λαμπρό παράδειγμα για όλους εμάς που είχαμε την τύχη να σε γνωρίσουμε.

Λυπούμαστε ειλικρινά, που μέσα στην απαιτητική καθημερινότητά μας δεν είχαμε το χρόνο που θέλαμε, να σε γνωρίσουμε ακόμα περισσότερο και να μάθουμε κι άλλα πράγματα από σένα. Άφησες ένα δυσαναπλήρωτο κενό στην δουλειά μας και στην καρδιά μας. Για εμάς δεν έχεις φύγει. Είσαι εκεί στο γραφείο σου και μας καλωσορίζεις κάθε μέρα, καθημερινότ'ας μας με ένα μεγάλο χαμόγελο και με αγάπη.

Σ' ευχαριστούμε πολύ Αγγελική από βάθους καρδιάς και χαιρόμαστε που μας δόθηκε η ευκαιρία να συναναστραφούμε και να συνεργαστούμε μαζί σου. Η Ψυττάλεια που αγαπούσες, βραβεύθηκε με δύο βραβεία για τη μεγάλη και τόσο σημαντική συμβολή της στην προστασία του περιβάλλοντος.

Για την Ψυττάλεια δούλεψες σκληρά και με συνέπεια, οργάνωσες τη γραμματειακή της υποστήριξη και συνέβαλες με όλες σου τις δυνάμεις για να διευκολύνεις τη δουλειά όλων μας ακόμη και την περίοδο που πάληυες άνισα για την ζωή σου. Ακόμη και τότε που έπρεπε να λείψεις, την πιο δύσκολη περίοδο της ζωής σου, είχες έννοια για την δουλειά που είχες αφήσει πίσω!

Ξέρουμε πόση χαρά θα έπαιρνες για την βράβευση της Ψυττάλειας και της ΕΥΔΑΠ που υπηρετήσες με ζήλο και ήσουν τόσο υπερήφανη. Στην αφιερώνουμε με πολλή αγάπη!

Όλοι οι συνάδελφοί σου

Στο Κέντρο Επεξεργασίας Λυμάτων Ψυττάλειας

Αγαπημένη μας Αθηνά έφυγες πολύ νωρίς

Ώρα 1.30 ξημέρωμα Κυριακής 6/01/2013 ημέρα υπερφυσού θαύματος του Αγιασμού των Υδάτων και της Αποκαλύψεως υπο του πατρός, οτι ο Βαπτιζόμενος Ιησούς είναι ο Υιός Του, ο Αγαπητός. Αυτή την ημέρα, η αγαπημένη μας Αθηνά Ευστρατιάδου - Τροχαλή άφησε το φθαρτό και υλικό σώμα της επι της γης, και περιβεβλημένη η ψυχή της απο ανέσπερο- αναστάσιμο φως, οδηγείται υπο πλήθος Αγγέλων εις χώρα, ενθα ουκ εστι πόνος ου λύπη ου στεναγμός.

«Ψυχαίς καθααίς και αρρυπώτοις χειλεσι», λέγει ο υμνωδός. Πράγματι, μεγαλείο ψυχής διακατείχε την Αθηνά και τα χείλη της ρύπους ουκ εξεστόμισεν.

Ποτέ δεν εσυκοφάντησε, ουδέποτε κακολόγησε, ουδένα εξύβρισε, κανένα δεν υποτίμησε, ουδόλως κατέκρινε.

Συγχωρούσε τον αδικούντα και υπερασπίζετο τον αδικημένο. Και όλα αυτά, όχι με έπαρση και υπερηφάνια, αλλ'α με σεμνότητα και ταπεινότητα το ύψος και το μεγαλείο της ταπεινοφροσύνης υπεδείκνυε.

Ω Μεγαλείο άδοξης ψυχής!

Χριστιανά τα έτη της ζωής ημών, ανεπαίσχυντα ειρηνικά, και κατ' επέκταση ανώδυνα. Κατεκόμησες τα ήθη, παραδόσεις και έθιμα, εφαρμόζοντας τη χριστιανική διδασκαλία.

Αυτή η βιοτή και το κάλλος εν ζωή της αγαπημένης μας Νανάς. Και αν ο θάνατος για τους μικρούς είναι το τέλος, για τους μεγάλους είναι η αρχή. Και η Νανά... ήταν Μεγάλη.

Εκεί που βρίσκεται τώρα, εν χώρα ζώντων, ανάμεσα στους Αγγέλους και τους Αγίους, μεσιτεύει προς τον Ουράνιο Πατέρα, να μετριάξει τον πόνο και τη λύπη, από το σύζυγο της Αθανάσιο (Νάσο), τα παιδιά της Μαριλένα και Νικόλη, τη μητέρα της Ελένη, αλλ'α και από τα αδέλφια και τους φίλους της.

As είναι ελαφρύ, το χώμα της Διονυσιακής γης, που σε σκεπάζει.

Αιωνία σου η μνήμη

Αθήνα, 17/01/2013
Ιωάννης Σαηλακίδης
Οδοντίατρος

👉 Σερφάρισμα στον κόσμο

<http://www.elinyae.gr/el/index.jsp>

Η ιστοσελίδα του Ελληνικού Ινστιτούτου Υγιεινής και Ασφάλειας με χρήσιμο υλικό για τον ειδικό αλλά και τον εργαζόμενο.

http://europa.eu/legislation_summaries/employment_and_social_policy/health_hygiene_safety_at_work/index_el.htm

Η ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορά το σύνολο της νομοθεσίας της Ε.Ε. για την Απασχόληση, την Κοινωνική Πολιτική, την Υγεία και την Ασφάλεια των Εργαζομένων

<http://www.unwater.org/worldwaterday/campaign.htm>

Η ιστοσελίδα των Ηνωμένων Εθνών για την Παγκόσμια Ημέρα Νερού 2013! Ενημερωτικά, χρήσιμα αλλά και διασκεδαστικά!

<http://www.webpronews.com>

Μια ιστοσελίδα με νέα για την τεχνολογία και την αγορά της. Καλύπτει τομείς από αστρονομία και πληροφορική μέχρι μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Μεγάλος όγκος πληροφοριών, αλλά εξαιρετικά οργανωμένος.

http://www.pi-schools.gr/library/pi-lib/hb_ejournals.ht

Η ηλεκτρονική βιβλιοθήκη του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, περιλαμβάνει μεγάλο αριθμό τίτλων αλλήλα και περιοδικών σχετικά με την εκπαίδευση όλων των βαθμίδων.

<http://www.care2.com/>

Ιστοχώρος εθελοντών. Νοιάσου κι εσύ λοιπόν και ενεργοποίησου σε όποιον τομέα σε ενδιαφέρει: Ανθρώπινα δικαιώματα, περιβάλλον, υγεία και διατροφή. Μια από τις μεγαλύτερες Online κοινότητες εθελοντικής δραστηριοποίησης.

<http://www.free-ebooks.gr/gre/ebooks/index>

Πάνω από ένα εκατομμύριο ηλεκτρονικά βιβλία για όλα τα γούστα και όλα τα γνωστικά αντικείμενα. Εύκολη χρήση, απλή αναζήτηση για πραγματικούς βιβλιοφάγους.

<http://www.wto.org/index.htm>

Η ιστοσελίδα του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, μπορεί να προσφέρει χρήσιμες πληροφορίες σε σχέση με θέματα πολιτικής οικονομίας.

Έγγραφα για διεθνείς συμφωνίες, νέα και διευκρινίσεις για πολλά θέματα.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΕΥΔΑΠ
ΖΗΝΩΝΟΣ 4, ΑΘΗΝΑ 104 31
Τηλ. 210 77.58.660
Fax: 210 7750572

Πολιτιστικός Σύλλογος Εργαζομένων της ΕΥΔΑΠ

Νέα αρχή για τον Πολιτιστικό Σύλλογο Εργαζομένων της ΕΥΔΑΠ, με νέο Διοικητικό Συμβούλιο. Επειδή όμως χωρίς τη συμμετοχή όλων μας δεν γίνεται τίποτα, αξίζει τον κόπο να αφιερώσουμε λίγο από το χρόνο μας για να πληροφορήσουμε τις γνωστές σε όλους επιτροπές και το έργο τους. Ζητούνται εθελοντές λοιπόν!

Βιβλιοπροτάσεις

Το βιβλίο είναι από τους καλύτερους φίλους μας. Επιλέξαμε σε αυτό το τεύχος ένα βιβλίο με μεταφράσεις Ισπανικών κειμένων στη μετάφραση του οποίου έχει συμμετάσχει μια αγαπητή συνάδελφος, η Ελένη Βότση.

MINI 71 CUENTOS

Ανθολόγια ισπανόφωνου μικροδιηγήματος

Συγγραφέας: Κωνσταντίνος Παλαιολόγος

Εκδόσεις: ΜΙΧΑΛΗ ΣΙΔΕΡΗ

Ο Μποράν καταδικάστηκε σε ισόβια κάθειρξη. Πέρασαν τα χρόνια. Πέθαναν οι δεσμοφύλακες και οι αντικαταστάτες των δεσμοφυλάκων. Εξαφανίστηκε το ανθρώπινο είδος. Τα ατσαλένια κάγκελα διαλύθηκαν από τη συνεχή και αδυσώπητη διάβρωση του αέρα. Τότε ο Μποράν απέδρασε. «Ήταν απλώς θέμα χρόνου» μονολόγησε. Υπομονετικοί φυλακισμένοι, πεινασμένες για ήλυους κοκκινισκουφίτσες, αυτόχειρες ιερείς, σκύλοι που φορούν περιλαίμιο στα αφεντικά τους, πόλεις που εξαφανίζονται, άγγελοι που κρύβουν την ασχήμια τους πίσω από τα φτερά τους, αλήτες που μεταμορφώνονται σε πριγκίπισσες... 71 μικροδιηγήματα από 11 ισπανόφωνες χώρες.

Μη χάσετε...

15 Μαρτίου 2013

Συναυλία: «Ισπανία IV», Ινστιτούτο Θερβάντες – Μέγαρο Μουσικής

Μετά την ανάληψη à la Rossini εισαγωγή του Ισπανού Χουάν Αρριάγα, ο νεαρότατος δεξιοτέχνης Ρουμπέν Μεντόθα συμπράττει με την Κρατική Ορχήστρα Αθηνών σε ένα από τα πιο εντυπωσιακά έργα του ρεπερτορίου του βιοηλίου, την Ισπανική Συμφωνία του Λαλόν. Ο καταξιωμένος αρχιμουσικός Λουκάς Καρυτινός διευθύνει επίσης δύο εντυπωσιακά έργα των Γκλιουκ και Στράους εμπνευσμένα από τον θρυλικό γόνι Δον Ζουάν.

Μάρτιος - Απρίλιος 2013

Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο

Με την ευκαιρία της έκδοσης του ημερολογίου για το 2013 με θέμα «Κήπος και Παράδεισος. Μεταφορά και Πραγματικότητα», παρουσιάζεται στους χώρους του Βυζαντινού και Χριστιανικού Μουσείου, στην ισόγεια αίθουσα του πρόσφατα ανακαινισμένου Μεγάρου της Δούκισσας της Πλακεντίας, ομότιτλη έκθεση με επιλεγμένα αντικείμενα από τις Συλλογές του Μουσείου. Το εύφορο φυσικό περιβάλλον, η δροσιά των υδάτων, τα άνθη που μοσχοβολούν και η πλούσια πανίδα ενέπνεαν ανέκαθεν τους καλλιτέχνες.

Άνοιξη 2013

«Ο Ακάλυπτος»

Η ταινία «Ο Ακάλυπτος» θα κυκλοφορήσει την Άνοιξη του 2013 σε σκηνοθεσία του Χρήστου Δήμα και πρωταγωνιστές τους Πέτρο Φιλιππίδη, Γεράσιμο Σκιαδαρέση, Κατερίνα Λέχου, Τζένη Θεωνά, Ελισάβετ Κωνσταντινίδου, Αντώνη Λουδάρο, Κώστα Βουτσά, Αθηνά Μαξίμου, Θανάση Βισκαδουράκη και Βασιλική Ανδρίτσου. Γυρίσματα της ταινίας πραγματοποιήθηκαν σε εγκαταστάσεις της ΕΥΔΑΠ στη λίμνη του Μαραθώνα.

«Έχει ακούσματα το παιδί»

ΤΟΥ ΣΤΕΛΙΟΥ ΣΤΑΥΡΙΔΗ

Προέδρου & Διευθύνοντος Συμβούλου ΕΥΔΑΠ

Απ' όλη τα δημιουργήματα του ανθρώπου, το μεγαλύτερο είναι τα παιδιά του. Η μεγαλύτερη ευχή και ικανοποίηση κάθε γονέα είναι να βλέπει τα παιδιά του ευτυχισμένα, υγιή και ασφαλή, να έχουν σταθερή πρόοδο. Όταν διαπιστώνουμε ότι τα παιδιά μας μπορούν να γίνουν καλύτερα από εμάς, μας κυριεύει συγκίνηση και υπερηφάνεια, ενώ παίρνουμε δύναμη και κουράγιο να δώσουμε τις καθημερινές δύσκολες μάχες της ζωής.

Οι γονείς οφείλουμε πρώτα και πάνω απ' όλη να λέμε και να δείχνουμε συνεχώς και εμφανικά στα παιδιά μας ότι «πιστεύω σε σένα». Έτσι, το παιδί σιγά-σιγά θα πιστέψει στις δυνατότητές του, θα σταθεί γερά στα πόδια του, θα καλλιεργήσει ευγενείς φιλοδοξίες και θα βάζει όλο και ψηλότερα τον πήχη. Ταυτόχρονα, θα σέβεται τους γύρω του και θα συμπεριφέρεται με ισονομία και δικαιοσύνη. Στην πορεία θα μάθει και την αξία της ανοχής στη διαφορετικότητα και θα καταλάβει ότι κάθε άνθρωπος έχει κρυμμένους θησαυρούς μέσα του. Έτσι, θα αγκαλιάζει με άνεση τους γύρω του, οι οποίοι με τη σειρά τους θα γίνονται πολύτιμοι φίλοι και συνεργάτες του.

Στη ζωή δεν ανταγωνίζεσαι κανέναν παρά μόνον τον εαυτό σου. Γι' αυτό και το στόιχημα του καθενός είναι η συνεχής βελτίωση, μέσα από διαρκή μάθηση και διά βίου επιμόρφωση. Είναι, όμως, και πολύ σημαντικό να καταλάβει κάθε νέο παιδί την τεράστια αξία και τις δυνάμεις που κρύβει μέσα του, αλλά και ότι αυτή η αξία πολλαπλασιάζεται μέσα από την ομάδα. Πιστεύοντας ότι η ευημερία του περνάει μέσα από την ευημερία των γύρω του, θα καλλιεργήσει ομαδικό πνεύμα, θα κρατάει μάτια και μυαλό ανοιχτά, για να ακούει και να συνθέτει τις διαφορετικές απόψεις των μελών της ομάδας. Έτσι, θα αναπτύξει τη δημιουργικότητά του και θα αποφύγει το «δογματισμό» και την αρτηριοσκληρωμένη σκέψη.

Η καθοριστικότερη επιρροή των γονιών προς το παιδί είναι μέσα από το «παράδειγμα», δηλαδή μέσα από τον τρόπο που καθημερινά πορεύονται και συμπεριφέρονται και καθόλου με αυτά που λένε. Από τα πρώτα χρόνια της ζωής του, κάθε παιδί πρέπει να μάθει να σκέφτεται ότι η αρμονία επιτυγχάνεται μέσα από τη σύνθεση των διαφορετικών

απόψεων. Πρέπει, όμως, να μάθει ότι η συνέπεια, η ειλικρίνεια και η διαφάνεια, θα ανεβάσουν κατακόρυφα την αξιοπιστία και τη φήμη του και θα το πάνε σε δυσθεώρητα ύψη, που ούτε καν μπορεί να φανταστεί.

Γι' αυτό πρέπει με κάθε τρόπο να πείσουμε το παιδί «να είναι ο εαυτός του» και να μην φοβάται να δείξει τις αδυναμίες του. Εξάλλου, αν είναι κάτι μεγαλειώδες στον άνθρωπο, είναι οι αδυναμίες μας και τα συναισθήματά μας, που συνήθως προσπαθούμε να τα «κρύψουμε», για να μην πληγωθούμε. Έτσι, όμως, δεν απολαμβάνουμε τη ζωή.

Ένα από τα σημαντικότερα, όμως, όπλα που θα έπρεπε να έχει κάθε νέος άνθρωπος, για να αντιμετωπίσει επιτυχώς τις καθημερινές προκλήσεις του υπέροχου ταξιδιού της ζωής, είναι το επιχειρηματικό πνεύμα, η επιχειρηματική σκέψη. Επιχειρηματικό πνεύμα σημαίνει να καταλαβαίνει κάποιος τις επιπτώσεις σε ευρώ (όφελος ή ζημία) των ενεργειών και των αποφάσεών του. Να καταλαβαίνει πως αυτές επηρεάζουν θετικά ή αρνητικά την κοινωνία γύρω του.

Επιχειρηματικό πνεύμα σημαίνει, επίσης, να μπορεί να βάζει σωστές προτεραιότητες και να ασχολείται πρώτα με τα μείζονα και τα επείγοντα. Επιχειρηματικό πνεύμα σημαίνει, δηλαδή, να αποκτήσει κανείς την αίσθηση του επείγοντος, ώστε να παίρνει εγκαίρως αποφάσεις και να κάνει γρήγορα τις απαιτούμενες ενέργειες. Να μην φοβάται ν' ακουμπήσει δύσκολα προβλήματα («καυτές πατάτες»), ούτε να επιλέγει να μεταθέτει τα δύσκολα προβλήματα για το μέλλον.

Διότι οι εμπειρότεροι γνωρίζουν, πως όταν μεταθέτεις την επίλυση των προβλημάτων για το μέλλον, αυτά διογκώνονται και η επίλυσή τους γίνεται απείρως πιο δύσκολη και πάντοτε πολύ πιο οδυνηρή.

Ας φέρουμε, λοιπόν, μέσα στα σχολεία - ιδίως τα δημόσια - την επιχειρηματικότητα, διώχνοντας τον άθλιο κομματισμό, που καλλιεργεί το μίσος, τον ατομικισμό, τη συντηχιακή αντίληψη, τη μισαλλοδοξία, τον αποκλεισμό των άλλων και την ισοπέδωση ανθρώπων, αξιών και θεσμών.

Αντί για μιζέρια και άγονη αντίδραση, ας καλλιεργήσουμε στα παιδιά μας νοοτροπία νικητή. Και τέτοια νοοτροπία νικητή προϋποθέτει αναπτυγμένη την αίσθηση της επιχειρηματικότητας, μιας έννοιας στενά συνδεδεμένης με την καινοτομία, την τόλημ, την κοινωνική ευθύνη, την προσφορά και την κοινή προσπάθεια.

Οι κοινωνίες προοδεύουν όταν τα μέλη τους είναι ενωμένα και ο ένας αγκαλιάζει, στηρίζει και νοιάζεται για τον άλλο. Αυτά τα πολύτιμα «ακούσματα» είναι η βάση, ώστε κάθε παιδί να προοδεύει και να ευτυχήσει!

Δραστηριότητες για παιδιά

Μουσείο Παλαιών Επαγγελμάτων, Εργαστήρι Κεραμικής, Κουκλοθέατρο «Αγιοιγιάσα» και Σχολείο Παιχνιδιών αληθιά και το Λαογραφικό Μουσείο είναι μερικοί μόνο από χώρους στην Αθήνα, που μέσα στην Άνοιξη παρουσιάζουν ενδιαφέροντα προγράμματα για παιδιά. Αξίζει να τα ψάξετε και σίγουρα οι μικροί σας «τύραννοι» θα τα απολαύσουν!

Ο αμαξάς, από το Πολιτιστικό Πάρκο και το πρόγραμμα Παλιών Επαγγελμάτων εντάσσεται στα **βραβευμένα Εκπαιδευτικά Προγράμματα** που διοργανώνει κάθε χρόνο με μεγάλη επιτυχία το «**Μουσείο Ελληνικής Λαογραφίας**», το οποίο εδρεύει εντός του «**ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ**»

Οι εναλλαγές των ρόλων

στην καθημερινότητα της κρίσης

ΤΗΣ ΔΡ. ΣΜΑΡΟΥΛΑΣ ΠΑΝΤΕΛΗ
Ψυχολόγου

*Η Σμαρούλα Παντελή
είναι διδάκτωρ ψυχολογίας,
ψυχοθεραπεύτρια και
συγγραφέας βιβλίων
ψυχολογίας και εκπαιδευτικών
ιστοριών για παιδιά.*

*Έχει διδάξει για επτά χρόνια
Ηγεσία και Συναισθηματική
Νοημοσύνη στο Παν/μιο
Πειραιώς, οργανώνει και
διευθύνει σεμινάρια επικοινωνίας
σε επιχειρήσεις και οργανισμούς
και διευθύνει θεραπευτικές
ομάδες με ψυχόδραμα.*

Τα τελευταία τρία χρόνια ζούμε σε μια κρίση που ορίζεται μέσα από αλλεπάλληλες ανατροπές. Συναισθήματα όπως ο φόβος, ο θυμός και η ανασφάλεια μας οδηγούν σε μια καθήλωση όπου η δημιουργικότητα δεν μπορεί να επιβιώσει. Οι περισσότεροι έχουμε χάσει το χαμόγελό μας, την αισιοδοξία μας, την πίστη μας και πολλοί από μας έχουμε χάσει το νόημα της ζωής!

Μέσα σ' αυτή τη σκυθρωπή πραγματικότητα εξακολουθούμε να εργαζόμαστε, όσοι έχουμε ακόμη δουλειά, να είμαστε σύντροφοι, γονείς, γείτονες, φίλοι και πολίτες αυτού του τόπου. Όπως και παλιότερα, έτσι και σήμερα, αλλήλ και όπως πάντοτε, καλούμαστε να υποδυθούμε καθημερινά πολλούς ρόλους. Ο καθένας μας στο δικό του μετερίζι καλείται να τα βγάλει πέρα με τα παιδιά του, τους γονείς του, τους συναδέλφους του, τους προϊσταμένους του, τους άλλους οδηγούς στο δρόμο, τους υπαλλήλους στις διάφορες υπηρεσίες και μαγαζιά, τους προσωπικούς του φίλους αλλήλ και τον ίδιο του τον εαυτό.

Οι εναλλαγές των ρόλων στην καθημερινότητά μας έχουν γίνει εξόχως κουραστικές λόγω της γενικής κατάθλιψης που ρέει στην ατμόσφαιρα αλλήλ και μέσα μας, μια που κάθε τόσο μπαίνουμε και σε ένα νέο πένθος για το επίδομα που χάθηκε, για το μισθό που μειώθηκε, για το αυτοκίνητο που ακινητοποιήθηκε, για το ταξίδι που ακυρώσαμε, για το παλιό δαχτυλίδι της μαμάς που πουλήσαμε και για την ασφάλεια που νοιώθαμε. Είναι σα να έχουμε διαλέξει ένα ρούχο το οποίο φοράμε παντού.

Μ' αυτό κοιμόμαστε, μ' αυτό πάμε στη δουλειά, μ' αυτό καθόμαστε στον καναπέ, μ' αυτό πάμε στη λαική, μ' αυτό πάμε στο γάμο που μας κάλεσαν και μέσα σ' αυτό νοιώθουμε ένα μάτσο χάλια! Πρόκειται για την δικαιολογημένη κακή μας διάθεση, για την δικαιολογημένη μας ευερεθιστότητα, για την δικαιολογημένη μας μιζέρια.

Σαν άνθρωποι είμαστε πηλασμένοι να μπορούμε να αναλαμβάνουμε και να απολαμβάνουμε πολλούς ρόλους καθημερινά. Από τους κοινωνικούς ρόλους όπως του γονιού, του εργαζομένου, του εθελοντή, του γείτονα, έως τους συναισθηματικούς ρόλους όπως του χαρούμενου, του ερωτευμένου, του αναστατωμένου, του θυμωμένου κλπ.

Στα πλαίσια της πραγματικότητας οι ρόλοι που αναλαμβάνουμε δεν είναι πάντα ευχάριστοι αλλήλ παρ' όλη αυτά είναι ρόλοι μέσα στους οποίους μπορούμε να απολαύσουμε μια ολοκληρωμένη ζωή. Αυτό είναι εξ' άλλου που κάνει τη ζωή μας πλούσια. Οι διαφορετικές εμπειρίες που βιώνουμε είναι εκείνες που μας ωριμάζουν και μας κάνουν ολοκληρωμένες προσωπικότητες.

Σε κάθε ρόλο που έχουμε να παίξουμε στη ζωή έχουμε στη

διάθεσή μας μια σειρά από επιλογές που αφορούν στον τρόπο που θα συμπεριφερθούμε. Έτσι για παράδειγμα, όταν οδηγούμε το αυτοκίνητό μας μπορούμε να είμαστε ήρεμοι και προσεκτικοί ή αγχωμένοι και επιθετικοί. Ποιος άραγε αποφασίζει για μας;

Πολλοί άνθρωποι πιστεύουν πως δεν έχουν κανένα έλεγχο πάνω στα συναισθήματά τους. Αυτό δεν είναι αλήθεια. Φυσικά υπάρχουν ανάμεσά μας άτομα πιο ψύχραιμα και άτομα πιο παρορμητικά. Αλλά ακόμη και αυτοί που παίρνουν αμέσως φωτιά, είναι σε θέση να επιβληθούν πάνω στα συναισθήματά τους. Αρκεί κάποιος να έχει ένα κίνητρο και τότε μπορεί από παρορμητικός να γίνει ψύχραιμος. Όπως είπα και πριν, τόσο ο θυμός μας όσο και η απαισιοδοξία που βιώνουμε σχεδόν πανελλαδικά τελευταία, είναι απόλυτα δικαιολογημένα. Αυτό δεν σημαίνει πως δεν έχουμε επιλογή. Εκείνο που χρειαζόμαστε είναι ένας σοβαρός λόγος για να βγούμε από την συναισθηματική μαυρίλα και να μπούμε στο φως.

Πρέπει να πούμε πως τα αρνητικά συναισθήματα είναι πολύ μεταδοτικά. Αρκεί να κατσουφιάσουν δυο τρεις γύρω μας, και να, κολληήσαμε κι εμείς! Πρέπει όμως να πούμε και κάτι άλλο που δεν γνωρίζει ο πολύ κόσμος. Αυτό που ανακάλυψαν οι νευροεπιστήμονες είναι πως το χαμόγελο είναι πιο μεταδοτικό και από τη γρίπη!

Σκεφτείτε πως έχετε τα χάλια σας και βγαίνετε στο δρόμο κατσούφηδες για να πάτε στη δουλειά και πως τυχαία συναντάτε αγνώστους που απλά σας χαμογελούν. Μία, δύο, τρεις, θα χαμογελάσετε κι εσείς. Το χαμόγελο είναι κολλητικό και ακαταμάχητο! Δοκιμάστε το και θα με θυμηθείτε.

Για να μπορέσει όμως κάποιος να βγει από την καταθλιπτική του διάθεση και να χαμογελάσει θα πρέπει να έχει ένα ισχυρό κίνητρο. Αρκεί λοιπόν να σκεφτεί κανείς με ποιο τρόπο επηρεάζει τους ανθρώπους γύρω του και τότε θα συνδεθεί και με το απαραίτητο κίνητρο.

Ας πάρουμε για παράδειγμα τον ρόλο του γονιού. Ποιους επηρεάζει ένας γονιός; Σίγουρα τα παιδιά του και κατ' επέκταση τον/την σύντροφό του και μητέρα ή πατέρα των παι-

διών του. Θα ήθελε ένας γονιός να διδάξει στα παιδιά του την καταθλιπτική αντίδραση ως επιλογή στις δυσκολίες της ζωής; Θα ήθελε ένας γονιός να εκπαιδεύσει ανθρώπους γεμάτους οργή και μίσος; Θα ήθελε ένας γονιός να απομακρύνει συναισθηματικά τα παιδιά του επειδή δεν παίζει μαζί τους;

Ας πάρουμε τώρα το παράδειγμα του υπαλλήλου σε ένα γραφείο. Θα ήθελε αυτός ο άνθρωπος να μοιλύνει την ατμόσφαιρα του γραφείου με την τοξικότητα του δικού του θυμού; Θα ήθελε να δημιουργήσει γύρω του ένταση από τα νεύρα του και να περάσει τη μέρα του σ' ένα γραφείο όπου όλοι τον αποφεύγουν ή τον στραβοκοιτάζουν;

Σε κάθε ρόλο που αναλαμβάνουμε έχουμε επιλογές. Αρκεί να αναλογιστούμε τις συνέπειες που έχει η συμπεριφορά μας στους γύρω μας και τότε θα είμαστε σε θέση πραγματικά να αποφασίσουμε αν θα είμαστε μουτρωμένοι, αδιάλλακτοι, απαισιόδοχοι, ενοχλητικοί ή αν θα μεταδίδουμε συνειδητά το χαμόγελο και τη θετική στάση.

Προφανώς ούτε το χαμόγελό μας, ούτε η καλή μας διάθεση μπορούν να ανατρέψουν την τραγικότητα των καιρών μας από τη μια στιγμή στην άλλη. Όμως, αυτό που μπορούμε να κάνουμε είναι συνειδητά να παίξουμε το ρόλο μας με θετική διάθεση, δημιουργικότητα και αγάπη γι' αυτούς με τους οποίους μοιραζόμαστε τη ζωή μας.

Και αυτοί δεν είναι μόνο οι σύντροφοί μας, τα παιδιά μας και οι γονείς μας. Είναι και οι συνάδελφοί μας, και οι γείτονες μας, και οι άνθρωποι που περιμένουν στην ίδια ουρά με μας, και εκείνοι που οδηγούν στον ίδιο δρόμο με μας και αναπνέουν τον ίδιο αέρα με μας!

Το βιβλίο της «Τα μυστικά της ομαδικής επιτυχίας: από την θεωρία στην πράξη» που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Κριτική αποτελεί ένα σημαντικό βοήθημα για τους εργαζόμενους που δοκιμάζονται σκληρά στις μέρες μας.

HPV

Η λοίμωξη από τον ιό HPV αφορά όλους

ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΠΑΠΑΛΑΜΠΡΟΥ

Μαιευτήρα Χειρουργού - Γυναικολόγου
Ειδικού Λαπαροσκόπου - Κοιλοσκόπου
και ειδικού στην Εμμηνοπαυση

Γενικά

Ο ιός **HPV** (**H**uman **P**apilloma **V**irus) ή αλλιώς ο ιός των ανθρωπίνων θηλωμάτων είναι ένας μικρο-οργανισμός που αναπτύσσεται μέσα στα κύτταρα μας, όπως αλλιώςτε συμβαίνει με όλους τους ιούς. Ο ιός χρησιμοποιεί την ενέργεια, τα διάφορα οργανίδια, καθώς επίσης και το DNA του ανθρώπινου κυττάρου για την αναπαραγωγή του.

Η λοίμωξη με **HPV** είναι πολύ συχνή τόσο στους άνδρες όσο και στις γυναίκες. Μεταδίδεται κυρίως με την σεξουαλική επαφή και έχει διαπιστωθεί ότι γυναίκες που είναι σεξουαλικά ενεργείς έχουν μολυνθεί τουλάχιστον από έναν τύπο του ιού κατά την διάρκεια της ζωής τους σε ποσοστό περισσότερο από το 80%, είτε το γνωρίζουν είτε όχι. Αυτό συμβαίνει διότι δεν υπάρχουν κλινικά συμπτώματα της λοίμωξης.

Έτσι, λοιπόν, το ανοσοποιητικό τους σύστημα εξουδετερώνει τον ιό με αποτέλεσμα να μη μάθουν ποτέ ότι κάποια στιγμή είχαν μολυνθεί από τον ιό. Υπάρχουν περισσότεροι από 100 ορότυποι του ιού (από εδώ και στο εξής θα τους ονομάζουμε **τύπους του ιού**).

Κάποιοι τύποι του ιού HPV είναι υπεύθυνοι για την εμφάνιση **των κονδυλωμάτων** και άλλοι τύποι είναι υπεύθυνοι για τον καρκίνο του τραχήλου της μήτρας, αλλά και για άλλους καρκίνους, όπως του πέους⁽¹⁾ στον άνδρα, καθώς επίσης του στόματος, του φάρυγγα⁽²⁾ και του πρωκτού και στα δύο φύλα. **Πρόκειται λοιπόν για έναν ιό που μας αφορά όλους.**

Έχουν δημιουργηθεί δύο εμβόλια που προστατεύουν από τους δύο πιο μολυσματικούς και ογκογόνους τύπους του ιού, τον τύπο 16 και τον τύπο 18. Το ένα εμβόλιο από αυτά προστατεύει επίσης και από τα κονδυλώματα.

Επιδημιολογία

Η μετάδοση του ιού γίνεται συνήθως με σεξουαλική επαφή (κοιτική, πρωκτική, στοματική), ή διαμέσου του δέρματος. Τα ποσοστά λοίμωξης με ογκογόνους τύπους του ιού HPV αυξάνονται κατακόρυφα μέχρι την ηλικία των 25 ετών.

Στην χώρα μας, περίπου τρεις Ελληνίδες στις τέσσερις βρίσκονται θετικές στην λοίμωξη από τον ιό HPV στην εξέταση κατά Παπανικολάου, η οποία αφορά όλους τους τύπους του ιού.

Επιπλέον, 600 με 700 γυναίκες διαγιγνώσκονται με καρκίνο του τραχήλου της μήτρας κάθε χρόνο, ενώ αποβιώνει ένα ποσοστό 30% αυτών των ασθενών, δηλαδή περίπου 200 με 250 ασθενείς.

Τέλος, πολύ σημαντική είναι η αύξηση των κρουσμάτων του καρκίνου του στόματοφάρυγγα, δεδομένου ότι ο **τύπος του ιού 16 είναι υπεύθυνος για το 40% περίπου των περιπτώσεων καρκίνου του στόματος**. Εδώ αναφερόμαστε σε καρκίνους των χειλέων, της γλώσσας, των αμυγδαλών, του φάρυγγος κλπ., που προέρχονται **μόνο** από την λοίμωξη με τον ιό και όχι από άλλους παράγοντες υπεύθυνους για την εμφάνιση αυτών των καρκίνων, όπως είναι η κατανάλωση αλκοόλ, η χρήση καπνού κ.α.

Τύποι του ιού - κονδυλώματα, δυσπλασίες, και καρκίνος

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι τον κύριο ρόλο για τον τύπο της βλάβης και το εάν θα εξελιχθεί σε καρκίνο ή όχι, παίζει ο τύπος του ιού HPV. Υπάρχουν περισσότεροι από 100 διαφορετικοί τύποι του ιού, στους οποίους δίνουμε αριθμητικά ονόματα από το 1 μέχρι το 100. Ανάλογα με την βλάβη που προκαλούν, μπορούμε (για διδακτικούς λόγους) να τους κατατάξουμε σε τρεις κατηγορίες:

Α' κατηγορία

Οι περισσότεροι από αυτούς τους τύπους είναι **χαμηλού κινδύνου** και δεν προκαλούν καρκίνο του τραχήλου της μήτρας ή άλλων οργάνων.

Β' κατηγορία

Στην κατηγορία αυτή ανήκουν δύο μόνο τύποι HPV, **ο τύπος 6 και ο τύπος 11**, οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για την ανάπτυξη **των οξυτενών κονδυλωμάτων**. Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι τα κονδυλώματα **δεν** αποτελούν μορφή καρκίνου. Αυτά μπορούν να αναπτυχθούν στον τράχηλο της μήτρας, στον κόλπο, στο αιδοίο ή στον πρωκτό στις γυναίκες, στο πέος και στον πρωκτό στους άνδρες, καθώς επίσης και στο στοματοφάρυγγα και στα δύο φύλα.

Στα εξωτερικά κονδυλώματα η θεραπεία μπορεί να γίνει είτε χειρουργικά είτε φαρμακευτικά, ενώ στα εσωτερικά κονδυλώματα η θεραπεία είναι η χειρουργική. Τα κονδυλώματα μπορεί επίσης να εντοπισθούν στον **λάρυγγα νεογνών⁽³⁾**, τα οποία μολύνθηκαν από την μητέρα τους κατά την διάρκεια του τοκετού. Το αποτέλεσμα από την παραπάνω εντόπιση είναι να δημιουργηθούν ασφυκτικά φαινόμενα στο νεογνό λόγω της απόφραξης των αεροφόρων οδών. Η θεραπεία σε αυτή την περίπτωση επιτυγχάνεται με την χειρουργική εξαίρεση του κονδυλώματος. Η χειρουργική αυτή επέμβαση είναι τεχνικά εξαιρετικά δύσκολη, επειδή αν μείνει έστω και ελάχιστη ποσότητα κυττάρων μολυσμένων με τον ιό, το κονδυλώμα μπορεί να εμφανιστεί ξανά, με αποτέλεσμα να χρειαστεί νέο χειρουργείο.

Ο συγγραφέας αυτού του άρθρου, κατά την δεκαετή παραμονή του στην Μ. Βρετανία, αντιμετώπισε ιατρικά πάρα πολλές νέες γυναίκες, οι οποίες είχαν χειρουργηθεί για αυτόν το λόγο περισσότερο από 5 φορές. Χαρακτηριστικά, μία από τις ασθενείς είχε **τραχειοτομία** λόγω του ότι παρόλο που υπεβλήθη **σε περισσότερες από 20 χειρουργικές επεμβάσεις**, τα κονδυλώματα εμφανίζονταν ξανά. Για αυτό λοιπόν σήμερα, επιλέγουμε την καισαρική τομή σε μητέρες που έχουν ενεργά κονδυλώματα στα γεννητικά τους όργανα.

Γ' κατηγορία

Οι τύποι του ιού **HPV**, οι οποίοι ονομάζονται **υψηλού κινδύνου** και είναι υπεύθυνοι για την ανάπτυξη των **προκαρκινικών αλλοιώσεων ή δυσπλασιών των κυττάρων είναι περισσότεροι από 15**. Ενδεικτικά αναφέρω τους τύπους HPV 16, 18, 31, 33, 35, 45, 52 και 58, από τους οποίους **οι τύποι 16 και 18 είναι και οι πιο επιθετικοί**. Ανάλογα με την περιοχή στην οποία παρατηρείται η δυσπλασία, χαρακτηρίζεται ως τραχηλική ενδοεπιθηλιακή νεοπλασία ή δυσπλασία (CIN), ενδοεπιθηλιακή νεοπλασία ή δυσπλασία πρωκτού (AIN) ή δυσπλασία του πέους (PIN). Όλες οι δυσπλασίες διαβαθμίζονται σε ήπιες, μέτριες και σοβαρές και τις βαθμολογούμε με μια κλίμακα από το **I** αν είναι ήπια, **II** αν είναι μέτρια και **III** αν είναι σοβαρή.

Από εδώ και στο εξής θα αναφερόμαστε στις δυσπλασίες του τραχήλου της μήτρας γιατί είναι οι πιο συχνές, οι πιο καλά μελετημένες και ανήκουν στον τομέα έρευνας αλήθια και της ειδικότητας του συγγραφέως αυτού του άρθρου.

Αν λοιπόν με την σεξουαλική επαφή εισέλθει ένας από τους υψηλού κινδύνου ιούς HPV στα κύτταρα του τραχήλου της μήτρας, θα δημιουργήσει αλληγές στο κύτταρο. Αυτές μπορούμε να τις προσδιορίσουμε με διάφορες εξετάσεις, όπως είναι το test PAP, οι βιοψίες και το HPV DNA test. Επιπλέον, το κύτταρο, πέραν των αλλαγών που υφίσταται, αρχίζει να πολλαπλασιάζεται με μη φυσιολογικό τρόπο. Έτσι λοιπόν μπορεί να δημιουργηθεί η ήπια δυσπλασία (**CIN I**), η οποία συνήθως **υποχωρεί από μόνη της⁽⁴⁾** δεδομένου ότι η βλάβη αντιμετωπίζεται από το ανοσοποιητικό σύστημα της γυναίκας. Επιμένουμε ότι σε τέτοιες βλάβες συνήθως **δεν χρειάζεται να γίνει καμιά θεραπεία**. Το μόνο που χρειάζεται είναι η σωστή παρακολούθηση της ασθενούς ανά εξάμηνο από ιατρό που να έχει μεγάλη εμπειρία.

Αν το ανοσοποιητικό σύστημα της γυναίκας δεν μπορεί να αντιμετωπίσει τον υψηλού κινδύνου τύπο ιό HPV, τότε η δυσπλασία γίνεται μετρίου (CIN II) ή σοβαρού βαθμού (CIN III). Αυτές οι δυσπλασίες ουσιαστικά αποτελούν **προκαρκινικές αλλοιώσεις**. Ο λόγος είναι γιατί οι αλλοιώσεις αυτές μπορούν να δημιουργήσουν καρκίνο του τραχήλου της μήτρας **αν παραμείνουν για μεγάλο χρονικό διάστημα (συνήθως 7 με 10 έτη) χωρίς θεραπεία**. Αυτές οι βλάβες θα πρέπει να εξαιρούνται κάτω από κολποσκοπικό έλεγχο⁽⁴⁾. Παράγοντες που επηρεάζουν την άμυνα της γυναίκας με τέτοια βλάβη είναι το **κάπνισμα** και η **ηλικία** της. Είναι σημαντικό να τονίσουμε τον αρνητικό ρόλο που παίζει το κάπνισμα στην ικανότητα του οργανισμού να εξουδετερώσει τον ιό, ενώ αντιθέτως οι νέες γυναίκες μπορούν να εξουδετερώσουν τον ιό ευκολότερα.

Όλα αυτά που αναφέρουμε παραπάνω αποτελούν τον κανόνα, ο οποίος όμως έχει και **εξαιρέσεις**. Ο συγγραφέας του άρθρου, έχει στείλει για δημοσίευση στο εξωτερικό ένα περιστατικό του, που ανήκει στις εξαιρέσεις του παραπάνω κανόνα. Πρόκειται για μια νέα κοπέλα 19 ετών με σοβαρού βαθμού δυσπλασία (CIN III), η οποία είχε έρθει σε σεξουαλική επαφή μόνο δύο φορές στη μέχρι τότε ζωή της στην ηλικία των 18 χρόνων. Κατά τα άλλα ήταν υγιέστατη και δεν έπαιρνε κανένα φάρμακο. Εντύπωση μας είχε κάνει το γεγονός, ότι κατά την κολποσκόπηση η βλάβη είχε απλωθεί αισθητά στον τράχηλο μέσα σε διάστημα δύο εβδομάδων. Είναι πολύ πιθανό, ότι αν δεν βάζαμε την διάγνωση και δεν την θεραπεύαμε την ασθενή τόσο γρήγορα, η σοβαρού βαθμού δυσπλασία που είχε (CIN III) να εξελισσόταν σε καρκίνο του τραχήλου της μήτρας πολύ γρηγορότερα από τα 7 με 10 έτη που χρειάζεται συνήθως.

Επειδή τέτοια λίγα σε αριθμό περιστατικά είδαμε και στο εξωτερικό, για να μην διαφύγουν της προσοχής μας, πράγμα το οποίο θα είχε ιδιαίτερα δυσμενή πρόγνωση για την ασθενή, δημιουργήσαμε ένα πρωτόκολλο όπου κάνουμε το test PAP σε όλες τις γυναίκες που έχουν σεξουαλικές επαφές **και** ταυτόχρονα προσφέρουμε και κολποσκόπηση (δωρεάν) για να επιβεβαιώσουμε τα αποτελέσματα του test. Έτσι ελαχιστοποιείται η πιθανότητα λάθους του test PAP και η διαφυγή σοβαρών περιπτώσεων.

Διάγνωση

Αναφέραμε παραπάνω ότι ανάλογα με τον τύπο του ιού, δημιουργούνται συγκεκριμένες αλλοιώσεις στα κύτταρα που προσβάλλονται. Αυτές μπορούμε να τις εντοπίσουμε με το **Test Pap ή τεστ Παπανικολάου**, το οποίο ακόμη και σήμερα θεωρείται αναντικατάστατο.

Σε αυτό το τεστ, πρώτος ο αείμνηστος Παπανικολάου περιέγραψε μια τεχνική κατά την οποία παίρνουμε κύτταρα από τον τράχηλο της μήτρας με ειδική σπάτουλα, τα τοποθετούμε σε ειδικά πηλακάκια από γυαλί, και αφού τα χρωματίσουμε με ειδικό τρόπο, τα εξετάζουμε με τη χρήση μικροσκοπίου.

Με αυτό τον τρόπο φαίνεται αν τα κύτταρα έχουν μολυνθεί και πόσο σοβαρή είναι η λοίμωξη. Παρόλο που το τεστ Παπανικολάου χρησιμοποιείται ευρέως, δεν οδηγεί στη διάγνωση της νόσου στο 100% των περιπτώσεων.

Για αυτό στις ημέρες μας χρησιμοποιείται ένα καινούριο τεστ που ονομάζεται **Thin prep ή υγρός φάσος**.

Χρησιμοποιούμε ειδική βούρτσα για την λήψη των κυττάρων από τον τράχηλο της μήτρας και μετά τα τοποθετούμε σε μπουκάλι, το οποίο έχει ειδικό υγρό συντήρησης.

Το υγρό με τα κύτταρα περνάει από ειδική συσκευή, συλλέγονται μόνο τα κύτταρα του τραχήλου και ελέγχονται όλα ένα προς ένα. Το τεστ αυτό είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικό στις περιπτώσεις που υπάρχει αιμορραγία και είναι δύσκολο να τεθεί η διάγνωση με τη χρήση μόνο του απλού τεστ Παπανικολάου.

Πέραν των δύο παραπάνω τεστ, σήμερα έχουμε και το **HPV DNA TEST** ^(5, 6) με το οποίο μπορούμε να βρούμε από ποιον ακριβώς τύπο του ιού νοσεί ο ασθενής, γεγονός σημαντικό σε περιπτώσεις που πιθανολογείται κάποιος ογκογόνος τύπο του ιού.

Στην συνέχεια θα αναφέρουμε την κολποσκόπηση, η οποία είναι μια εξέταση κατά την οποία χρησιμοποιούμε το κολποσκόπιο προκειμένου να εντοπίσουμε βλάβες στον τράχηλο της μήτρας αλλά και αλλού όπως στο αιδοίο, εξωτερικά στον πρωκτό κλπ.

Με το κολποσκόπιο μεγεθύνουμε τον τράχηλο της μήτρας ή την περιοχή που μελετούμε, έτσι ώστε να μπορούμε να διακρίνουμε και μικρές ακόμα βλάβες.

Για να γίνει η κολποσκόπηση πρέπει να τοποθετήσουμε στον τράχηλο της μήτρας οξικό οξύ και στην συνέχεια ένα ιωδιούχο διάλυμα, τα οποία ανάλογα με την απορρόφηση τους από τα κύτταρα του τραχήλου δίνουν την δυνατότητα στον κολποσκόπο να δει αν υπάρχει πρόβλημα και πόσο σοβαρό είναι. Στην συνέχεια, και αφού χαρτογραφήσει τις προβληματικές περιοχές, ο κολποσκόπος παίρνει με ειδική λαβίδα **βιοψίες** για να γίνει έτσι και η επιβεβαίωση των δικών του ευρημάτων.

Πρόληψη

Είναι πολύ σημαντικό να τονίσουμε ότι η πρόληψη είναι πολύ καλύτερη από την θεραπεία. Γενικά, όσο μειώνεται ο αριθμός των σεξουαλικών συντρόφων τόσο μειώνεται αριθμητικά και η πιθανότητα λοίμωξης από τον ιό. Η χρήση προφυλακτικού μειώνει επίσης τον κίνδυνο μόλυνσης με τον ιό αλλά δεν τον εξαλείφει διότι ο ιός μπορεί να μεταδοθεί από την επαφή με την μολυσμένη περιοχή του δέρματος που δεν καλύπτεται από το προφυλακτικό.

Η **πρωτογενής πρόληψη** αναφέρεται στην πρόληψη πριν ξεκινήσουν τα συμπτώματα και ξεκίνησε από το 2006 με την εισαγωγή των εμβολίων έναντι του HPV. Πιο συγκεκριμένα, τα εμβόλια αυτά προφυλάσσουν από τον καρκίνο του τραχήλου της μήτρας για τους τύπους 16 και 18 ⁽⁷⁾, ενώ το ένα από αυτά προφυλάσσει ταυτόχρονα και από τα κονδυλώματα από τους τύπους 6 και 11 ⁽⁸⁾. Τα εμβόλια γίνονται σε **κορίτσια από το 12° μέχρι το 26° έτος της ηλικίας τους** και χορηγούνται δωρεάν από τα ταμεία στην Ελλάδα αλλά και σε άλλες χώρες.

Τώρα γίνεται προσπάθεια από την Διεθνή Ιατρική Κοινότητα να γίνει δεκτός ο εμβολιασμός και σε αγόρια των ίδιων ηλικιών, με αποτέλεσμα σε μερικές χώρες αυτό το πρόγραμμα εμβολιασμού να έχει ήδη αρχίσει. Και τα δύο εμβόλια γίνονται σε τρεις δόσεις σε διάστημα έξι μηνών. Εδώ είναι καλό να αναφέρουμε ότι στην αρχή αυτών των εμβολιασμών υπήρξε δυσπιστία όσον αφορά στην ασφάλεια του εμβολίου.

Σήμερα ο φόβος αυτός, μετά από τουλάχιστον 80.000.000 εμβολιασμούς παγκοσμίως, έχει ξεπεραστεί σε μεγάλο βαθμό από τον πολύ κόσμο, αφού αποδείχθηκε ότι οι παρενέργειες είναι μηδαμινές. Τέλος αξίζει να σημειωθεί ότι γίνονται προσπάθειες να παρασκευαστεί εμβόλιο που να προφυλάσσει από 7 τουλάχιστον ογκογόνους τύπους του ιού ^(9, 10).

Η δευτερογενής πρόληψη έχει να κάνει με τον έλεγχο του τραχήλου με την χρήση του test PAP, του thin prep, το HPV DNA test. Αυτός ο έλεγχος δεν πρέπει να σταματήσει διότι τα εμβόλια δεν μας προφυλάσσουν από όλους τους ογκογόνους τύπους του ιού. Θεωρείται ότι ο συνδυασμός τους δίνει καλύτερα αποτελέσματα.

Θεραπεία

Σε περιπτώσεις λοίμωξης από τύπους του ιού HPV που ανήκουν στην **A' Κατηγορία**, όπως αναφέραμε ήδη, δεν χρειάζεται καμιά θεραπεία. Σε περιπτώσεις λοίμωξης από τύπους του ιού HPV που ανήκουν στην **B' Κατηγορία**, η οποία αφορά στα οξυτενή κονδυλώματα, **υπάρχει** φαρμακευτική θεραπεία, αρκεί αυτά να βρίσκονται στο δέρμα και όχι σε βλεννογόνους, όπως είναι του στόματος ή του κόλπου. Επίσης, ανεξάρτητα από την εντόπιση, τα κονδυλώματα μπορούν να αντιμετωπισθούν με χειρουργική εξαίρεση ή με την χρήση διαθερμίας, laser ή κρυοθεραπείας.

Όσο αφορά στην Γ' Κατηγορία έχουμε δύο υποκατηγορίες:

Στην πρώτη ανήκουν οι γυναίκες με CIN I, όπου χρειάζεται μόνο να παρακολουθούνται από εξειδικευμένο γυναικολόγο μέχρι η βλάβη να αντιμετωπιστεί από το ανοσοποιητικό σύστημα της γυναίκας. Σε σπάνιες περιπτώσεις θα χρειασθεί χειρουργική θεραπεία.

Στην δεύτερη υποκατηγορία ανήκουν γυναίκες με βλάβη CIN II ή CIN III. Προς το παρόν, δεν υπάρχει φαρμακευτική θεραπεία για να αντιμετωπιστούν οι βλάβες αυτές. Στις περιπτώσεις λοιπόν που υπάρχει μετρίου ή σοβαρού βαθμού δυσπλασία πρέπει να γίνεται **χειρουργική αφαίρεση όλου του τμήματος που έχει προσβληθεί από τον ογκογόνο ιό** από εξειδικευμένο γυναικολόγο και κάτω από κολποσκοπικό έλεγχο.

Στην συνέχεια επιβάλλεται η παρακολούθηση της ασθενούς που θα περιλαμβάνει τουλάχιστον το τεστ Παπανικολάου και κολποσκόπηση ανά εξάμηνο και στην συνέχεια ανά έτος.

Στις περιπτώσεις που υπάρχει **καρκίνος**, η θεραπεία είναι συνήθως χειρουργική και στην συνέχεια γίνεται χρήση ακτινοβολίας, αν και αυτό εξαρτάται από πολλούς άλλους παράγοντες που ξεφεύγουν του άρθρου αυτού.

Το ίδιο συμβαίνει και με τους καρκίνους που εντοπίζονται σε άλλα όργανα, όπως είναι ο πρωκτός ή το στόμα.

Τελειώνοντας και ανακεφαλαιώνοντας, είναι σημαντικό να θυμόμαστε ότι σε αντίθεση με το τι πιστεύαμε στο πρόσφατο παρελθόν, η λοίμωξη από τον ιό HPV δεν αφορά μόνο τις γυναίκες αλλά και τους άνδρες. Στις γυναίκες είναι γνωστή εδώ και χρόνια η άμεση συσχέτιση του ιού με τον καρκίνο του τραχήλου της μήτρας.

Στις ημέρες μας ο ιός συσχετίστηκε με τον καρκίνο του πρωκτού, του πέους και του στοματοφάρυγγα σε τέτοιο βαθμό ώστε κάθε προσπάθεια να τον αγνοήσουμε μοιάζει με αργή αυτοκτονία.

Πριν φθάσουμε να ζητήσουμε την θεραπεία καλύτερο είναι να δουλέψουμε με τον εαυτό μας στην πρόληψη. Εάν πρόκειται για νέες γυναίκες, το πρώτο που πρέπει να κάνουν είναι το εμβόλιο, αν και πιστεύω ότι αυτό θα μπορούσε να γίνει από όλους τους ενήλικες που έχουν σεξουαλικές σχέσεις. Γυναίκες και άνδρες θα πρέπει να συμβουλευτούνται τους ειδικούς εμπρόθεσμα για όλα αυτά τα θέματα.

Τίποτα όμως δεν είναι αρκετό αν δεν αλληλάξουμε εμείς συμπεριφορά και δεν είμαστε προσεκτικοί στις επιλογές μας. Καλό θα είναι, δηλαδή, να γνωρίζουμε για τους μελλοντικούς συντρόφους μας όσο το δυνατόν περισσότερα για τον χαρακτήρα τους, την σεξουαλική τους συμπεριφορά, τις αδυναμίες τους ή ιδιαιτερότητες τους, ενώ ταυτόχρονα και εμείς θα πρέπει να είμαστε ειλικρινείς μαζί τους. Άρα λοιπόν η απάντηση στην λοίμωξη από τον ιό HPV και ότι συνεπάγεται αυτό είναι **η ενημέρωση και η πρόληψη**.

Σε αυτό το άρθρο έγινε προσπάθεια να δοθούν πολλές έννοιες απλουστευμένες και κατανοητές στον μη επαγγελματία υγείας αναγνώστη. Αν αυτό έγινε εφικτό, τότε το άρθρο αυτό επιτέλεσε το σκοπό του, που είναι η σωστή ενημέρωση του αναγνώστη, έτσι ώστε να προβληματιστεί και τελικά να βοηθήσει στην πρόληψη της νόσου.

Δρ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΑΠΑΛΑΜΠΡΟΣ

MD, DFFP, BMS, BS CCP, CCST

E-mail: ppapalampros@gmail.com

Ο κ. Παναγιώτης Παπαλάμπρος είναι Μαιευτήρας - Γυναικολόγος και ειδικός Λαπαροσκόπος - Υστεροσκόπος.

Μετά την αποφοίτησή του από την Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, ο κ. Παπαλάμπρος ξεκίνησε την ειδικότητα της Γυναικολογίας - Μαιευτικής στην Ελλάδα.

Συνέχισε τις σπουδές του στην Αγγλία, όπου αρχικά ολοκλήρωσε την ειδικότητα της Γυναικολογίας - Μαιευτικής και στη συνέχεια εξειδικεύθηκε στην Λαπαροσκοπική - Υστεροσκοπική

Χειρουργική, Κολποσκόπηση και Εμμηνόπauση στα Νοσοκομεία Royal Free Hospital και King's College Hospital του Λονδίνου. Κατά την 10ετή παραμονή του στην Αγγλία, ο κ. Παπαλάμπρος απέκτησε σημαντική κλινική και χειρουργική εμπειρία σε συχνές αλλά και σπάνιες παθήσεις της ειδικότητάς του.

Μετά από ειδική εκπαίδευση απέκτησε έναν από τους πιο έγκριτους παγκοσμίως τίτλους στις Κολποσκοπήσεις (BS CCP). Δίδαξε Λαπαροσκοπική και Υστεροσκοπική Χειρουργική σε ένα από τα μεγαλύτερα κέντρα Γυναικολογικών Ενδοσκοπήσεων της Ευρώπης (Royal Free Hospital), όπου πραγματοποίησε και πολλές ερευνητικές μελέτες σε νέες χειρουργικές μεθόδους.

Εισήγαγε πρώτος παγκοσμίως το μινι-ρεζεκτοσκόπιο για τη θεραπεία πολυπόδων και ινομυωμάτων της μήτρας.

Βιβλιογραφία

Chaux A, Cubilla AL. The role of human papillomavirus infection in the pathogenesis of penile squamous cell carcinomas. *Semin Diagn Pathol.* 2012; 29(2): 67-71.

Miller DL, Puricelli MD, Stack MS. Virology and molecular pathogenesis of HPV (human papillomavirus)-associated oropharyngeal squamous cell carcinoma. *Biochem J.* 2012; 443(2): 339-53.

Tai CF, Tsou TP, Hsieh WS, Chen CY, Chou HC, Tsao PN, Hsu CH, Liao YJ, Lu CY, Shao PL, Chang LY, Huang LM. Molecular detection and incidence of human papillomavirus in neonates: methodology and a pilot study in a medical center. *J Microbiol Immunol Infect.* 2012; 45(3): 185-92.

Wright TC Jr, Massad LS, Dunton CJ, Spitzer M, Wilkinson EJ, Solomon D. 2006 consensus guidelines for the management of women with abnormal cervical cancer screening tests. *Am J Obstet Gynecol.* 2007; 197(4): 346-55.

Agnantis NJ, Sotiriadis A, Paraskevaidis E. The current status of HPV DNA testing. *Eur J Gynaecol Oncol.* 2003; 24(5): 351-6.

Qureshi MN, Rudelli RD, Tubbs RR, Biscotti CV, Layfield LJ. Role of HPV DNA testing in predicting cervical intraepithelial lesions:

comparison of HC HPV and ISH HPV. *Diagn Cytopathol.* 2003; 29(3): 149-55.

Szarewski A, Poppe WA, Skinner SR, Wheeler CM, Paavonen J, Naud P, Salmeron J, Chow SN, Apter D, Kitchener H, Castellsagué X, Teixeira JC, Hedrick J, Jaisamrarn U, Limson G, Garland S, Romanowski B, Aoki FY, Schwarz TF, Bosch FX, Harper DM, Hardt K, Zahaf T, Descamps D, Struyf F, Lehtinen M, Dubin G. HPV PATRICIA Study Group. Efficacy of the human papillomavirus (HPV)-16/18 AS04-adjuvanted vaccine in women aged 15-25 years with and without serological evidence of previous exposure to HPV-16/18. *Int J Cancer.* 2012; 131(1): 106-16.

Haupt RM, Sings HL. The efficacy and safety of the quadrivalent human papillomavirus 6/11/16/18 vaccine gardasil. *J Adolesc Health.* 2011; 49(5): 467-75.

Kiatpongsan S, Campos NG, Kim JJ. Potential benefits of second-generation human papillomavirus vaccines. *PLoS One.* 2012; 7(11): e48426.

Darus CJ, Mueller JJ. Development and Impact of Human Papillomavirus Vaccines. *Clin Obstet Gynecol.* 2013 Jan 9. [Epub ahead of print].

Οικοηθικά... και χρήσιμα!

Φτιάξτε το δικό σας αποσμητικό χώρου

Τα αποσμητικά χώρου δε χρειάζονται ιδιαίτερες γνώσεις για να τα φτιάξετε, ενώ μπορείτε να αυτοσχεδιάσετε ανάλογα με τα γούστα και τις ορέξεις σας:

Βάλτε σε μπολιάκι 1 κουταλιά σούπας οινόπνευμα 90°, 1 μικρή κουταλιά νερό και ανάλογα με το κέφι σας, προσθέστε λίγες σταγόνες αιθέριο έλαιο από: πορτοκάλι (για να σας τονώσει), χαμομήλι (για ζεν ατμόσφαιρα), ευκάλυπτο (αν έχετε συνάχι).

Βάλτε το πάνω από κεράκι (υπάρχουν ειδικές βάσεις), ή άλλη πηγή θερμότητας, ακόμα και πάνω από το καλοριφέρ αν είναι χειμώνας και είναι αναμμένο και ο χώρος θα μωσοχομυρίσει.

Περπάτημα

Το περπάτημα είναι ένας εκπληκτικός τρόπος για να γνωρίσουμε μια περιοχή, να ασκηθούμε, να προστατέψουμε την υγεία μας, να εξοικονομήσουμε χρήματα, να προστατέψουμε το περιβάλλον.

Οφέλη:

- **Υγεία:** Το τακτικό περπάτημα μπορεί να μειώσει τον κίνδυνο εμφάνισης κάποιας ασθένειας, όπως στεφανιαίων θρομβώσεων, εμφραγμάτων, υψηλής αρτηριακής πίεσης, άγχους κ.λπ.
- **Ποιότητα ζωής:** Το περπάτημα μπορεί να βελτιώσει τον έλεγχο του βάρους, τις αντοχές μας, την ενεργητικότητά ακόμα και τη διάρκεια ζωής μας.
- **Ευκολία:** Μπορούμε να πάμε, περπατώντας, σε πολύ περισσότερα μέρη, από ό,τι θα πηγαίναμε, με το αυτοκίνητό μας ή με άλλο μέσο μεταφοράς. Γλιτώνουμε το άγχος και τα έξοδα παρκαρίσματος.
- **Έξοδα:** Το περπάτημα δεν κοστίζει τίποτα.

Πως ανακυκλώνουμε σωστά τα φάρμακα

- Διαβάζουμε την ημερομηνία λήξης της κάθε συσκευασίας, απομονώνοντας αυτές που έχουν λήξει.
- Όσα φάρμακα δεν έχουν λήξει αλλά δεν μας είναι πλέον χρήσιμα, μπορούμε επίσης να τα διαθέτουμε σε οργανώσεις που τα συγκεντρώνουν ώστε να αξιοποιηθούν.
- **Προσοχή:** μπορούμε να ανακυκλώνουμε όλη των ειδών τα ληγμένα φάρμακα πλην των ηρεμιστικών-αγχολυτικών (εμπίπτουν στο Νόμο 1729/87 περί ναρκωτικών και δεν υπάρχει ακόμη σαφές νομοθετικό πλαίσιο για την καταστροφή «ναρκωτικών» ουσιών).
- Αφαιρούμε τη χάρτινη συσκευασία, κρατώντας το blister εάν πρόκειται για χάπια ή το μπουκαλάκι εάν πρόκειται για διάλυμα (αυτό γίνεται για να μην υπάρχει καμία υπόνοια για τυχόν πώληση των φαρμάκων).
- Βάζουμε όλες τις προς ανακύκλωση συσκευασίες σε μια χάρτινη σακούλα και κατευθυνόμαστε στο φαρμακείο που διαθέτει ειδικό κάδο για ανακύκλωση φαρμάκων.

και να εμφανίζομαι
στην οδόνη σου

Στείλε το email σου
στο rubrel@eydar.gr
και η ΠΗΓΗ θα φτάνει
ηλεκτρονικά, μια φορά
το τρίμηνο στο ηλεκτρονικό
σου γραμματοκιβώτιο.

Βοήθησέ μας να
περιορίσουμε τη
σπατάλη χαρτιού.
Σκέψου υπεύθυνα.
Δράσε άμεσα!

1

Μπορείς να κατατάξεις τις
παρακάτω πηγές ενέργειας
στη στήλη που ταιριάζουν;

Ηλιακή

Αιολική

Ηλεκτρική

Πυρηνική

Θερμική

Υδροηλεκτρική

Πηγές Ενέργειας

Ανανεώσιμες

Μη ανανεώσιμες

Τη γη δεν την έχουμε κληρονομήσει...
την έχουμε δανειστεί από τα παιδιά μας

2

Συμπλήρωσε τα κενά του παρακάτω κειμένου. Αν χρειαστείς βοήθεια μπορείς να ανατρέξεις στο βιβλίο του Σταγονούλη (αν δεν το έχεις, ζήτη από τους γονείς σου να το βρουν το διαδίκτυο εδώ: <http://www.eydap.gr/media/stagounolis/stagounolisporup/gr/032.html>)

Οι λέξεις σου:

αέρα, σάρες, χλωρίωση, στερεά, ρύπανσης, καθίζησης, βιολογικό

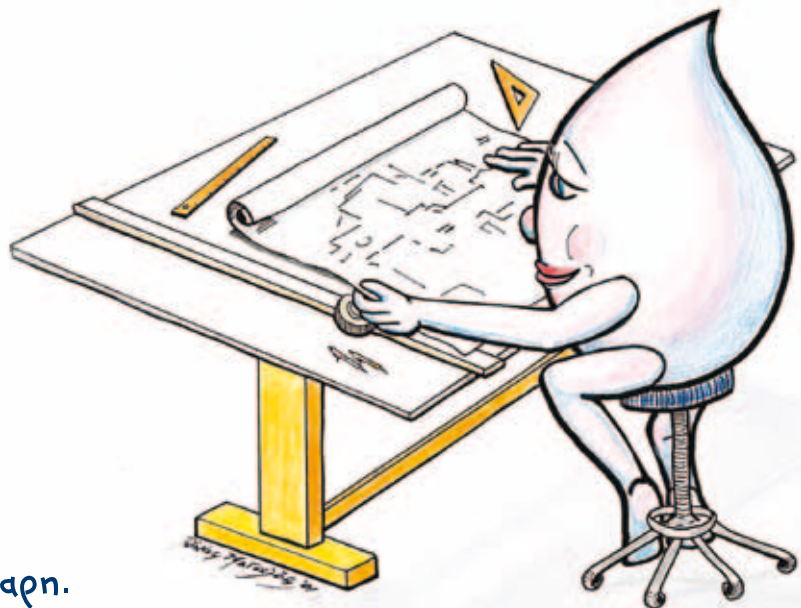
Τα λύματα που προέρχονται από την οικιακή ή τη βιομηχανική χρήση, όταν καταλήγουν στις λίμνες, τα ποτάμια ή τη θάλασσα, χωρίς επεξεργασία, δημιουργούν σοβαρό πρόβλημα _____. Για να αποφύγουμε τη ρύπανση υποβάλλουμε τα λύματα σε _____ καθαρισμό. Πρόκειται για κατάλληλες διεργασίες που απομακρύνουν σωματίδια και μικροοργανισμούς από τα λύματα. Αρχικά με _____ και με δεξαμενές _____, απομακρύνονται τα μεγάλα και τα μικρά _____ σώματα αντίστοιχα. Στο δεύτερο στάδιο φέρνουμε τα λύματα σε επαφή με άφθονο _____ παρουσία λάσπης, που περιέχει καλούς μικροοργανισμούς. Οι μικροοργανισμοί αναπτύσσονται από τα θρεπτικά συστατικά που περιέχουν τα λύματα. Ο καθαρισμός συμπληρώνεται με καθίζηση σε δεξαμενές και _____. Τα λύματα μετά το βιολογικό καθαρισμό τους μπορούν να διοχετευτούν στο περιβάλλον χωρίς να προκαλούν ρύπανση.

3

Πείραμα

Θα χρειαστείς:

- ✓ 4 χάρτινα ποτήρια
- ✓ 1 πλαστική λεκάνη
- ✓ Λίγο χώμα
- ✓ Λίγο πιπέρι
- ✓ Λίγο βαμβάκι
- ✓ Λίγα πετραδάκια
- ✓ Ένα ποτήρι νερό που έχεις ανακατέψει με σαπούνι, λάδι, ζάχαρη.

Με προδοχή άνοιξε τρύπες στον πάτο κάθε ποτηριού και τοποθέτησε σε κάθε ποτήρι χωριστά το χώμα, τα πετραδάκια, το βαμβάκι, το πιπέρι. Βάλε το ένα ποτήρι μέσα στο άλλο και κρατώντας τα πάνω από την πλαστική λεκάνη, ρίξε σιγά – σιγά το μίγμα του νερού που έχεις φτιάξει. Τι παρατηρείς; Μπορείς να πεις το νερό που μαζεύτηκε στην λεκάνη;

ΕΥΔΑΠ Α.Ε.

Ωρωπού 156, 111 46 Γαλάτσι - Αττικής